Secreta mulierum et virorum cum commento / [Albertus].

Contributors

Albertus, Magnus, Saint, 1193?-1280.

Publication/Creation

[Leipzig] : [C. Kachelofen], [1490]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/uhqymrww

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

G
Lei
K
90

Case l. a. 7.

maps £24

Copinger II, 199
Not in Proctor
G.K.W. 729

Albertus Magnus

Secreta mulierum et virorum cum commento

[Leipzig]

[Conrad Kachelofen]

[c.1490]

G
Lei
K
90

436.01

Albertus Magnus de ſecretis mulierum et virorum.

[illegible] parvus sapientem vita quieta
[illegible] campestris / vita altera
[illegible] ut [illegible]
[illegible] / cupiat / capiat / plurima / pauca [illegible]

Cribit philoſophus philoſopho
rum princeps·quarto Ethicoruz
Homo ē optimū eoꝝ que ſunt in
mundo Et mūd⁹ſumit̄ h̄ ꝑ omib⁹
ꝯtentis in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſi-
uoꝝ ſcꝫ ꝑ elemētis ⁊ elemētatis
Jſto p̄ſuppoſito ꝓbatur ꝓpoſitio
ſic Jllud ē optimū cui⁹ generati
onis cauſe ſunt nobiliſſime Sed
ſic ē de hoie g̊ ⁊c·Maior patꝫ.qꝛ effect⁹ ſoꝛtit̄ nobilitatez
ex cauſis · minoꝛ ꝓbat̄ de materia hois Un̄ materia ho
minis·ſm̄ medicos ponit̄ eē̄ menſtruū mulieris cuꝫ ſper-
mate viri·qꝛ illa ambo intrant ꝯpoſitōꝫ hois·ſicut lac co
agulat̄ ſub materia caſei Sꝫ ph̄i naturales ponūt ꝙ mē
ſtruum mulieris ſit materia.et ſemen viri ſit effectus.ita
ꝙ ſemē viri ſe habeat ad mēſtruū mulieris.ſicut artifex
ad artificiū·vt atteſtat̄ Auerrois.vij·Metha .in degreſ
ſionib⁹ de ydeis. Jteꝫ ph̄s.v.Metha ·ca.x.dicit.ꝙ ſper
ma viri ad cauſam effectiuā reducit̄ ⁊ quocunꝙ̄ mō dica
tur.ſꝑ ptꝫ ꝙ materia hois ē excellentiſſima ⁊ int̄ oia ſe-
mina nobiliſſima Scḋo ꝓbat̄ Jllud ē optimū qḋ in ſu
is partib⁹ aſſimilat̄ coꝛpoꝛi nobiliſſimo Sꝫ hō eſt hmōi
g̊ ⁊c. Maioꝛ ptꝫ qꝛ aſſimilatio ſequit̄ naturam rei·minoꝛ
ꝓbat̄ qꝛ hō aſſimilat̄ celo q̇ātum ad.xij. ſigna zodiaci·
quoꝝ tria ſunt calida v̓tualiter.ſcꝫ Aries Gemini Leo
Jllis coꝛreſpōdent tria mēbꝛa in hoie.ſ.coꝛ epar ⁊ teſti-
culi Jtm̄ tria ſunt frigida.ſcꝫ cancer thaurus ⁊ v̓go·Et
illis coꝛrñdent inteſtina·veſica.dijafragma. Jtē tria ſūt
humida.ſ·ſcoꝛpio aquari⁹ ⁊ piſces.quib⁹ coꝛrñdet cere-
bꝛū ſtomachus ⁊ pulmo. Jtm̄ tria ſunt ſicca.ſ· capꝛicoꝛ
nus ſagittari⁹ ⁊ libꝛa.quib⁹coꝛrñdent tria mēbꝛa.ſ.ſplē
fel et renes Un̄ dicit ph̄s.xij. Metha ·ꝙ totū celū eſt ſi
cut vnum ꝯpoſitū ꝯtiguū. Jgit̄ debem⁹ eſſe inclinati ad

noticiaʒ preſentis libri qui tractat de generatione huma na Cuius cauſa efficiens dr̄ fuiſſe Albertus magnus. q̄ ſufficienter tritus ſiue litterat⁹ in experimentis. a mulierib⁹ informat⁹. Et maxime in libro de animalib⁹ qui prius q̄ totū mundū cum Alexandro circuiuit. librū de animali- bus ꝯpoſuit. Et ſupponit̄ phie naturali qꝛ eſt vnus liber de paruis naturalibus. et nō pure naturalis. ſed partim medicinalis.

Titulus.

Incipiunt Secreta mulierum et virorum ab Alberto magno compoſita.

Dilecto ſibi in chriſto ſocio et amico. N. clerico de tali loco. vere ſapientie. et aug mentum continuū vite preſentis.

Causa libri

Iſte libellus cuius ſubiectum eſt contra ens mobile contractum ad naturam ſecretorū mulierum. vt ipſis infirmātibus poſſumus dare remedia ⁊ ipſis ꝯfitentib⁹ ſcire debite ad delictū. Et diuidit̄ prio in duas partes. ſ. ꝓhemiale ⁊ executiuā. ps executiua ibi. ſicut ſcribit̄. prio autor ſalutat pſonaʒ cui ſcribit dicens ſcʒ morās pariſi⁹ Dilecto ibi in xp̄o ſocio ⁊ amico Ubi tangit̄ cā efficiens mouēs ⁊ mota. mouēs fuit quidā ſacerdos q̄ rogauit do minū Albertū vt ſibi ſcriberet librū de ſecretis mulieruʒ ideo qꝛ mulieres ſūt tp̄e menſtrui venenoſe. ita q̄ intoxi cant aliā p viſū et inficiūt pueros in cunis. Et maculant ſpeculū bn̄ terſum Et q̄nq̄ faciūt coeuntē cū ipſis leproſū fieri. q̄nq̄ cancroſum. et qꝛ malū nō euitat̄ niſi cognitum iō neceſſe ē ſe volentib⁹ abſtinē et cognoſcē inmūditiā coi tus. et multa alia q̄ docent̄ in iſto libro. Et ſic Albertus videns. q̄ iuſte peteret. conſenſit ei. Et ſic tangit̄ cā effici

ens mota cum ſubintelligitur. ſcribit ⁊c. Notā ſapiētia
eſt cognitio dei et perpetuoꝝ effectuuꝫ Et iō di . phs in
ꝓhemio metaphiſice. De deo ꝓprie nō ē ſcientia. ſed ſapi
entia. Jta nihil meliꝰ eſt in hac vita. qꝛ mediāte ipa ſu
mus felices. teſte Auerroī in ꝓlogo phicoꝝ Jdeo autor
ſcribit ꝯtinuū augmētū pn̄tis vite Et bn̄ ſcribit ſibi iſta
qꝛ hō mediāte ſapiētia reddit͛ laudabilis deo ⁊ homibꝰ

Cum vr̄a fauorabil͛ ⁊ gratuita me rogauit ſocietas vt
quedā dicant͛ a nobis de hijs q̄ apd̄ mulierū naturā et
ꝯditionē ſunt occulta et ſecreta. lucidiꝰ manifeſtare. vi-
ſa petitione vr̄a nl͛la pigricia a cōpilatione breuis ⁊ cō-
pendioſi tractatuli de impetrata materia me retraxere.
Sed puſilla et iuuenilis mea mens ſm̄ eius poſſibili-
tatem et tpi͛ inoportūitatē. q̄ ad aliena detrahit͛ nihilo-
minus vr̄o cupiens ſatis facē appetitui. hāc pn̄tem epi-
ſtolam in qua plurima de impetratis inuenietis vobis
in parte ſtilo philozophico ⁊ i parte medicinali ꝓvt ma
terie ꝯpetere videt͛. Nā ꝯſcripſi rogās vr̄am ꝯſtantiam
vt in hoc ope ac negotio ꝯſtans ac celans ſitis. Ne ali-
cui puero tam in etatē q̄ꝫ in moribus ad pn̄cia deueni-
ant Et ſi feceritis ꝓmitto vob̄ plura de hijs ⁊ alijs ma
nifeſtare cū pn̄ti ope arte cū medicinali tn̄ſmittē ꝓlixus

inſudabo domino concedente.
¶ Hic oñdit cauſam q̄ poſſet ip̄m excuſare a laboꝛe huius facti Et patꝫ ſñia ex textu· Nō appetit⁹ ē triplex·ſ· naturalis. animalis·et intellectualis Ad ꝓpoſituꝫ dicit lr̃a. appetitui.glo·i·naturali intellectui. Unde ſacerdos appetitu naturali appetiuit cognoſcē naturas mulieruꝫ· Uñ hoies a natura ſcire deſiderāt.i.metha· Itm̄ appetiuit appetitu intellectuali.quia vidit vtilitatē cognitionis earum·

Pars executiua

Sicut ſcribiẗ ſcđo de generatiōe animaliū generabiliū generatio ſempiterna ē in coitu Cauſā āt ſempiternitatis in generatōe animaliuꝫ oñdit phs ſcđo de a.di.naturaliſſimū opm ē vnū quodꝙ ſibi ſiẗe generare.quaten⁹ diuino eē et inmoꝛtali ꝑticipāt qđ oīa appetunt vt idē ꝑmaneāt nō idē in nūero ſed ideꝫ in ſpecie. ꝓpẗ qđ dicit ꝯmētatoꝛ ſcđo đ aīa. ꝙ ſolicitudo diuia cū ñ potuit ip̄m facē ꝑmanē idē in nūero.miſta ē ei in dando ṽtutē·q̄ potuit in ſpē ꝑmanē Et ſubdit in hoc.n.nō ē dubiū qui melius ē hr̃e hāc ṽtutē q̄ꝫ nō hr̃e vł nō eſſe
¶ Hic ē ꝑs executiua in qua autoꝛ ꝓſequiẗ intentū ſuū ponēdo duas ꝓpoſitōes valētes ſibi ad ꝓpoſitū ⁊ diuidiẗ in tot capł'a ⁊ ꝑtes quot patebūt ꝑ oꝛdinē· Nō generatio aīaliū ꝑfectoꝝ ſempiterna eſt.qꝛ talia ſūt de ꝑfectiōe vniuerſi.i.ethi. Dubiū videẗ qꝛ quedā aīalia ſunt qñꝙ penit⁹ coꝛꝛupta.ſicut q̄dā ṽmes ⁊ muſce in yeme· Dicendum ſi coꝛꝛumpuntur in vno climate tunc generantur in alio ſm Alb.⁊ linconienſē ſuper.i.poſt Uł ꝙ ge

neratio aialiũ q̃ ſũt de pfectõe vniuerſi. illa ē ſempiterna
ſʒ ſtãte pria ſolutõe Dubiũ ē· qꝛ meliꝰ eēnt ml̄ta aialia
nõ eē. ꝙ eē. ſ· ſpentes ⁊ alia aialia q̃ intoxicãt Dicēduʒ
bonũ ē ea eē. vt abſorbeãt inmũdicias terre. qꝛ ſi nõ ab
ſorberēt inficerēt aerē· et ꝓcõſequēs hoiem. vñ natura
nihil ſuſtētat ſñ cã rõnali· Ex textu ptʒ. ꝙ caſtitas ē pec
catũ nature. licʒ bonũ ſit via moris ⁊ ꝑcepto legis. qꝛ ꝑ
caſtitatē aliqđ nõ generat ſibi ſil̄e. Hoc ꝑ ſimilitudineʒ
diuinã nõ pt intelligi deꝰ qꝛ ipe nõ curat ꝑticularia ſm
Auerroim. xii. meth. g̊ ꝑ ſolicitudinē diuinã intelligitur
corpꝰ celeſte. qđ de ſui natura appetitu naturali appetit
ꝯſuare iſta inferiora tñ mediãte regimie intelligentiaꝝ
Vñ ꝯmentator. xij· meth. opꝰ nature ē opꝰ intelligētie ñ
errãtis Dubiũ vtrũ generatio aialiũ poſſʒ aialia ꝯſua-
re in eſſe ſpecifico ſꝑ Et videt̄ ꝙ nõ. qꝛ ſi ſic g̊ ſpēs eēt
generabilis qđ ē fl̄m. Falſitas ptʒ qꝛ ſpēs ē perpetua.
Dicendũ ꝙ qñ generat̄ indiuiduũ hoc vl̄ illđ. tũc gene
rat̄ natura ſpecifica ſubeſſe hoc ſignato et ſm ꝑtem licet
nõ generet̄ ſm totũ ãbitũ vñ Nõ ꝙ. natura occulte opat̄
in vniuerſalibꝰ. vt di· Gilbertꝰ porritanꝰ in ſuis ſex ꝑn
cipijs in ca. j· ſ. in ca. de foꝛ. Et qꝛ ꝓducē intendit natu-
rã vniuerſalē· ſ. hoiem in ꝯmũi l̄ equũ Et tñ ꝓducit ꝑti
culare vt ſortē l̄ platonē qđ ꝓuenit ex eo qꝛ inuēit ma-
teriã quãdã ⁊ ſignatã hoc loco dec̄minato. ⁊ iõ ſi inuēi
ret totã naturã· ſil̄ ꝓduceret oēm hoiem ſil̄. ſʒ qꝛ inuēit
vnã portioʒ mēſtrui hꝰl̄ hꝰ ml̄ieris· iõ ꝓducit hũc l̄ hũc
hoieʒ ꝑticl̄arē.
Cauſa ãt q̃re iſta aialia ⁊ ꝑcipue hoies ſm eãdē naturã
et ſm materiã ⁊ ſm nũeꝝ ñ durãt Scribit̄ ſcđo de gene.
et corrup. quoꝝ ſbſtãtia ñ durat ſʒ ē corruptibil̄. nõ pñt
reiterare eadeʒ in numero. ſʒ ſuba hominis ſm ꝑncipia

indiuidui accepta eſt incorruptibilis. ideo generatio ho
mis abicitur. quare generatio hominū ſempiterna erit
ideo generatio hoim eſt pfectiſſima. qd̄ pbatur ſic. qꝛ hō
eſt nobiliſſima creatura qd̄ ptꝫ ex intentione phi in mul
tis locis phie et pcipue in ſcdo de anima. qꝛ quāto plu
res operationes res hꝫ tanto nobilioꝛ eſt Homo aūt per
rationē intellectiuā ſepatur ab vno q̄ꝫ viuentiū vt patꝫ
ibidem. Hoc etiā ē de intentione oim phoꝝ Et pcipue
Boecij in ſcdo de ꝯſolatiōe phie vbi dicit. ꝙ hoies deo
ſunt ſiles mente Hoc etiā ptꝫ in ſcdo phoꝝ qꝛ motus
capit naturā ⁊ ſpeciē a tmino ad quē. Et iō cū inee na
turā humanā in ſorte vl' platone vl' i alio pticulari ho
mine exiſtēte ſit mot⁹ qui dr̄ generatio pfectiſſima erit
ipa int oim animaliū generatōꝫ Generatio quidem eſt
motus de nō eē adeſſe. Eſſe aūt maxie appetit. et pcipue
ab hoibus qꝛ hec inter oms mot⁹ excellens ē immobili
tate Et intellige de motu variāte aliq̄d ſup qd̄ mouetur
per hoc excludit primus motus q̄ ē cauſa aliorum
¶ Hic probat ꝙ aialia nō pn̄t pmanere eadē in nume
ro Sed bn̄ eadē in ſpecie et pcipue hoies Dubitat vtꝝ

id eſt indiuiduum corruptum in numero poſſit regene
rari Et videť ꝙ ſic qꝛ poſt triginta ſex mille ãnos. cõ
ſtellatio celi erit eadẽ ꝑ totum ſicut iam ſm platonem .
et aſtronimos Et iõ tũc nos erim⁹ eadẽ in numero ⁊ ſe
debim⁹ in hac vl' in hac ſcola vl' lectorio ſicut nũc ſcȝ in
magno anno Vñ plato dixit ꝙ poſt ãnũ magnũ debe-
ret redire athenis ⁊ deberet ibi legere . Et rõ eſt qꝛ tota
ꝯſtellatio veniet ita· ideo redeunte eadẽ ꝯſtellatione idẽ
effectus redibunt Dicenduȝ ſtante ſententia auerrois ⁊
ariſtotilis. v· phoꝝ· et in li. de generatiõe non ẽ poſſibi-
le. ex q̃ generatiões illius nõ poſſunt eſſe nũc in media-
te ⁊ corruptões. iõ tp̃s mediaret · Et iõ vnum numero
vna mutatione ꝑdiť numero· v. phoꝝ Sȝ ad dubiũ pri
mũ eſt dicendũ ꝙ poſt annũ magnũ poſſibile eſt redire
hões multũ ſiles ſic ꝙ vix poſſunt ꝯgnoſci. diſtincti tñ
non ſunt idẽ in numero Sȝ diceť. ſtãte eadẽ cauſa ma-
terie. effect⁹ erit idẽ in numero. verũ eſt ſtante eadẽ mẽ-
ſura ⁊ materia eque diſpoſita ſed ſic non eſt qꝛ tempus
raptim tñſit ⁊ nõ reuerteť idẽ nũero. Sed bñ idẽ ſpecie
Et pt dici ꝙ reuolutio hodierna nõ ſit eadẽ nũero cuȝ
reuolutiõe q̃ venit poſt mille l' quadrigẽtos ãnos quia
mot⁹ ẽ ens ſucceſſiuũ Dubitať ſcdo vtrũ vnũ al' poſſit
ꝑpetuari ſp· Et videť ꝙ ſic qꝛ poſſibile ẽ inuenire aliq̃d
ꝯplexionatũ in q̃ elemẽta ſunt reducta ad medium ſine
ꝓportiõȝ mediã qꝛ oĩs corruptio ẽ a ꝯtrario· Et illa con
traria ſũt ꝓporcionata in ſũmo. iõ nõ corrũpunť. Sed ꝙ
illõ ſit poſſibile. ꝓbať ſic. qꝛ vbi ẽ magis equale ⁊ min⁹
equale ibi ẽ equale ſimpliciť · Dico ꝙ non ẽ poſſibile il-
lud dare· qꝛ oĩe mixtũ moueť ꝑ naturã elemẽti p̃domi
nãtis· primo celi. Sȝ ad rationem vbi eſt magis ⁊ mi-
nus ⁊c. Veruȝ ẽ ꝓut equale ſufficit. et ꝓut eſt poſſibile.
vñ mixtum equale in humore ſm iuſticiam eſt ponẽdũ
ſed non ẽ dare equalẽ ſm quantitatem molis qꝛ terra

Annus platonis

ſemper predominatur pluribus mixtis· Aliter dicendū ſuppoſito ꝙ tale mixtū ſm oēm equalitatē elemētoꝝ ſic ponderes Adhuc eēt corruptibile ab intrinſeco ſcʒ a vir tute celeſti· qꝛ poſſʒ mediāte aqua frigida infridari ⁊ re dire ab hoc ſcʒ a quātitate humoꝝ et ab hoc mūdo cor= rumpi Nō ꝙ lr̄a dicit hoīes ſunt ſiľes deo mente Illō ptʒ qꝛ hō ꝑ ſcientiā fit diuin⁹ Vñ ſene· vir ſpeculatiu⁹ eſt deo ſiľis et amātiſſim⁹ Itē ptʒ illō· ſcd̄o metha· In hominib⁹ ē delectatio pauco tp̄e q̄ꝫ intelligētie toto eter no ꝓficiūt Et intelligit ꝑ hoc cognitōʒ dei i qua ē maxi ma delectatio Pro q̄ nō ꝙ oīs delectatio fit ꝑ quādam ſimilitudinē ſiue aſſimilatōʒ cognoſcētis ad cognitū me diante forma exēplari ⁊ cognoſcēti· ḡ quātoplus homo cognoſcit de deo tanto pl⁹ vel magis aſſimilať Nō lr̄a dicit inť om̄es motus generatio ē nobilior ſumēdo mo tum ꝓ tota eductōe aīe ſiue formatione fet⁹ in vtero Et quō fit motus videbiť· Pro quo nō ꝙ mot⁹ ē duplex· quidā ē mot⁹ qui abicit aliq̄d a ſubſtātia ſicut calefactio aque abicit frigiditatē · de albo in nigredinē Ali⁹ ē mo= tus q̄ nō abicit aliq̄ꝫ ꝑfectōʒ a ſubſtātia mot⁹ ſicut mo= tus celi qui nō facit aliq̄d corrūpi a ſubſtātia celi Mo= do generatio eſt motus abiciens aliquid a ſubſtātia rei quia menſtruum quod moueť ad formatōʒ hoīs trāſmu tatur Vñ auerrois· j· phoꝝ dicit in generatione homi= nis pars ſpermatis non ceſſat corrumpi et pars homi= nis generatur donec tota forma compleať·

Poſtq̄ꝫ ſermo nr̄ ꝑmiſſus ē de hÿs q̄ intentionē audi= oris ad ſtili materiā inclināt oportunū ē ad materiam operis deſcendere Et primo de generatione embrionis videre Iuxta qd̄ notandū ē diligenter memorie cōmen

dandum. ꝙ omnis homo qui generatur naturaliter ex ſemine p̄ris et mēnſtruo m̄ris generat̄. ſm̄ intentionem omniū phoꝝ et medicoꝝ Et dico medicoꝝ qꝛ ariſto· nō poſuit ſemē p̄ris in ſubſtantiā fetus cedē Sed dicit fetū tm̄ ꝓcedē ex mēſtruo Et poſtea ponit ſpm̄ vaporalit̄ exalare Medici āt dicunt ꝙ totū ſemen tā ex pte p̄ris qđ ſperma vocat̄ ꝙ̄ m̄ris qđ menſtruū vocat̄ cedē in ſubſtantiam fetꝰ.

Capitulum ſecunde partis executiue in quo vult aggredi materiā ſcꝫ ad oſtendēdū generatōꝫ embꝛiōis ſiue fetus Nō ꝯuerſia ē int̄ medicos ⁊ phos. Naꝫ phi di. ꝙ ſemen viri ꝯiūctū mēſtruo mulieris habeat ſe ad mēſtruum mulieris tanꝙ̄ artifex ad artificiū vl̄ artificatū. vn̄ carpentariꝰ ſolum eſt efficiēs et domꝰ effectꝰ ita ꝙ materiā domus alterat ⁊ diſponit. Sic etiā ſperma viri alterat mēſtruū mulieris ad formā hois. Et hoc ponunt iō qꝛ vidēt ꝙ p̄re corrupto fit generatio hois et trāſmutatio ſeminis mulieris q̊ ē ponē efficiens p̄re corrupto qđ mēſtruū mulieris trāſmutet Et qꝛ finis et effectus nō coincidūt iō ſperma viri non intrat materiaꝫ Sed medici dicūt oppoſitū et dicūt ꝙ homo ſit nobiliſſima materia ideo oportet ſemen intrare ſub materia fetus mulieris. qꝛ mēſtruum mulieris ſuꝑfluum ē ſcđe digeſtiōis. Sꝫ ſperma viri ē meliꝰ coctū ⁊ digeſtū· iō oportꝫ ipm̄ ſubintrare materiā fetꝰ et ſubſtātiā qꝛ vident ꝙ aliqñ fetꝰ aſſimilatur p̄ri ī genitalibus et in multis aliis hoc non eſſꝫ niſi intraret ſubſtantiaꝫ fetus Medici dicunt ꝙ in

ſemine viri ſit quidem ſpirit⁹ gingnēs qui penetrat totā
materiam ſeminum coniunctoꝝ Et ille ſpiritus eſt for
matiuus oim mēbroꝝ tanꝗ faber ferrum cum malleo
diſponit. ſic ille ſpūs diſponit et malleat oīa mēbra. Et
ꝑ ipm ſpiritum ſaluat principiū efficiens Sed phi po
nunt ſperma viri exalari vaporalit̄ q2 matrix ē mēbrū
valde poroſum. et ſic poſt formationē fetus calor ſolis
facit ſperma viri exalare et recedē ex matrice ꝑ poros.
Sz ꝙ ſit poroſa ptz q2 puer ꝑ poros ſumit nutrimētū
Ptz q2 ē pellis ⁊ q̄libz pellis eſt poroſa in ali q2 alit̄ ſu
dor nō poſſz exire ſñ pena qd̄ eſt falſū q2 in calore pori
aperiūtur ⁊ tunc ſudor exīt. et tunc etiā exeunt pili per
poros.

Hijs viſis et accepta vna parte opinionis ariſtotil' vel
medicoꝝ. Videndū ē ꝑ quem modū ⁊ quō illa ſemina
recipiunt̄ in muliere. vñ mulier cū in coitu fuit cum vi
rō ſi mlr in eodē tp̄e mittit menſtruū i quo vir ſperma
ita ꝙ iſta duo ſemia i vulua mulieris ꝯcurrūt ſil'. vnū
alteri incipit commiſceri. ꝯcipit mulier. Cōcipē āt vocat̄
qñ iſta duo ſemina in mr̄ice in tali loco deputato a na
tura ad fetum recipiūtur. poſtꝗ vō illa duo ſemina re
cepta ſunt. matrix mulieris claudit̄ tanꝗ burſa ex omi
ei⁹ ꝑte ita ꝙ nihil de ſemine recepto p̄t ꝑdē Et cū matrix
ſic vndiqꝫ fuerit clauſa fit retentio menſtruorū in mulie

¶ Hic autor exequitur formationē fetus ⁊ primo facit
hoc. ſcd̄o ponit notabile. ibi Juxta qd̄ notandū: Nota

ſi vir prius emittit ſperma quam mulier menſtruuꝫ tūc
non fit conceptio. Item ſi ambo ſimul emittunt. et ſi ſe-
mina nō ſunt bene ꝯformia ⁊ bñ diſpoſita iterū nō fit cō
ceptio vt ſi ſemen viri nō fuerit ſufficient caliduꝫ Et ideo
qui raro coeunt cito generant qꝛ ſunt calidi valde. Nota
vulua dꝛ quaſi valua qꝛ ē ianua vētris. et eiꝰ vltia pars
dꝛ membrana quaſi mēbrū ani. i. finis vulue. Et ita ma
trix clauditꝛ ſicut vna burſa ita ꝙ ſm Auicennā vna acꝰ
intrare nō poſſet qꝛ gaudet ex calido recepto nolēs ꝓdē
Nō mlr emittit mēſtruū ⁊ etiā recipit et ſic magis dele-
ctatꝛ in coitu ipo viro Oritꝛ dubiū Utrum abſciſis teſti-
culis poſſet aliquis generare. Et videtꝛ ꝙ nō qꝛ deficiunt
vaſa ſeminalia ꝑ que vaſa ſemen defferri dꝫ In oppoſitū
exꝑtum eſt qꝛ thaurus abſciſis teſticulis generat. Dico
ꝙ ꝑmo adhuc generare poſſet qꝛ p̄t emittē materiā ſper
maticam licet non eſt eque bene Unde ſi ſemen emiſſuꝫ
ad terrā poneretꝛ ad matricē poſſibile eēt ꝙ ꝯciperet Uñ
ſepius contigit ꝙ in balneo vbi vir ſpermatiſat muliere
pñte ꝙ ſine coitu ipa ꝯcipit qꝛ vulua ē maxime attracti-
ua ⁊ qꝛ ſemē adhuc eſt vigoroſum ⁊ nō exalatū iō ꝓdu
cere poſſꝫ fetum. et hoc exꝑtum ē Nam ſi cattus ſperma
tiſaret ſuꝑ ſaluiā ⁊ aliquis cōmederet de tali ſaluia tunc
ex illo ſpermate generarentꝛ catti i ventre viri. qui catti ꝑ
vomitum eſſent expellendi.

Iuxta quod notandum ꝙ menſtruum in muliere nil
aliud eſt ꝙ̄ ſuꝑfluum alimentū qđ in ſubſtantiā rei aliun
de non cedit ſicut eſt in viris ſperma Et vocatꝛ menſtruū
in muliere ideo qꝛ fluit in quolibet menſe ad minꝰ ſemel
cuꝫ mulier tante etatis fuerit. hoc ē. xiii. vel. xiiii. annoꝝ

et vt frequenter accidit in.xiiii.Et incipit fluxus mēſtru
oꝛum eſſe in quolibet menſe ꝓpter nature purgationem.
Quibuſdā vero accidit iſte fluxus in nouilunio.quibuſ-
dam poſtea.ita ꝙ non oīs mulieres in eodē tpe paciun
tur iſtum doloꝛem Et dico doloꝛeꝫ qꝛ in tali fluxu oēs
indifferent̃ paciunt̃.quedā plus.quedā min⁹.a quibuſdā
vero diuci⁹.et hoc ſm exigentiā et complexionem nature
mulierum.

¶Hic autoꝛ ponit vnum notabile.vꝫ in textu.Dubitat̃
quare fluxus ſpermatis nō ſit menſtruoſ⁹ ſicut menſtru
um Rñdetur ꝙ ſperma ſiue ſemen viri eſt magis deco-
ctum ⁊ ſubtile.iō natura nō libenter reicit ymo ꝯſeruat
ad generatōꝫ ſiue ad nutritionē ſi indigeret fetus Dubi-
tat̃ quare vrina ⁊ ſtercoꝛiſatio ⁊ ſudoꝛ nō ſequant̃ motū
lunē ſicut mēſtruū Rñdet̃ ꝙ vrine et alie inmūditie fiūt
oīm die ex ſuꝑfluitate cibi ſm magnā groſſitudinē et ma
ioꝛem quantitatē ideo op⁹ eſt ꝙ cottidie expelli dñt Itē
nota iuuenes mulieres ſunt multum humide iō libenter
menſtruiſāt in pꝛicipio mēſis Et ſenioꝛes in fine.qꝛ mi-
nus humide ſunt. Nō ꝙ mulieres nigre min⁹ habēt de
menſtruo ꝙ̄ albe.qꝛ omnes mulieres ſunt flegmatice cō
plexiōis.tñ vna magis alia.Et quanto magis mulieres
vtunt̃ cibarijs delicatis et bene piperatis tāto magis ſub
tile emittunt menſtruū Et oppoſitū de pauperib⁹ mulie-
ribus groſſis cibarijs vtentib⁹. Nō ꝙ autoꝛ ponit ꝙ in
xii.xiii.vel.xiiii.anno mulier incipiat mēſtruiſare.Ratio
eſt qꝛ tunc caloꝛ etatis pueritie deficit.gr̄a cuius non p̄t
bene conſumere humidum nutrimētale.vñ v̄.Adde de-

cem ternis ſic mulierū menſtrua cernis Ad quinquagin
ta durat purgatio tanta Nota ꝙ mulier mediante men-
ſtruoſitate purgat̃ quia humidum ſuꝑfluum recedit a q̊
groſſi humores reſoluerent̃ ſi manerent. ideo mulier nõ ẽ
apta ad diſciplinã ꝓpter groſſiciem ſpirituũ cerebri opilã-
tium et ebetantium Et nota ꝙ coitus mulieribus ꝑ tan-
to eſt ꝓficuus qꝛ ſuꝑfluum frigidũ emittit̃ et dolorem reci
piunt. qđ obtemperat eaꝝ frigiditatẽ Oppoſitum eſt in vi
ris Vñ mulieres mltũ coeuntes ſunt breuioris vite adeo
ſicut viri. hoc atteſtatur natura paſſeris qui ꝓpter ſepe co
ire moritur.

Sed ex hijs que dicta ſunt oriunt̃ plura dubia Primū
eſt. vtrum ille fluxus fiat ꝑ colorem ſanguineum vł ꝑ ali
quẽ alium Juxta qđ notandũ. ꝙ in omnibus mulierib⁹
ꝑterꝙ̃ incorruptis color menſtruoꝝ eſt ſanguineus vt in
pluribus Et dico incorruptis id eſt incorruptis malis et
vicioſis humoribus In hijs em̃ ſunt ſepe menſtrua liui
di. i. plumbei coloris. Et non loquor de corruptione caſti
tatis qꝛ indifferenter ſiue v̾gines fuerint ſiue corrupte ſi
tante etatis fuerint fluxũ paciuntur Et ſigna ad hãc par
tem ſcꝫ quomodo menſtrua fluunt ſunt plura de quibus
poſtea dicetur.
¶Hic autor ponit quatuor queſtiones ſm ordinem vtꝫ
in textu Nota fluxus menſtruoꝝ eſt ſanguinei coloris cã

huius eſt q₂ menſtruum eſt ſuperfluum ſecunde digeſtio
nis·ſ.epatis.ſ₃ epar eſt organū rubeum ſūme calidū Et
iō aſſimilat̄ ſibi ſuū paſſum in colore et in forma in quan
tū pt̄ S₃ ꝯtra videt̄ ꝙ mēſtruū debeat eē albū q₂ ē ſum-
me frigidū et frigiditas ē mat̄ albedinis Reſpondeo ſm
Albertū quātū eēt de natura mēſtrui tūc eſſet albu₃ Sed
q₂ eius ꝓducens eſt rubeū ſc₃ epar.iō ſibi aſſimilat̄ Tūc
eſt dubiū quare ſperma viri nō ē rubeū cū tn̄ ſit calidū
et bene digeſtum Rn̄det̄ ꝙ ſperma viri de ſe eſt rubeum
q₂ ē ſanguis tertie digeſtiōis Sed inteſticulis dealbatur
ꝓpter frigiditatē teſticuloꝝ.et iō non ſpermatiſat niſi per
motum teſticuloꝝ caleſiat· Nota color rubeus generatur
ex eo q₂ in humido terreſtri humiditas ꝑ aduſtionē hu-
midi conſumit̄.vt₃ in latere rubeo Vn̄ lat̄ an̄ ꝯbuſtione₃
non eſt rubeus.ſed efficit̄ ꝑ ꝯſumptōꝫ humidi a calido.
ita ꝙ terreſtr a ſiccum p̄dominat̄·ſic ē de menſtruo mu
lieris.eo ꝙ ē in epate humidū.calore epatis conſumit̄ in
ſicco terreſtri·iō quodāmō fit rubeū Sed in mulieribus
valde groſſis ⁊ terreſtrib⁹ tm̄ ē de humido in ꝯſumpto ⁊
de terreſtri.ꝙ eaꝝ menſtruum ē liuidum.i.nigrū·Terra
em̄ nigra ē Et q₂ eaꝝ mēſtruū ē ſumme terreſtre.ideo ſe
quitur colorē terre·quia color ē qualitas ſcd̄a derelicta a
primis qualitatib⁹ Sicut videm⁹qn̄ calidū agit in humi
dum et nō ꝯſumit ſufficient̄ humidū relinquit̄ color viri-
dus ſicut in piris et pomis Et ſi frigidū p̄dominat̄ color
eſt alb⁹. S₃ ſi calidum p̄dominatur relinquit̄ color niger
vt pat₃ in pipe.et de ſimilibus.

Secundum dubium p̄t eſſe vtrū menſtruum fluet ꝑ anū
et hoc more receſſus.aut ꝑ vuluā.aut mō electiōis vrine
Ad hoc breuiter eſt dicendū ꝙ ꝑ vulua₃ fluunt in ſpecie
crudi ſanguinis et tenuis·

Hic poīt ſcōm dubiū vt pꝫ in textu Et reſpondet ad
dubiū ꝙ ī mlierib⁹ multū corruptis quaꝝ an⁹ ⁊ vulua
ſūt vnū foramē pn̄t mēſtrua fluē ꝑ anū Sed ſtante ſani
tate et bona digeſtione tunc nō fluūt ꝑ anū ſꝫ ꝑ vuluā

Tertio dubitat̄ quare in mulierib⁹ fluūt mēſtrua q̄ ſūt
ſupflua alimēti et non in viris ſperma qđ etiam eſt ſu
perfluū alimenti Ad hoc dubiū dicendū eſt ꝙ mulier ē
frigida et humida a natura Vir aūt ē calidus et ſicc⁹
mō de natura humidi eſt fluere.iiii. metheoro·et maxīe
humidū qđ ē in mulierib⁹eſt aqueū·ſꝫ in viris humidū
eſtaereū et ideo cum calor ſꝑ agat in humidū et calor ē
naturalis Et cum natura nihil facit fruſtra:vt dr̄ p̄rio
celi ⁊ mūdi. Et qꝛ calor in mulierib⁹ ſemꝑ ē debilis reſpe
ctu illi⁹ qui eſt in viris.et cum totū alimentū in mulieri
bus non p̄t conuertere in carnem.ideo natura facit qđ
melius eſt·ꝓuidet nature de neceſſarijs.Et reliquū di-
mittit in locū quendam in quo ſeruant̄ in muliere men
ſtrua De illo quidē intm̄ dictum eſt.ſic ꝙ maioris in-
quiſitionis eſt quam p̄ſens expoſcit negocium
¶Hic mouet tertium dubium et ꝑ ſe ſoluit vtꝫ in litte-
ra. Nō ꝙ frigidiſſim⁹ viroꝝ eſt calidior calidiſſima mu

liere ſtante eadem regione. digeſtione. et cibarij nutritione et ſic de alijs Hoc dico notant. q̄ vna mulier in ethiopia viuens delicate. poſſʒ eē calidior vno paupculo viro in occidēte ſp vtens cibarijs frigidiſſimis Sed ɔtra videt̄ q̄ mulier ſit calidior viro q2 calor fundat̄ i ſāguine Sed in muliere pl9 eſt de ſanguine q̄ in viro. alias ſanguis nō flueret cottidie et cōtinue in muliere Sʒ ſic nō ē in viro. g̊ ꝛc. Rn̄det̄ q̄ vbi ē pl9 de ſanguine bn̄ digeſto et decocto ibi eſt maior calor. ſʒ ſic nō eſt in mulieribus. g̊ ꝛc. Nō lr̄a dicit. q̄ natura facit q̄ meli9 ē Ratio q2 natura regit̄ ab intelligentia nō errante Expellit em̄ humidū groſſum mulieris mediante fluxu menſtruorum. Et videm9 ſile experimētū qn̄ fuerit in corpe animalis aliquis humor groſſus nociu9 corpi Illū natura vertit in ptes officiales corpis faciēdo ſcabioſos pedes et man9 ne illd̄ humidū ledat mēbra principalia. ſ. cor epar cerebrū et alia ꝛc.

Quarto dubitaret aliquis vn̄ veniret menſtruū in muliere qn̄ ē in coitu cū viro q2 dictū ē ſupra qn̄ mulier cōcipit retenta ſunt menſtrua. g̊ ſi retenta fuerint mirꝫ eſt vn̄ tūc fluūt in coitu Ad hoc dicendū ē q̄ qn̄ mulier cōcipit retenta ſunt mēſtrua ꝓpter hanc cauſam finalē vt de mēſtruo retento fet9 in vtero mulieris exiſtens poſſʒ nutriri Qn̄ āt mulier ē in coitu cū viro tūc ꝑpit magnā delectationē quā hʒ. q2 p virgā virilem exiſtentē in vulua nerui et vene exiſtentes in vulua confricant̄ ⁊ mouē

tur. et ſic vulua dilatando ſe. menſtruum emittit et hoc
eſt naturale reſpectu coitus eſt tñ quaſi violẽtũ reſpectu
flux⁹ naturalis mẽſtruoꝝ Itẽ omni die de nutrimento
ſumpto fit materia q̃ apta nata eſt ad expellendũ in co
itu Ex illo ſoluitᷣ dubitatio quare mulieres inpꝛegnate
maxime appetunt coitũ qꝛ appetit⁹ coit⁹ ẽ ꝓpter habun-
dantiã materie ſupflue ab alimẽto. et ideo cũ menſtrua
ſunt retenta et omni die aliq̃d aliud generatur. mulier
maxie appetit coitũ qꝛ ex eius materie habundãtia. vul-
ua mulieris caleſcit et ſic coitũ appetit

¶ Hic mouet quartum dubium et ſoluit ꝑtim Sz du-
biũ ẽ circa dicta ⁊ circa dicenda a quib⁹ m mbꝛis in vi-
ris ſperma abſcindatᷣ. ſilr mẽſtruũ in mulierib⁹ ſumẽdo
mẽſtruũ ꝓ ſemine qđ emittitᷣ in coitu. ⁊ videtᷣ ꝙ ab omi
bus mẽbꝛis. qꝛ fetus aſſimilatᷣ parentib⁹ in omib⁹ mẽ-
bꝛis Sz ꝯtra. ſi ſic. ſequeretᷣ ꝙ impfectus in mẽbꝛis ge
neraret in mẽbꝛis impfectũ qđ ẽ falſum . Falſitas patet
ꝑ experientiã Si pater eſſet cecus claud⁹ vl mutilatus
in digito n on ſp generaret ſimilem ſibi. ꝯña patet de ſe.
Dicendũ ꝙ in coitu illa ſemina deſcinduntᷣ ⁊ diſtinguũ
tur a quatuoꝛ mẽbꝛis ꝑncipalib⁹. ſ. a cerebꝛo coꝛde epa
te ⁊ m̃rice in mlĩerib⁹ ⁊ a teſticulᷣ in viris Et ex conſe-
quenti ex aliis membꝛis ſed non ab aliqualib⁹ partib⁹
coꝛporis ꝑ hoc adinſtantiam dicitur ꝙ aſſimilatur pa-
centibus Dico ꝙ ſufficit a pꝛincipalibus pꝛout iſta in flu
runt aliis membꝛis et maxime a cerebꝛo deſcindũtur et

diſtinguuntur . Unde videm⁹ multos coeuntes caput dolere et maxie exiccari in mẽbris et maxie debilitari in viſu.

Jſis iſtis · ad formatõz fetus in matrice mulieris eſt redeũdũ · 1° materia rececepta bz materiaz lactis ſex primis dieb⁹ ad hunc colorem lactis opatur calor naturalis ex ſpermate viri emiſſ⁹. ⁊ calor matricis. ita ꝙ iſta materia dealbať ſicut lac Deinde materia trãſmutať · ſcz ad materiam ſeu colorez ſaguinis ſpiſſi ⁊ aliqualiter bene decocti. et hoc ꝑ nouem dies poſtea tunc ab iſto tꝑe fit conſolidatio in membris fetus in duodecim diebus

¶ Capitulum tertie ꝑtis executiue in q̃ reuertiť ad formatõz fetus ſucceſſiue · Queriť dubiũ . vtrũ calor ſpermatis ſit igneus elemẽtalis vł ſit calor celeſtis Siłr de calore matricis ⁊c · Hic ſunt diuerſe opiniones Sed cum ariſtotele i de aĩali · dicẽdũ · ꝙ ille calor ſit aĩalis ſiue celeſtis Rõ qr calor elemẽtalis ẽ deſtructiu⁹ Sz calor celeſtis ẽ ſaluatinus aialiuz . ſcḿ auerroim . xij · metha · xij . comẽto Sz dicendũ ꝙ ille calor . ſit ꝑtim igneus et partim animalis ſiue celeſtis . Uñ calor igne⁹ ꝯuertitur ſimpliciter in ſe ſicut in contrariũ Sed calor aĩalis ſiue celeſtis ẽ permixt⁹ cũ humiditate et tꝑatus ⁊ ille ꝯſeruat mixtum · vñ quodlibet animatũ viuũ . viuit in calido radicaliter ⁊ humido tꝑato . Jtẽ dubiũ eſt q̃ mẽbra prio formãtur ⁊ generanť in fetu Hic dicũt quidã ꝙ epar qr

De calore

[illegible]

[illegible]

in epate fit nũtritio prima. et vegetatio ſpirituum. Et qꝛ ab epate deſcindit prius ſemez ꝙ̃ a corde. ıõ videtur epar pͥmo generari Sed cũ areſto. Dicamꝰ ꝙ prĩo cor generat̃ qꝛ eſt primũ viuens et vltimuz moriens. poſtea epar. et poſtea cerebrum ⁊ poſtea teſticuli et ſic de alijs Sȝ qñ dı̃ ꝙ in epate fit prima nutritio dı̃ ꝙ hoc eſt verũ ex ꝯſequẽti Sȝ primo in corde habet fieri ꝛc.

Juxta quod notandũ ꝙ ſm phm vnum quodqȝ viuen

cium ꝯſurgit ex quatuor elementis. ıõ qꝛ ĩ tali materia

eſt materia terrea. q̃ cedit in ſubſtantiã oſſium. Silr aq̃

cedit in ſuum ſile et ſic de alijs. poſtea vero ſolet facies

formari ⁊ diſpoſitio corpis ſm trinã dimenſioné. ſ. lon

gum latũ ⁊ ꝓfundũ et hoc fit p. xviii. dies. Ab iſto tͦ po

tpe incipit natura fetus ꝯfortari vſqȝ ad egreſſum No.

ꝙ fetus mulieris ꝯficit̃ ex. xxiiii. diebus Et illd quod p

ſmonem longũ dictũ eſt ſolet dici p quatuor v̾ſus Con

ceptum ſemen ſex primiſ quoqȝ diebus Eſt quaſi lac re

liquis nouẽ fit ſanguis abiñ. Conſolidat duodena di

es. bis nona deinceps: Efficiat reliquum tpˢ producit

ad ortum

Hic autor ponit vnũ notabile vtȝ in textu Nõ ꝙ lit tera dicit ꝙ ꝗlibȝ viuentiũ ẽ ex quatuor elemẽtis. Hoc

b iii

probatur quia exquibus aliquis nutritur. ex illis eſt cō
ſtitutus·ſcđo de anima Sed ex eiſdem nutrimur et ſu=
mus ğ ꝛc·minoꝛ ptȝ qꝛ nutritio fit p̱ calidū ⁊ humiduȝ
ſiccū frigidum et pꝛincipaliter per calidum et humiduȝ
Sed ꝯtra quedā animalia viuunt ex puris elementis
igit̄ ſolum vnum elementum eſt in ip̄is. Añs ptȝ p̱ hos
v̄ſus. Quatuoꝛ ex puris vitā ducunt elementis Dicē
dum ꝙ ſimplicit̄ ē impoſſibile ſm ariſte. Unde allec ē

mixtum ex quatuoꝛ elemētis ⁊ nutrit̄ in aqua mixta me
diante caloꝛe ſol' Uñ allec in aqua puro viuē non pōt
quia illa nō eſt nutrimentalis Et ideo videm⁹ piſces pa
nem ꝯmedere in aqua Jtm̄ in quolibȝ mixo viuente re
quirunt̄ tria que faciūt mixtū ꝯſtare ⁊ duꝛ̄ eſſe alias ci=
to diſſolueret̄ Jtm̄ requirit̄ ignis vt caloꝛeȝ habeat in q̄
vita ſaluat̄ Et tunc requirit̄ humidū in qđ agat calidū
Et requirit̄ humidū aeris qꝛ ſpiritus generat̄ ex ſangui
ne aereo Jtm̄ oſſa ſunt ex menſtruo quantū ad groſſio
res partes menſtrui. qꝛ oſſa materiā hoīs ineſſe cōſer=
uant. Si.n·non eſſent oſſa hō cito diſſolueret̄. Poſtea
de parte menſtrui magis aquea generat̄ cerebꝛum ⁊ me
dulla·de p̱tibus aūt magis aeris generat̄ ſpirit⁹ Et de
p̱tibus magis igneis.epar·ita ꝙ quelibet mēbꝛa in ho=
mine ſunt in ſua ſtructione ex adiūctiōe alicui⁹ elemēti
Nota fetus ſic foꝛmat̄ ꝙ quantitas materie p̄exiſtentis
ꝯdenſatur vel rare fit ad quantitatē ſiue extenſionē de=
bite foꝛme·in longum latum et ꝓfunduȝ Et qñ res ge
nerabilis maioꝛ erit in quantitate re corrūpenda ē ⁊ tūc
fit rarefactio materie.qñ vero erit minoꝛ tunc fit condē
ſatio ſic eſt quādo ex ſemine mulieris fit homo qꝛ tūc ſi
materia ſeminis eſt maioꝛ recipiente foꝛmam hominis
tunc pꝛimo caloꝛ naturalis et virtus foꝛmatiua. mate=
riam condenſat et facit indureſcere vſqꝫ donec apta fit
foꝛme· Et tunc homine generato materiam augmentat
interim cum elementis vſqꝫ ad quantitatem competētē

ſibi Et omnes ille diuerſificationes que precedunt ani-
mã in inſtanti generatam dñt eſſe indeterminate· ante
illud inſtans ꝗuis omnia ſunt terminate p formã cor-
rũpendam ſcilicet per formam menſtrui. Tamẽ adhuc
expectant aliam terminationem a forma generãda ſm
hoc gloſatur littera que dicit poſtea formatur facies ſm
trinam dimenſionem ſemper indeterminatam et inde-
terminabilem.

Sunt autem quidam qui penes quodlibet tempus ſig
natum ponunt regnare aliquem planetarum Et quia
ſcire hoc multum confert ad ea que hic ſcribunt. et ideo
ne ignorãtie mee illud neglectuz aſcribat ex hijs aliqua
declarabo Notandũ primõ vt dicit Auicenna· acciden
tia ſunt in triplici genere· quedam eñ materiã ꝯſequun
tur in cõpoſito et ei attribuunt. quedã forme. quedam
compoſito ex materia et forma ꝯſequũtur· Et cum hoc
ſit naturale ꝯpoſitũ ex materia et forma. triplicit deno-
minabunt accidẽtia in ipo Ex pte aũt anime ſunt que-
dam accñã vt virtus eundi et mouendi. Et qz ſm intẽ-
tionem quorundã qui digne locuti ſunt de natura. oẽs
virtutes quas aĩa in corpore ꝯplectitur illas contrahit a
ſperis et corpib⁹ ſupceleſtib⁹

¶ Hic autoꝛ incipit determinare de ſucceſſiuā formatōe
fetus ſm influentiā planetaꝝ Et pꝛimo ꝑmittit quedaꝫ
Scōo exequit̄ intentū ſuū. ibi abultimo em̄ Nō illa cō
cluſio formaẗ ex lr̄a. Fetus formaẗ ſucceſſiue ꝑ planetaſ
id ꝓbaẗ extra lr̄am penes illō formaẗ fetus. qō diuerſi
mode influit fetui eē et viuere Sed planete ſunt hmōi
igiẗ ꝛc· minoꝛ ptꝫ qꝛ huic influit viuē lōgo tp̄e huic par-
uo tp̄e· vt ptꝫ ꝑ ptholomeū i carthilegio ſuo ⁊ ꝑ eiꝰ cō-
mētatoꝛē Nō. tunc planeta dr̄ regnare. qn̄ eſt in maio-
ri vigoꝛe ſcꝫ qn̄ ē in domo ſua hoc ē in ſigno ſibi ꝯformi
Et que ſint domꝰ planetaꝝ infra patebit Nō aīa mouꝫ
coꝛpus ꝑ hunc modū. aīa ꝑmo moueẗ ab alio ſcꝫ ab ap
petibili et ſic mota. mouet ſpūs quibus motis ipſi mo-
uent muſculos qui moti mouēt mēbꝛa Et ſic ptꝫ ꝙ ap
petibile eſt pꝛincipale mouēs Sꝫ eſt dubium. vtrū aliqō
accn̄s poſſet eē pꝛincipiū alicꝰ ſubſtātie pꝛincipaliter Re
ſpondet galtherꝰ burlaij. ſuꝑ· iiii. ſn̄iaꝝ. ꝙ ſic· quia illō
eſt agens qō coꝛꝛumpit vnū et generat aliud taľ āt hu-
moꝛ notificans fit indiſpoſitio ſiue diſpꝛopoꝛtio elemē-
toꝝ q̄ coꝛꝛumpit formā hoīs ⁊ generat formā cadaue-
ris qō eſt ſubſtantia Rn̄deẗ ꝙ humoꝛ notificans ē que-
dam ſubſtātia. non em̄ ſumitur humoꝛ ꝓ accidēte Sꝫ
capiẗ ꝓ materia humida peccāte ita ꝙ accidens nō coꝛ
rumpit hoīem. Sꝫ de virtute ſui ſubiecti. Sꝫ qn̄ dr̄ ſub
ſtantie nihil ē ꝯtrariū Diciẗ ꝙ verū eſt de ꝯtrarietate ꝑ
fecta Tn̄ bn̄ ꝯtrarietate diminuta que ſufficit ad coꝛꝛup
tionē vniꝰ et ad alterius generationem;

IN vltimo em̄ oꝛbe qui motu diurno om̄es ſpē

ras inferioꝛes recipit influuntur materie pꝛinci

cipaliter et radicaliter virtutes eſſendi et mouēdi. et ab

oꝛbe ſtellaꝝ fixarum fetus recipit virtutem qua diſting
uitur ineſſe ſm diuerſas figuratões et accña·et illō con
uenit ei inquãtũ foꝛma Sed etiã ↄtrabit aliam virtutẽ
ab hoc oꝛbe q̃ dat eſſe.et ſm diuerſas naturas hui⁹ oꝛ-
be poſt ſperam ſtellatã ponit̃ ſpera ſaturni ſm aſtroni-
mos ⁊ ab illa influunt̃ aĩe v̾tus diſcernẽdi ⁊ rõnandi.
Et poſtea iouis ⁊ ab illa iflũit̃ aĩe magnanitas ⁊ plures
aĩe paſſiones. ⁊ a ſpera martis influitur aĩe animoſitas
et virtus iraſcibilis.et alia deſideria aĩe. ⁊ a ſole influit
virtus ſciendi ⁊ memoꝛandi. a venere motus cõcupiſcẽ
cie et deſiderij· a mercurio virtus gaudendi ⁊ delectãdi
a luna q̃ eſt radix oĩm virtutũ naturaliũ. virtus vegetã
di· q̄uis hoc eñ ⁊ plura alia ab anima ꝓcedunt Et cũ
iſta ſequunt̃ ex diuerſis partib⁹ coꝛꝑm celeſtiũ iō hec oĩa
anime attribuuntur et nõ ſolum animẽ Sed etiaꝫ toti
ↄpoſito quia ſimplex nõ põt ſuſtentáre accidens
¶ Hic oſtendit quō aĩe influũt diuerſa accidentia a coꝛ
poꝛib⁹ ſupceleſtib⁹ Nõ ab vltimo oꝛbe anima capit eẽ
in omnib⁹ quãtũ ẽ ex ꝑte ſui Sed ſpera celi ſtellati dat
eſſe diſtinctũ aĩe abalijs ẽtib⁹ qꝛ ꝓpter multitudinẽ ſtel
laꝝ influunt diſtinctũ eſſe ⁊ diſtinctioneꝫ. vñ ſm hoc q̄
ſtella ſperalis reſpicit vnam animaꝫ plus quã aliã ideo

diſtinctum eſſe influit cuilibet anime humane. cui corre
ſpondet diſtincta ſtella Nõ ſaturnꝰ ē prima ſtella erra
tica ⁊ gr̃a ſue influentie dat aīe virtutez diſcernendi et
rationãdi Et dr̄ ſaturnus quaſi ſatur in annis ꝑ ꝯtrari
um· vñ cũ ſit frigidiſſimꝰ ⁊ ſiccus influit cariſtiam ipſo
regnãte Sz iupit̃ influit magnanimitatē. vñ iupiter fu
it quidã vir qui expulit p̄rem ſuum a regno ſuo Et dr̄
quaſi iuuãs p̄rem ꝑ ꝯtrarium Et illud attributũ eſt vni
planete q̄ magnanimꝰ ē ꝑ influentiam· ita ꝙ puer natꝰ
eo regnante fit magnanimꝰ Sed in venere naſcuntur
luxurioſi· Sz mars ē maligniſſimꝰ planetaꝝ et dat vir
tutē iraſcibilem. Sz ſol eſt optimꝰ planetaꝝ influēs ſci
entiã et memoriã. vnde nati ſub ſole ſunt felices ⁊ ama
biles. Sz mercuriꝰ dr̄ quaſi mercatoruz Kyrios .i. dñs
ſicut eñ mercator dr̄ eē gaudioſꝰ et affabil' ſic et ille pla
neta ē beniuolꝰ gaudiũ et delectatõz infundens. Sz lu-
na influit virtutē vegitãdi et nutriendi q2 ē infimꝰ pla-
netaꝝ iõ immediaciꝰ agit Jtm̃ lr̃a dicit accidens in ſim
plici eſſentia nõ ſuſtentat̃. cã ē q2 accidēs egredit̃ de na-
tura ſubiecti nõ ſolum magnitudine ſubiecti ſiue cauſe
materialis Sz etiã magnitudine cauſe efficientis· iõ cõ
poſitũ ẜm vnã partē ē cã material'. et ſcd̃m aliã ꝑtez eſt
cauſa effectiua Et iõ in ſimplici nõ ē ꝯponere iõ ſimplex
nõ ē ſubiectũ accidentiũ ⁊ maxīe accidentiũ realium Et
q̄uis eſſentia ſimplex poſſz eſſe ſubiectũ ſuoꝝ modoruz
eſſendi ſicut materia p̄ria ē ſubiectũ ſue potētie q̄ eſt ſuꝰ
modus eſſendi ꝓprius ⁊ formalis. Ex hoc ptz ꝙ accidē
tia potentie nõ ſunt accidētia ſolius anime· . Sed acci-
dētia tocius compoſiti Sed dicunt̃ anime ſic quia inſũt
corpori corporaliter et principaliter.

Unc vero ex parte corpis conſimiliter notãduz

eſt Et primo de creatione vel formatiõe corporis quod
ex embriõe creat̃ et format̃ ꝑ effectus et opatiões ſtella
rum que planete dicunt̃ Prio enĩ materia embriõis vl̃
hoĩs generandi· cõpreſſa et coagulata ꝑ frigiditatem et
ſiccitatez ſaturni diſponit̃. et huic ſcꝫ materie a ſaturno
virtus influit̃ vegitatiua et mot⁹ naturalis aſcribitur
et tunc patebit in tali materia opatio aliqualiter debita
Et ideo medici dicũt qđ poſt lapſum ſpermatis in ma
trice· ꝙ priᵃ menſis in generatõe et in tpis, ſucceſſione
ſm exigentiam nature ſeminis. ſaturno aſcribit̃. qꝛ ſua
frigiditate ⁊ ſiccitate ſemẽ ꝯſtringit et conſolidat

¶ Poſtꝙ autor poſuit accñā ꝓpria aĩe mediãtib⁹ corpo
rib⁹ celeſtib⁹· ꝯſequent̃ exequit̃ de accidẽtib⁹ corꝑis Nõ
frigidi ẽ ſtringẽ ⁊ ꝯdenſare. vtꝫ in exꝑimento. vt ſi acci
piat̃ olla plena aq̃ et ponat̃ ad locũ frigidũ aqua mino
rat̃ ſic ꝙ ꝯprimitur Sꝫ calidi ẽ extendẽ vt caloꝛ ferri fa
cit ferrũ extendẽ Itm̃ caloꝛ in aqua buliente ipam extẽ
dit et rarefacit Sꝫ qꝛ ſaturnus ẽ frigid⁹ et ſiccus. ideo
aſſimilat̃ terre iõ materiã ꝯdenſat et ꝯprimit vñ verſus
Eſt frigidus ſumme ſaturnus ſiccus et aſper. Dubiuꝫ
vtrum aliquis planetarum poſſet influere frigiditatem
Et videtur ꝙ non quia ſecundo celi. ſtella influit motuꝫ
et lumen Sed tam motus ꝙ̃ lumen calefaciunt g̃ ⁊c.
Reſpondeo ꝙ omnis planeta influit calorem. Sꝫ vn⁹

plus alter minus. vnde ſaturnus et luna minime influ
unt calorem reſpectu alioꝝ planetarum.

Sed ex iſto ſtatim oritur dubitatio q: alicui pōt eſſe du
bium vtrū ſaturnus regnet in cuiuſlibet embriōis con-
ceptōe Et ſi nō tunc mirabile eſt ꝙ dictū eſt.

¶ Hic mouet dubiū ⁊ ē illud Si dictum eēt veꝝ ſeque
ret ꝙ ſaturn⁹ ſp̄ regnaret et hoc eſſet mirabile. ꝯña te-
net in lr̄a Etiā de ſe patz q: oē die fiūt ꝯceptōs pueroꝝ

Circa quod notandū. ꝙ materia prima ſubiecta ē cor-
porib⁹ ſupceleſtib⁹ et eoꝝ motib⁹. et hoc eſt qd̄ dicit ph̄s
in. j. methoroꝝ ꝙ omnia inferiora cauſata ſunt a ſupe-
riorib⁹. et ab ipoꝝ motib⁹ gubernant̄ Et ideo neceſſe eſt
ꝙ iſta inferiora pticulariter ⁊ vniuerſalit̄ reſpiciant̄ a ſu
perioribus. intelligendo de vniuerſalitate corpis tocius
ſupceleſtis. vl̄r. n. iſta inferiora reſpiciunt̄ a ſupiorib⁹ q:
nihil fit de materia elemētari. niſi ex virtute ſuperioruz
iō dicit ꝯmētator. xii. meth. q: nat̄a nō agit niſi gub̄nat̄
a corpib⁹ ſup celeleſtib⁹ hoc ē ab intelligēcijs. pticulari-
ter em̄ aliq̄d fit in iſtis inferiorib⁹ a cauſatione ſuperioꝝ
quia vna pars celi apta nata eſt introducere talem

formam determinatam et ſpecialem alia vero aliã for-
mam Et illđ totũ videtur eſſe de intentione cõmentato
ris. primo de generatiõe ⁊ corruptõe. vbi vult ꝙ genera
tio elementoꝝ ⁊ ꝑcium ipaꝝ adinuicem ẽ ordinata ⁊ cõ
ſeruata per motus corporũ ſupceleſtium Et ꝑ mot⁹ ele
mẽtoꝝ qui concurrũt generalit̃ ad generatõz mixtorum
addit aũt ꝯmentator ꝙ idiuidua animãciũ et planetaꝝ
ſunt determinataꝝ cauſaꝝ. et ſunt determinata adeſſe.
Et ita tam adeſſe vniuerſalit̃ ꝙ̃ particularit̃ inferiora a
ſuperioribus reſpiciuntur

¶ Hic ſoluit queſtionem motam. et primo ponit quan-
dã ſolutõz. ſcđo applicat eã ad ꝓpoſitũ. ibi. et iõ cũ mate
ria. ⁊c. Nota natura celeſtis reſpicit determinate elemẽ
ta. qꝛ in vna ꝑte generat ignem. et in alia corrũpit aquã
ſicut videm⁹. ꝙ ſigna hyemalia faciũt generare aquam
plus in ſeptembrione Sꝫ ſigna eſtiualia pl⁹ faciũt gene
rare aerem vl' ignem in eſtate. Nõ lr̃a dicit corpa ſimli
um ꝑcium. vñ ille ꝑtes dñr ſimiles quaꝝ q̃libet ſuſcipit
ꝑticipationẽ tocius. hoc intelligendo de ꝑtib⁹ quãtitati-
uis ſicut q̃libet ꝑs ignis Et ignis etiã hꝫ ꝑtes diuerſa-
rũ rõm ſicut materia ignis ⁊ forma. mõ generatio ſil'iũ
partiũ corpoꝝ q̃ ſunt in elemẽtatis regunt̃ et determina
ta ſunt ꝑ motũ corpoꝝ celeſtiũ Jdẽ ẽ dicendũ de plane
tis et indiuiduis animanciũ Et ideo cõtingit ꝙ in vna
ꝑte terre hoies moriunt̃. Et ſi eſſent in alia ibi poterint
retinere vitã eoꝝ qꝛ ſi aliqđ mixtum fuerit nimis cali-

dum in regione nimis calida illud debet poni ad regio
nem frigidā vt eius calor obtempetur et tunc illud ſa-
nitati reſtitueretur.

idō cū materia ꝑma ſit ſubiecta corporib⁹ ſuꝑ cele
ſtib⁹ in agendo neceſſe ē ꝙ capiat formaȝ alicui⁹ ſpeciei
determinatā ab aliqua ꝑte ſpeciali celi.eo ꝙ non ꝑt eaȝ
recipe a corpore celeſti in ꝯmuni.eo ꝙ tale corp⁹ reſpi-
cit iſtā materiā vl' iſtā formā indr̄nter. Naȝ qua ratiōe
daret illā formaȝ.eadē daret et alias.qr oēs forme que
ſunt in potētia in materia ꝑma in ꝑmo motore ſunt in
actu.vt dr̄ cōmenta.xii.metha.ḡ neceſſe ē eſſe aliꝙ de-
terminatā ꝑtem in ꝑrio motore.ꝑrio ſpecialr̄ reſpicienteȝ
materiā ad hui⁹ dtminate forme ſuſceptiōȝ Et idō non
ſufficit agens particulare phicū ſtāte ꝯmuni īfluentia ꝛ
ꝯmuni actione corpm celeſtiū Et illō ꝑtȝ ex eo qr poſtꝙ
ſemē ē deciſum gerit in ſe vim illi⁹ a q̊ ē deciſuȝ Et illa
virtus gubernatr̄ a corporibȝ ſuꝑ celeſtib⁹ vniformir̄ ita
ꝙ non magis gubernetr̄ ab vna ꝑte celi ꝙ ab alia.ꝑmo
hoc modo deſtrueretur in ſua ꝓpria actione.et illud eſt

deīntētiōe ariſto. ſcđo de ge. ꝛ corrup. vbi di. ꝙ aduenīē te ſole redibūt aīalia. et recedēte ſole animalia peribunt Illud āt apparet ex intentōe ꝯmentatoris. ſcđo ·meth· vbi vult ꝙ materia pria prio nō recipit omnē formaꝫ Sed prio formas elemētares et mediātibꝰ iſtis oīes formas mixtoꝝ Ille āt ordo formaꝝ· nō pt eſſe niſi ab aliquo· ſpecialit̄ materiā gubernāte quantū ad receptōꝫ formarum

¶Hic autor applicat ad ꝓpoſitū iſtā ſolutōꝫ· Et prio in generali· ſcđo in ſpeciali· ibi et per hunc modum. Nota motor primus eſt duplex quidam eſt motor primus vt ipſe deus glorioſus Et preter illum motorem eſt ponere aliū motorē ꝑmo ꝯiūctū. vn̄ phi ponūt octo ſperas ꝛ nouē motores· iō qꝛ ꝗlibꝫ ſpera hꝫ ſibi ꝓpriū motorem. Et pret̄ illos motores eſt dare vnū motoreꝫ ſimplicit̄ immobilem qui nō mouet̄ immediate Sed mediantibus aliȷ̄s motoribꝰ ꝯiunctis Mō lr̄a autoris ſic intelligit̄, omnes forme in materia compoſite ſunt de prio motore ſꝑ ſimplicit̄ et in actu· vn̄ linconienſ ſuꝑ quarto poſte. di· ꝙ effectus primo hꝫ eē in ſuis cauſis Et maxime effectiuis· Sꝫ in ſe hꝫ eē v̄tualit̄ No. ꝑticulare agēs ſub influentia ꝯmuni pt educere formā determinatā quia oīs cauſa prima determinate reſpiciēs aliquā formā plus influit ꝙ pr̄ vl̄ mater Et iō agēs ꝑticulare nō producit ſine detminate agente Itm̄ lr̄a dicit ſemen deciſum habet vim illius a quo eſt deciſum· Ex hoc dubitaret aliquis vtrum ſemen deciſum eſſet animatum ·Et

videtur ꝙ ſic qꜫ ſemen inquantum eſt in patre tunc eſt viuū vitā pͣris hn̄s ·et ſi hꜫ eandē materiaꝫ in matrice ibi erit viuum. Hic reſpondendo ꝙ ſemen fuſum i matrice non eſt viuum formaliter qꜫ nec ē planta nec ē animal. ſꜫ eſt viuum virtualiꝝ qꜫ mediāte ſpiritu ſibi interueniente opatur vita. Sed dicit cuꝫ ſit inanimatū quō ꝓducit animam Dicendū ꝙ mediante nutricione que eſt animata mediantibus v̓tutibꝰ ꝓꝛijs anime. Itē nota penes ſtellas et planetas ſpecialiꝝ repreſentantes ſpecialem influentiā diuerſificanꝝ ymagines hoim ſm albertum Et iō qn̄qꝫ ꝯtingit ꝙ hō cū capite vnius porci generaꝝ qꜫ aliqua ſtella tūc denoīatur q̄ influit talem diſpoſ tionē Et ſic eſt expertum ꝙ in lapide aliquo facta eſt ymago ſcorpionis vl̓ ſerpentis qꜫ aliqua ſtella vl̓ cōſtellatio reſpicit ipm̄ et ſibi impreſſit illā figuram Et ex hoc contingit ꝙ ymagines aliquoꝝ ſignoꝝ ſculpte i lapidibus hn̄t curare infirmitates ſicut recitat halij in cētilogio ptolomei ⁊ vidit ꝙ ymago ſcorpiōis ſculpta curauit leſionē factam in ſatellico a ſcorpiōe animali. Et ſic videmꝰ ꝙ qn̄qꝫ aliqua corpa mortua ſepulta ſcꝫ homines centū annis vl̓ amplius iacent ſine incineratiōe et hoc fit p naturā ſtellarū reſpicientium illud cadauer qd̓ ꝯſeruat ſine excineratione et ꝯbuſti one· p̄terea ex hoc ptꝫ ꝙ qn̄qꝫ optimi amici fiunt inimici vna cauſa agente particulari et hoc accidit p influentiā planetaꝝ repugnantium. quibus ip̄i ſunt ſubiecti.

Et per hunc modum manifeſtatur eſſe de ſaturno ꝓpoſitum. ſcꝫ ꝙ hꜫ diſponere materiam et introducere talē formam. Sed ꝙ ſaturnus ſic ſemper dicit regnare in embrionis conceptione. ſic intelligiꝝ ꝙ ſuum regnare in

hoc loco non ſumitur ꝓ alio ꝙ influere talem diſpoſiti
onem q̃ ab alia pte celi nõ eſt nata influi. Et ideo ſi inta
li hora noctis vl' diei nõ dicat regnare ſaturnus hoc eſt
ex eo qꝛ ceſſat virtus ſua Sꝫ aliquis alius planctaꝝ vl'
ſtella apta nata eſt influere talem diſpoſitionem in ma-
teriaꝫ quã ſaturn⁹ influere nõ potuit. qꝛ actus actiuoꝝ
ſunt in paciente bñ ꝑdiſpoſ ito Et ſi aliquis quereret cur
ita fit ꝙ omnia tali curſu currant. Reſpondeo ꝙ ſic ſt
ordinata apd deuꝫ qui primordinaliter oĩa diſpoſuit
ſm ordinem ſublimẽ et cuilibꝫ virtutem ꝓpriam ſm exi
gentiã ſue nature miniſtrat.

¶Hic applicat ſolutõꝫ ad ꝓpoſitum ſuũ in ſpeciali No-
p textuꝫ ſoluit dubitatio directe in forma qñ ſic argue-
batur Si primus menſis attribueret ſaturno ita ꝙ ille
regnaret in principio ꝯceptiõis tunc ſp regnaret ſatur-
nus Dico ſatutnũ regnare. intelligit duplicit' Uno mõ
influẽtia generali. alio mõ influentia ſpeciali mõ dicitur
ꝙ ſaturnus regnat oĩ die influentia generali. regimẽ
ſpeciale ſaturni ẽ qñ fuit in domo ſua et tũc hꝫ maioreꝫ
influentiã Nõ ſaturn⁹ eſt frigid⁹ et ſiccus iõ hꝫ influere
ſemini humidũ ꝛ calidũ q̃ ſibi ꝯtrariant virtualit'. Uñ
omnis actio fit grã ꝯtrarietatis qꝛ ſimile additũ alteri
nõ agit in ipm. vñ agens ꝛ patiens in principio actiõis
ſunt diſſimilia Sꝫ in fine ſunt ſĩlia qꝛ omne agens aſſi
milat ſuo paſſo inquantũ pt. mediante ſua virtute. qꝛ

omne agens naturale agit in ſuū ↄtrarium ſm vltimū ſue potentie·vtz.j.celi. Nō lr̄a di. actus actiuoꝝ ꝛc Hoc ptz ex ſignis manifeſtis. Eſt em̄ quidā piſcis generalis qui vocat̄ ſcorpio. ille inficit manū piſcatoris ꝑ rethe et nō inficit rethe qꝛ rethe nō eſt diſpoſituz ad hoc ꝛc· Itm̄ ſol calefacit aerē ⁊ nō orbes ipos ſcꝫ inferiores ſe q̄uis ſint ſibi ꝓpinquiores. hoc ē ꝓpter idiſpoſitōꝫ materie. Et iō peccauerūt dicentes q̄dlibꝫ fieri ex quolibꝫ· Hoc non vꝫ qꝛ p̄mus act⁹ ꝓpri⁹ hꝫ fieri in ꝓpria materia ſibi diſpoſita Itm̄ nota ꝙ ꝓprie diſpoſitiōes nō corrūpuntur in aduentu forme· Et ex hoc deſtruit̄ opinio q̄ ponit ꝙ poſtq̄ꝫ materia menſtrui ē diſpoſita ⁊ qñ hoīs forma introducit̄ tūc diſpoſitōes p̄me corrūpunt̄ Hoc nō vꝫ qꝛ tunc diſpoſitōes fruſtra p̄ceſſerūt vñ diſpoſitiones ſunt mediū recipiendi illō q̄d fit de potentia materie. Item autor in lr̄a oñdit ſe eſſe catholicū in hoc ꝙ ponit deum p̄mordinaliter ſic aīam diſpoſuiſſe vñ phī mere naturaliter loquētes. ſic hn̄t dicē ꝙ ab eterno ſic de⁹ diſpoſuit planetas et ſtellas ⁊ nō de nouo·et ideo ↄmentator. j· celi dicit ſi vna ſtella fieret de nouo in celo·totū celū periret ꝓpter illā inordinatōꝫ q̄ fieret ꝑ illā ſtellam. ⁊ oporteret ꝙ celum non moueretur:

Poſt hoc que dicta ſūt iupiter aduenit ſua gr̄a et v̄tu

te huic fetui qui materiā diſponit ad ſuſceptiōeꝫ forme

mēbroꝝ. et caliditate ſua v̄tuali ⁊ cauſali materiaꝫ fet⁹

ↄfortat ⁊ ſua humiditate replet q̄ fuerūt deſiccata v̄tu

te ſaturni in p̄mo menſe. Et ſic ioui attribuit̄ ſcd̄s mēſis

¶ Hic autor exequitur de aliꝭs planetis quātum ad formationē fetus· Et videt̄ ꝙ planete nō formāt ſic mate

riam fetus. quia inter cauſam ⁊ effectum debet eſſe proportio ⁊ ſic ſequeretꝫ ꝙ embrio generat⁹. eſſet perpetuus cū ipſi planete ſint perpetui Dicendū lꝫ cauſa principales remote ſint perpetue. tñ cauſe ꝓpinque ſunt corruptibiles ideo corrumpitur fetus.

Tertio aduenit mars qui ſua caliditate ⁊ ſiccitate format materiam. diuidens a lateribus brachia. ⁊ diuidit collum a brachijs ⁊ caput format. Et huic operationi attribuitur terti⁹ menſis

¶ Nota mars ē calidus ⁊ ſiccus et lō ipe habꝫ formare crura et brachia q̄ ſunt ſicca. Oportꝫ em̄ ꝙ calor ſufficiens ꝯgregat ꝑtes terreſtres ſiccas ſi debēt fieri crura et brachia Nō ex lr̄a habem⁹ ꝙ caput formatꝫ prius a marte ꝙ̄ cor a ſole. Hui⁹ cā ē ſm medicos qꝛ in capite ſunt oīa ꝑncipia vite g̊ ꝑmo formatꝫ. Sed ariſto. ponit ꝙ cor primo formatur qꝛ cor influit omnibus membris ⁊ habet ſe in corpe ſicut rex in ſuo regno.

Quarto tpe virtus ſolis aduēit. formas imprimit cor creat. et anime ſenſitiue motū dat Et hoc eſt verum ſm intentionē medicoꝝ et quorūdā aſtronimo. Tamen ſm intentionem ariſtotilis. cor inter omnes partes generādas generatur primo et virtute eius oīa alia mēbra naſcuntꝫ addūt em̄ quidā ad iſtaꝫ ꝑticulam dicentes. ꝙ ſol ē radix toti⁹ ꝟtutis vitalis Et tali oꝑationi quart⁹ menſis aſcribitꝫ

¶ Item phi ꝓpter illum textum. aſcribūt generatōꝫ hominis dicentes. Hō generat hoiem et ſol. vt di· phs. ii. phiſicoꝝ qꝛ a ſole virtus radicalr̄ dependet. ꝯtra ſi ſic ſequeret̄ ꝙ hō deberet eſſe celeſtis et ſolaris creatura quia effectus ab eodē denominatiōꝫ ſumit a quo hꝫ entitateꝫ Dicendū ꝙ ſol ē cauſa remota iō non ſumit̄ denominatio in effectu a ſole. ꝙ. ꝛc.

Quinto tpe. quedam exterioꝝ mēbrorum venꝰ ſua virtute ꝑficit· et quedam exteriora format ſcꝫ aures nares os et virgam virilem in maſculis. et pudibūda ſcꝫ vulvam mamillas et alia membra in femellis. manuum ꝛ pedum ſeꝑationē facit et etiam digitoꝝ Et iſti quintus menſis aſſignatur.

¶ Nota venus ē beniuolꝰ planeta et ē virtualit̄ calidus iō ꝑficit mēbra exteriora. ſ· os aures et teſticl'os Sꝫ videt̄ ꝙ teſticuli debeant prio generari qꝛ ſunt ꝑncipalia mēbra (ſicut coꝛ et caput) mediantibꝰ quibꝰ ſe natura cōtinue ſaluat Dicit̄ ꝙ teſticuli nō ſunt ita principalia mēbra ſicut coꝛ ꝛ caput qꝛ videmꝰ teſticulis ablatis adhuc viuere hoiem. Sꝫ capite abſciſo et corde ablato vlteriꝰ ibi nō eſſe vitam videmus·

Sexto tpe influentia et regnatio mercurij inſtrumenta vocis format. ſuꝑcilia cōponit oculos fabricat capillos creſcere facit. et vngues ꝓducit Et iſti oꝑatiōi. vi. menſis attribuit̄

Nota ꝙ inſtrumenta vocis ſunt nouem. vñ v̄ſ⁹ Inſtru
menta ſunt nouem guttur lingua palatum quatuoꝛ et
dentes ⁊ duo labia ſimul:

Septimo tp̄e. luna opationi finez imponit repellit enī
ſua humiditate anguſtias carnis et aurigenas carnis.
ſupficiem ꝯplet. ven⁹ vero ⁊ mercuri⁹ humiditatez tri-
buentes toti coꝛpi nutrimentū dāt. Et iſti opationi da
tus ē ſeptimus menſis.

¶ Itm̄ nota luna replet poꝛos carnis et facit fetuz eſſe
planū inſupficie. ſ. in cute. Itm̄ ſi aliq̄s hō vľ puer na-
ſceret̄ in ſeptimo menſe ille moꝛeret̄ quia non eſt adhuc
debite foꝛmatus ⁊ conſolidatus ꝙ ꝛc.

Poſtea influentia ſaturni cui octau⁹ menſis aſcribitur
Et ille ſaturn⁹ mľtū infrigidat. et exiccat. Et p ꝯſequēs
ꝯſtringit fetū. Et ideo aliqui aſtronimi ponūt fetū ge-
neratū in octauo mēſe moꝛibūdū vľ moꝛtuū eē vt in ſe
quētib⁹ manifeſtabit̄ Deiñ in nono menſe dñat̄ iupit̄ q̄
ſua caliditate ⁊ hūiditate fetū letificat. Et fet⁹ qui gene
rat̄ in iſto mēſe ē foꝛtis ⁊ bñ diſpoſit⁹ ⁊ longe vite. et foꝛ
tis grā caloꝛis. ⁊ longe vite gratia humiditatis

¶ H. au. po. vnū notabile. ſi hō in aliq̄ mēbꝛo deficiēte
vt pueri naſcunt̄ ľ generant̄ cū quatuoꝛ digitis i manu
vľ cū trib⁹ hoc ē ꝓp̄t defectū materie. Siľr ſi generaret̄

cum ſex vl' ſeptem digitis hoc eſſʒ ex habūdātia materie

St aūt adhuc notandū q̈ mēbra corpis orga-
nici·xii.ſignis zodiaci attribuunt᷑· Primū ergo
ſignum toci⁹ ſpere celeſtis.eſt aries.in quo quidē ſigno
ſole exiſtente tpato fit calidū ⁊ humidū ⁊ tūc eſt motus
ad generatōʒ Et ideo mot⁹ ſolis in ariete dr̄ principiuʒ
vite et radix virtutis vital' ꝓpterea arieti attribuit᷑ ca-
put in hoīe et ei⁹ ꝯditiōes. Nam aries in celo ē dignior
ps celi qꝛ eſt principiū diuiſionis ſpere p.xii·ſigna· Sic
caput in hoīe vocat᷑ dignior ps corpis. Et ideo merito
arieti aſſignandū eſt. Et qꝛ ſol currens in hoc ſigno·ca-
lidū et humidū nature mouet et ideo caput in homīe
dicitur principium ſpiritus vitalis.

¶ Poſtq̄ autor oñdit influentiā planetaꝝ ⁊ ſtellarum
reſpectu fetus.nunc ꝯſequent᷑ exequit᷑ ad effectū ſignoꝝ
Nō aries ē calidus ⁊ humid⁹ et correſpondet veri ver
enim eſt calidus et humidus ⁊ tūc aīalia maxīe appe-
tunt coitū ⁊ tunc augmētatur calidū et humidū gratia
ſolis exiſtentꝭ in ariete Et maxīe in viris tūc ē appetitus
ꝓpter hoc etiā mr̄ eccleſia ſtatuit ieiuniuʒ magis in illo
tpe q̄ in alio tpe ꝓpter luxuriā illo tpe rſtringēdā qꝛ tūc
hoīes ꝯſtricti yeme reuertunt᷑ ad vigorē vn̄ v⁹· Marce
mares·februoqꝫ canes.maio mulieres Nō aries hʒ do
minari ſup caput in quo vigēt omnes potentie anime

pꝛotanto qꝛ ipſe aries eſt pꝛincipium vitalis operatio-
nis ſic ꝛ caput in quo vingẽt omẽs potẽtie anime. Et iõ
medici dicũt ꝙ v̓tꝰ vegetatiua coꝛpis ẽ in capite princi
paliter ꝛ determinate Sz in coꝛde oꝛiginalit̃. Sz dubi
um ẽ. vtrũ vita magis cõſiſtat in coꝛde ꝙ̃ in capite Et
videt̃ ꝙ in capite. ptz ꝑ auicen. qui dicit ꝙ vidit arietez
ambulãtẽ coꝛde extincto. hoc eẽ nõ poſſet niſi vita hr̃et
pꝛicipiũ de capite. Sz ꝯtra hoc ẽ ipẽ auerroys i. vi. phi-
ſi. qui ipm̃ deridet dicẽs ſe vidiſſe arietẽ currẽ hinc inde
abſciſo capite. vñ Auer. vult ꝙ vita pꝛicipalit̃ et oꝛigi-
nalit̃ ſit in coꝛde. Sz ex ꝯſequẽti in capite. Sz medici ſẽ
m'tũ ſenſuales. Et iõ quia videt̃ in capite eſſe ſenſꝰ vir
tutũ. ideoqꝫ dicũt vitã ꝯſiſtere in capite pꝛicipalit̃. ſz non
ẽ ita. ꝑmo in coꝛde. Sz quid dicemꝰ ad autoꝛẽ in lr̃a q̃
dicit ꝙ caput ẽ nobilioꝛ ps coꝛpis. Dicendũ ꝙ hoc ẽ ve
rũ ſm̃ apparentiã ꝛ maioꝛẽ opationẽ ſpirituũ vitalium
qꝛ in eo apparent magis opatõs vite ꝙ̃ in coꝛde Unde
nõ dubito qui natura nobililioꝛẽ ꝛ melioꝛẽ ꝑtez coꝛpis
collocauit in medio coꝛpoꝛis Nam coꝛ ẽ pꝛimũ viuens
et vltimum moꝛiens hoc nõ eẽt pꝛincipaliſſimũ mẽbrũ
coꝛpoꝛis.

Thauro quidẽ collũ humeri et ſcapule gemini attribu-
unt̃. cancro manꝰ et bꝛachia leoni quidẽ pectꝰ ꝛ coꝛ. vir
gini ſtomachus ꝛ inteſtina. Et hoc videt̃ eſſe medietas
coꝛpis ſm̃ curſũ medietatis celi viz ꝑte ſeptẽtrionali eſt
annotã. libꝛa vero ſcd̃am ꝑtem coꝛpoꝛis reſpicit ſcilcet
renes et ẽ pꝛicipium ceteroꝝ mẽbꝛoꝛum Scoꝛpio vero

loca libidinis reſpicit tã ex ꝑte viri ꝙ ex parte mulieris

Sagittariꝰ nares ⁊ ea ꝑ que natura ſucceſſum dimit-

tit et poſteriora reſpicit· Capricornꝰ vero genua ⁊ alia

inferiora reſpicit. Aquariꝰ v̉o tibias reſpicit. Piſcis ve

ro qđ ē vltimũ. formatiões pedũ reſpicit ⁊ plantas Et

ſic breuiter habitum ē iudiciũ ex ꝑte·xii. ſignorũ

¶ Hic autor oñdit de aliȷ̃s ſignis dicés vtʒ in textu Nõ lr̃a vult intm̃ ꝙ luna exiſtéte in talibus ſignis q̃ reſpiciunt illa mébra vtʒ in lr̃a. in illis mébris non debet fieri minutio ſanguinis.

Et non opinet̃ aliq̃s illa ficta fore. nã fides huiꝰ in mul

tis experimétis valeat inueniri· noſcat ergo experimétũ

quiuis ꝙ malũ et venenoſũ ē tangere aliqđ mébrum lu

na exiſtente in tali ſigno illiꝰ mébri Et cã iſtiꝰ eſt· nã lu-

na auget humiditaté qđ expit̃ ad ſenſũ· ꝙ ſi carnes re-

centes ponant̃ denocte ad radios lune tũc ibi generant̃

vermes in carnibꝰ. Et illud nõ ſꝑ apparet eodeʒ modo

Sed p̃cipue in ſpeciali ſtatu lune

¶ Hic autor ꝯfirmat dicta ſua ꝑ expimenta Nõ ſi carnes in plenitudine lune ponerent̃ ad radios lune tunc conuerterent̃ in vermes et tũc magis ꝙ in alio tꝑe quia tunc luna ē multũ humida Et ideo dicit autor in ſpeci

ali ſtatu lune. Ex hoc patz ſi aliquis vulneratꝰ poneret
ad radios lune. hoc nocerz ſibi qꝛ luna augmētat hūidi
tates ꝛ ſic humiditas nimis f et icenſa Sed ſi ponit ad
radios ſolis nō ē nociuū qꝛ radij ſolis faciūt humidita
tem exalare Et ſic exiſtis ptz ꝙ ſp in plenilunio menſis
maioꝛat hūiditas. ſ. cerebꝛum medulla et mēſtruuz Et
ideo tūc difficile ē ſtudere ꝓpter humiditatem cerebꝛi ni
mis intenſam.

Ut illud ſane intelligat aduertendū ꝙ quatuoꝛ ſūt ſta
tus lune ſm Alber. intractatu de ſtatu ſolis ꝛ lune Lu
na vō in pꝛia eiꝰ incenſiōe eſt calida ꝛ humida vſqꝫquo
eſt ſemi plena poſt hoc tūc dr calida ꝛ ſicca quouſqꝫ ſit
plena. deinde ē frigida vſqꝫ eſt ſemiplena in decremento
Ultimo vō eſt frigida vſqꝫ ſoli adiungit. Et in hoc ſta
tu maxime humectat humida putrefaciendo ideoqꝫ cū
luna augeat in omnibꝰ mēbꝛis humiditatē tūc ledē mē
bꝛū cum ferro ē idem ꝙ grauit vulnerare qꝛ malū ē hu
miditatem addē humiditati Et ſic ꝑ ꝯñs augmentatur
nocumentum

¶ Hic ꝯfirmat dictum ſuum Nota pꝛima quadra coꝛ-
reſpondet aeri qui ē calidus et humidus ꝛ qui generan
tur in iſta quadra fiūt ſanguinei. Scōa ē ſilīs igni ca-
lido ꝛ ſicco ꝛ tunc in illo ſig generantur colerici Tercia
coꝛrñdet terre q̄ eſt frigida et ſicca ꝛ tūc naſcunt melan

colici. quarta quadra correſpondet aque: que eſt humi da et frigida ⁊ tūc naſcunt̄ flegmatici Et ſm hoc dicūt aliqui ꝙ ſi carnes ponerent̄ ad radios lune cū fuerit in quarta quadra tūc cicius ꝯuerterent̄ in vermes ꝙ̄ in ple nilunio qꝛ tunc maxime ē lune humiditas ⁊ vigoroſa. Nō ſi aliquis voluerit in quarta quadra tūc nō dꝫ tra here ſanguinē nec vulnerari in cerebro. Rō qꝛ per illaꝫ vulneratōꝫ humiditas augmentaretur nimis et ideo fi eret nociuum in membro.

Etatis aūt ſocij mei ꝙ̄uis quedā mulieres cau ſam rei hui⁹ occultāt. viri ignorāt. tñ quedam mulieres bñ effectum cognoſcūt. Et plura mala ex iſto opantur vt cū vir eſt in coitu cuꝫ eis. accidit qñꝗ viris magna leſio ⁊ grauis infectio ex infectione mēbri viril̄ p ferrū appoſitū p eas: put quedā mulieres vl̄ meretri ces docte ſunt in illa nequicia ⁊ in alijs ſimilibus Et ſi pbas eēt dicē h quedā aſcriberē. Sꝫ qꝛ ꝓpriū meū crea torē timeo. iō de illis occl̄tis ad pñs nihil māifeſtabo

¶ Hic ponit quedā notabilia Nō ꝙ quedam mulieres ſunt caute ⁊ aſtute ⁊ accipiūt ferrum ⁊ apponunt vulue et illud ferrū maxime ledit virgā virilē in coitu. Sꝫ vir nō pcipit ꝓpter nimiam delectatōꝫ ⁊ dulcedineꝫ vulue. poſtea tñ ſentit. iō maxime cauendū eſt ne fiat coit⁹ cuꝫ menſtruoſis mulierib⁹. qꝛ exinde homo poſſet incidere lepꝛā Et qñꝗ in magnā infirmitateꝫ qꝛ vene tranſeunt

a ſingulis membris ad teſticulos. iõ teſticulis leſis cito pt ledi totum corpus Vñ dicit dyaſidus ſi mulierem mēſtruoſã ſcient̄ acceſſeris totũ corp⁹ tuuz infectuz erit: et multũ debilitaris. q̄ vix infra menſem verũ colorem et fortitudinē rehabebis. Et ſicut liquidũ veſtimētis tu is adherz ſic ille fetor om̄io interiora hois corrūpit Di cit em̄ venerabil' ypocras de naturis hoīm. mulierē mē ſtruoſam nõ accedas. q2 exiſto fetore aer corrumpit. et omnia interiora hois ꝯfundunt. Nõ autor timet deum ſcribendo ſecreta vſq3 ad vltimũ ne aliquis expert⁹ for te malũ operetur per illa ſecreta.

Item de quarto ſtatu lune p̄cipue poſſum⁹ effectũ de clarare p̄dictũ alio experimento qđ ſumit ex eo. q̄ radij lune de nocte ſubintrātes feneſtras ⁊ puenientes ad ca put dormiētis faciunt dolorem capitis et fluxum reu matis et cauſa huius dicta eſt prius.

¶ Item cauſa huius eſt quia tunc luna eſt multum hu mida et quia reuma cauſatur ex ſuperfluitate humidi tatis iõ facit catharr ⁊ q2 humiditas lune perturbat hu miditatem cerebri ⁊ augmētat ipſum. gr̄a hui⁹ augmē tationis fit fluxus per nares. Et ſi tunc illi radij inueni rent vulneratũ vſq3 ad mortem lederēt ipſum ideo vul nerati preſeruandi ſunt a radijs lune.

Poſt hoc vero ad influentias planetarum quos anti qui vocauerunt deos nature ſuper hominem ex parte

Poſtq̄ vo au. corporis et aīe nunc reuertamur

oſtendit quomodo p̲ planetas habet formari fetus

¶ Hic oſtendit quō iſti planeti ſe hn̄t ad fetū ex p̲te anime vł corp̲is vł ſił. Nō planete hn̄ dicūtur dij nature. Rō q₂ natura regit̄ ab ip̄is ſicut regnū a rege Un̄ tot⁹ ille mundus ꝯtiguus ē ſuperiorib⁹ latiōib⁹ vt tota virtus ei⁹ inde gubernet̄. Sed dicit ſi planete ſunt dij nature q̄d tūc facit celū ſtellatū Dicit̄ hoc ē cā vniuerſalis nature ⁊ vniformis Sꝫ planete diuerſificāt effectuꝫ ſm eoꝝ motū Un̄ planeta dr̄ a planos grece qđ ē planuꝫ ſiue error latine nō ꝙ in ſe errent. Sꝫ ꝙ ex eoꝝ motib⁹ fiunt diuerſi errores in mundo et in effectibus

Aturnus qui ē ſup̲ior obſcurior ⁊ grauior tardior aliꝭs facit natū qui ſub eo naſcit̄ fuſcū i colore. ex p̲te corp̲is. et plenū in capillis nigris ⁊ duris ⁊ caput turbidū ⁊ bn̄ barbatū. Et talis hō ꝯtinet ſubtile pectus ⁊ hꝫ ſciſſuras in calcaneis figuraliter. Et hoc ſm diſpoſitiōꝫ figuralē. ſm v̄o aiam natus ē multū p̲fid⁹ et malitioſ⁹ iratus. triſtis. et malign⁹ vite. fetida diligens Et turbida veſtimēta ſp̲ induens. Et nō ē luxurioſus ⁊ in pluribꝰ venerē minime diligens ymmo naturalit̄ abhorret. Un̄ breuit̄ notandū. ꝙ ſm intentionē mgr̄i mei in illa ſciētia exp̲ti quicūq₃ natus fuerit ſub ſaturno habꝫ oēs malas diſpoſitiones corporis

Hic ꝯ. p̲ſequit̄ intētū ſuū Et diuidit̄ in ſeptē p̲tes ſm ꝙ

ſeptem ſunt planete Nō ſaturnus ē ſupremus planeta
et ꝯplet curſum ſuū in triginta ānis·ita ꝙ redit ad idez
punctū zodiaci a quo incepit Et ſm ptholomeū ſaturnꝰ
maxime diſtat a terra ita ꝙ ad illā ꝑtem vbi tangit ſpe
ram iouis hō veniret in quiqꝫ milibꝰ ānoꝝ ⁊ in ſeptin-
gentis ⁊ triginta quatuoꝛ annoꝝ ⁊ in ſeptuaginta ſep
tem ſeptimanis et in tribus diebꝰ. ſuppoſito ꝙ dieta ho
minis eſſꝫ decem miliaria Et ſm aſtronimos ſaturnus
ē tante magnitudinis ꝙ ē nonageſies maioꝛ ꝙ̄ tota ter
ra Itm̄ dictū ē ꝙ ſaturnꝰ ē mltū tardus in motu ſuo
hoc dꝫ ſic intelligi ꝙ in tꝑe longioꝛi ꝯplet curſum ſuuꝫ
Vn̄ ſaturnꝰ ē bn̄ triceſies maioꝛ ſole quātū ad ſuū oꝛbē
Et ſicut ſol pertrāſit ſuā oꝛbem motu ꝓpꝛio per zodiaci
ſigna in uno āno ſic ſaturnꝰ in triginta annis. et ſic mo
uetur ita velocit̄ ſicut ſol. vbi igit̄ duo hoīes ābularent
vnus ꝑ triginta dies ambularet. triginta milaria. alter
vnum miliare tunc alter qui ambulat vnū miliare. am-
bulat cicius nō tn̄ velocīꝰ eſt in motu eo ꝙ in equali tē
poꝛe ꝑ tranſit de ſpacio. ſm pħm. vi. pħicoꝝ· Itm̄ nota
lr̄a dicit ſaturnus facit natū ſuum fuſcum in coloꝛe. ra-
tio qꝛ ſaturnus ē ſimilis terre qꝛ ē frigidus et ſiccus et
obſcurus et niger et virtualit̄ facit natū obſcurum Itē
facit natū cū pilis duris qꝛ eſt terreſtris ꝯplexionis ⁊ iō
in fetu humoꝛes malos cauſat ⁊ groſſos a quibꝰ gene-
rant̄ groſſi pili Itm̄ natus eiꝰ eſt triſtis qꝛ melancolice
ꝯplexionis eſt v̄tualiter ⁊ melancolici ſunt triſtes qꝛ ſꝑ
inclināt ſe ad terrā Itm̄ natꝰ eius ē piger in inceſſu. qꝛ
ip̄e eſt grauis ſicut terra ⁊ iō difficulter mobilis Item
ip̄e nō appetit coitū quia ſiccus eſt ⁊ ſi vult appetē poſſꝫ
vti calidis ⁊ bene cōditis ⁊ humidis cibarijs Item ille
natus ſꝑ eſt inuidus ⁊ puidus quia nullum habꝫ gau
dium ſed ſempꝛ melancoliſat ⁊ eius ſomnia vt in plurim̄
fiunt vera ſicut videmus in fatuis qui dicunt ſemper

futura per fantáſias et per melancolias. Et ipſe ſp̄ cu-
pit ſedē in angulo ſolitarie. Itm̄ nō lr̄a dicit ꝙ ipē ha-
bet ſciſſuras in calcaneis.i.diuiſiones in pedibus circa
anteriorem ꝑtem ſicut equi ⁊ calcanea eſt vna ꝑs pedis
in anteriori parte qua primo terrā calcamus.

Upiter vero ſtella regalis exiſtens . pia dulcis
et lucida ⁊ tꝑata ⁊ ꝓſpera·facit natū optimum
q² nato ſub eo dat faciē pulchrā.oculos claros ⁊ barbā
rotundā Et figurat duos dētes ſuꝑiores magnos ⁊ eq̄
liter diuiſos Et dat hoī colorē albū rubeo ꝑ mixtū in fa
cie.et facit longos capillos Scd̄m aiam facit natuꝫ bo
nū ⁊ honeſtū·diligentē legē ⁊ honeſtatē Diligenſqꝫ ve-
ſtimenta pulchra ⁊ ornata · Et delectabiles ſapores et
odores ei placent ⁊ erit miſericors largus iocundus et
virtuoſus et verax in ſermonibus
¶ Ponit de ſcd̄o planeta qui dr̄ iupit̄ vn̄ ſm Aſtro.cō-
plet curſū ſuū in.12.annis ita ꝙ ſub quolibet ſigno mo
rat̄ ad vnū·ān̄ū vn̄ ſm Aſtro.iupit̄ ml̄tū diſtat a t̄ra q²
ad illā ꝑtē vbi ē ꝓpinquior terre hō veniret de t̄ra in du
ob⁹ milib⁹ annoꝝ ⁊ in quingētis vigintiſex ⁊ quatuor
ſeptimāis ⁊ quiqꝫ dieb⁹ ſuppōito ꝙ dieta eēt decē milia-
ria·Et magnitudo ei⁹ ē talis ꝙ quinquageſies ē maior
terra Itm̄ iupit̄ dr̄ fuiſſe ille q̄ expulit pr̄em a regno.ſic
iupit̄ expulit opatōm ſaturni·q² ſibi ꝯtrari⁹ ē ꝑ totum
viꝫ in lr̄a q² ſm aſtron.qui naſcit̄ ſub ioue perueniet ad

multos honores q2 facit faciem pulchram ⁊ facies est nobilior ps corporis vñ pl⁹ laborat in facie ꝙ in aliis. Et facit hoiem albũ rubedine pmixtum q2 ille color est pulchrior inter alios q2 ille color ē ſanguineus. Item facit barbã rotũdã q2 rotunda figura ē nobiliſſima figura ex. ii. celi. Et iõ caput rotundũ ē diligendũ. iõ nutrices ſolent ꝯprimẽ ⁊ rotundare capita pueroꝝ. Item facit capillos longos q2 facit natũ calidũ ⁊ humidum. humiditas. n. cũ calore ē cauſa longitudinis puerorũ. vñ ē ſupfluum ⁊ reſiduũ humiditatis q̄ exit p poros. Et iõ qui hñt longas barbas ſũt bone ꝯplexionis ⁊ qui cito barbeſcunt ē ſignum bone ꝯplexionis. Itm̃ natus ſub ioue ē bon⁹ ſm animã fidelis et addiſcẽs. coitũ appetens ⁊ hñ potẽs grã caloris. potens in ope grã humiditatis ſufficientis et bene capit ſingula que audit. quia habet ſpũs abiles ⁊ ſatis humidos Vñ humidus bene recipit q2 calidus iõ bene delectatur. et non eſt piger

Ars cum ſit intemperatus in caliditate ⁊ ſiccitate Ideo ſm hoc facit natum ſuũ rubei coloris cum quãdã aduſtione et obſcuritat: ſicut videtur in iſtis qui paſſi ſunt a ſole et habet paruos capillos et paruos oculos et totum corpus habet curuum et groſſum aliqualiter Secũdum animam vero fallax. inconſtans. inuerecundus. iraſcibilis. proditor. diſcordias ⁊ bella ſeminans et ſuperbus erit

Hic exequitur de tertio planeta qui dicitur mars. No-
mars mouet ſub zodiaco talit ꝙ ɔplet curſum in duo-
bus annis Et diſtat a terra ꝙ ad illā partē vbi ꝓpinqui
oꝛ eſt terre hō veniret in quadꝛingentis ⁊ nonaginta an
nis ⁊ vndecim ſeptimanis ⁊ quatuoꝛ diebꝰ ſuppoſito ꝙ
dieta homis eſſꝫ nouem miliaria. Jtm̄ nota caliditas
⁊ ſiccitas ſunt cauſe aduſtiōis criſpitudinis criniuꝫ Vn̄
nati ſub marte hn̄t paucos crines cā ſiccitatis ⁊ habent
curuos ſeu criſpos crines gr̄a aduſtionis Jtm̄ natꝰ ſub
marte eſt rubei coloꝛis cum quadam obſcuritate. qꝛ co
loꝛ rubeꝰ cauſat ex eo qꝛ calidū agit in humidū ⁊ ɔſumē
do humidum relinquit ſiccum. ſicut videmꝰ qn̄ debent
ɔburi lateres ꝙ an̄ ɔbuſtionē nō ſunt rubei ſꝫ poſtea cō
ſumpto humido efficiunt rubei. ⁊ iſti nati hn̄t paruos
oculos qꝛ oculus ē mēbꝛum in quo viget humiditas qꝛ
ocl'os ē aquee nature ab extriſeco. ij. de Anima qd̄ pꝫ
ſi ledit exit aqua. ⁊ quia mars ē calidꝰ ⁊ ſiccus iō nō pt
foꝛmare magnos ⁊ pulchros ocl'os. Jtm̄ mars inducit
bella qꝛ exiccat cerebꝛum ⁊ coꝛ incendit et ſic ira gene-
rat. Jra em̄ eſt accenſio ſanguinis circa coꝛ. et iō mars
ſm antiquos vocabat deus belli. Jtm̄ eſt fallax. Ratio
quia eſt ſiccus et calidus ⁊ ſic vt ſp eſt iracundus ⁊ co-
gitat de malo vt fallat hoies ⁊ pꝛodat Jtm̄ ſatis appe
tit coitum qꝛ calidꝰ. ⁊ modicū pt qꝛ caret humiditate

Sol quidem regularis ſtella exiſtens. lumen mū
di et ocl'us vocatus. natum ſub eo facit carno-
ſum et faciem pulchram ⁊ oculos magnos coloꝛem al-
bum cum quadā rubedine bene barbatū ⁊ longos capil
los Scd̄m vero animā vt quidā ſcribūt facit ypocritā

et malum Juſtum in exteriori pte apparentem. et facit

hoies multum ſcientes ſm aliquos· Sz inueni aliquos

dicentes q natus ſub illo planeta eſt regularis religio

ſus pfunde deuotiōis ſapiēs· diues· diligens bonos et

deprimens malos

¶ Hic exequitur de quarto planeta q dr ſol. vñ ſol de ſui natura eſt planeta calid9. et iō influit nato ſub eo calorem et eſt ſiccus ſz tpate. Vñ di· ſi ſol ē ſicc9 ſicut mars quare nō influunt eundē effectū Dicendū q pter caliditatem et ſiccitatē ſol virtualit ē humid9 et non ſiccus niſi tpate Jtm̄ ſol ſm antiquos dicebat pr deoꝝ. q2 ſol eſt principium vite influens eſſe omni rei. ita q ſol per eius acceſſum et emiſperiū nr̄m influit fertilitatez et generatōz· Et poſt eius receſſum videm9 areſcere et terrā fieri aridā. et in quolibz ſig manet. xl· dies et curſum ſuū pficit in vno anno. Et ſm Aſtro . im̄ diſtat a terra q ad illā partē vbi propinquior ē terre hō veniret in qua dringentis et triginta annis et in· xxvi· ſeptimanis et in ij. diebus ita q dieta eius eēt decem miliaria· Jtm̄ nō natus ſub ſole eſt ypocrita Et dr ab ypos qđ eſt ſub et criſis auꝝ quaſi hn̄s maluz ſub auro. i. ſub bona appentia. vñ v9. Omīs ypocrita facieten9 eſt heremita . Jtez calefacit tpate et iō facit natū ſub eo magne ſapiētie q2 calor ſaltē moderat9 eſt inſtrumētū operandi virtutes anime q2 calor facit ſpūs agiles et pmptos Jtm̄ dicūt quidam natus ſub ſole libenter vult mitti in exiliū quia amabilis eſt et iocund9. iō deus prouidet ſibi de omni bono. Jtem ſol ſm ptholomeum in centilogio ſuo dicit eſſe octies maior q̄ tota terra.

Enus eſt ſtella beniuola et facit natũ pulchruꝫ

et maxime oculis ⁊ ſupcilijs carnoſum ⁊ medie

ſtature Scd̃m animã vero blandũ ⁊ eloquẽtẽ. muſica-

lia diligentẽ voluptatẽ gaudiũ et corẽam deſiderantem ¶ Proſequit̃ de quinto planeta qui dr̃ ven⁹ Vñ venus habꝫ plura noĩa. p̃rio dr̃ ven⁹ a venerando qꝛ antiqui venerabãt eã cauſa amoris Etiã dr̃ lucifer. qꝛ de mane lucem indicat qñ p̄cedit ſolem ſequẽdo de veſpere dr̃ veſper⁹ qꝛ veſperum de nocte inducit ſolẽ ſequendo et hꝫ colorẽ candentẽ ⁊ fulgenteꝫ iter ſydera Et ꝯplet curſum ſuũ in tricentis triginta octo diebus· Et ven⁹ ẽ in magnitudine ſicut ẽ vna ps de viginti octo terre. Et ſm aſtro. tm̃ diſtat a terra ꝙ ad illã ptem vbi ꝓpinquior eſt terre hõ veniret in quinquagita ⁊ quindecim annis. et. l⁹· ſeptimanis et in vno die. ſuppoſito ꝙ dieta hoĩs eſſꝫ decem miliaria No. ven⁹ ẽ calid⁹ ⁊ humid⁹ virtualit̃ Et facit natũ luxurioſũ ⁊ pulchrũ qꝛ gr̃a caloris facit natũ appetẽ ⁊ gr̃a hũiditat̃ facit ip̃m poſſe ĩ ope Itẽ facit natũ diligere muſicalia qꝛ muſica ẽ vtilis ꝓ cãtantib⁹ et ip̃is amatorib⁹ Itm̃ nota ſuppoſito ꝙ venus et ſaturn⁹ venirẽt ſm oppoſitũ tunc nat⁹ illo tp̃e nõ eſſꝫ omnino malus nec omnio bon⁹ ſꝫ medio mõ ſe hr̃et qꝛ bonitas veneris retardat maliciã ſaturni quantũ p̄t et ſic facit ibi medium

Ercurius quem aſtronimi· ſolẽ aſſequi aſſerũt

et ex radijs ꝯtrahi. facit natũ cum corpe gracili

ſatis parue perſone ⁊ barbe pulchre Et raro ſm animã

erit ſapiens et ſubtilis phiam diligens. Et ſtudiū boni

moris· et pfecti ſmonis et ille multos acquirit amicos:

et tñ non multum fortunatus in eo bona conſilia vigēt

verax et nullius puidie exps modulationibus. et nō cō

ſcius. i. soci⁹ in malo

¶ Hic exequitur de ſexto planeta qui dr̄ mercurius Nō
mercurius ſp graditur cū ſole et nunq̄ ab eo diſtat am
plius q̄. xxx. gradib⁹ Colorē hꝫ radientē raro pter vi
cinitatē ſolis videt. Sꝫ tñin meridie mediante ſpeculo
videt. Et dr̄ mercurius quaſi mercator kirios. id ē dñs
quia mercatores indigent eloquētia vñ mercurius dicit
deus eloquentie. Et pplet curſum ſuum in tricētis. xxx.
octo diebus ita q modicū min⁹ q̄ p annum· Et quāti-
tas mercurij eſt ſicut vna pars de viginti duobus mil-
le ptibus terre. ideo ē ſtella pua· Et littera dicit q mer
curius ptrahit a radijs ſolis Ratio quia continue mo
uetur ſub ſole· Et pter radios ſolis videri non poteſt
quia lumen maius obfuſcat minus· Itē natus ille dili
git phiam quia facit natum ſubtilē ſm animā ideo dili
git ſubtilia

Una cū ſit velocioris mot⁹. facit natū vagabū

dum. verus ſermone· nullius iuicij. et facit iocunduꝫ. et

mediocris ſtature et hꝫ oclos inequales· ſ. vnū maiorē
reliquo

¶ Exequitur de vno planeta qui dr̄ luna· Nō ſeptio et
vltimo q luna ē velociſſimi motus. ideo natus eius eſt
vagus ⁊ nō poteſt durari in alio officio vl iuici o Et q

luna eſt velociſſimi motus ptʒ qꝛ quanto planeta eſt in
ferioꝛ tanto cicius moueť. vñ luna cõplet curſum ſuum
in. xxvii. dieb⁹ et. viii. hoꝛis Et ſm aſtro. tm̃ diſtat a ter
ra ꝙ ad illã partem vbi ꝓpinquioꝛ ẽ terre ſcʒ ad cõcauũ
orbis lune homo veniret in. xii. annis et. lviii. ſeptima-
nis et in. iii. diebus ſuppoſito ꝙ ei⁹ dieta eſſʒ. x. miliaria
Nõ luna hʒ lumẽ a ſole et qñ currit cum ſole tũc habʒ
vigoꝛem et vim vt in nouilunio et in quolibʒ menſe an
nt ꝯplet curſum ſuũ ꝑ. xij. ſigna. Et in luna videm⁹ ma
culam et cã huius ẽ ꝑ ꝯmentato. ij. celi qꝛ luna eſt coꝛp⁹
rotundũ et rarum in medio denſũ ex nubib⁹. Et ideo in
medio ꝓpter raritateʒ nõ p̃t reuerberare lumen ſolis. et
ſic penetrat ip̃m in medio ⁊ ꝑ hoc ptʒ obſcuritas.

Et ſciendum ꝙ omnes ſtelle et alie partes coꝛpis ſupce
leſtis illa officia diuinitus ip̃a exequuntur. et ſemper ſic
agunt et ſic nunꝙ impediuntur quantũ eſt ex parte ea-
rum. Et ideo ſi phas eſt dicẽ ſcd̃m ea que dicta ſũt om
nia iferioꝛa a ſuperioꝛib⁹ reguntur Et ideo illa que di-
uino ſacrificio ⁊ beſtiali ꝓmolatione et alia que in mun
do fiunt non poſſunt remoueri ab actione coꝛpoꝛuʒ ſuꝑ
celeſtium dantium vitam et moꝛtem

Hic autoꝛ ponit vnuʒ notabile. qꝛ pꝛius dictum ẽ ꝙ
natus ſub diuerſis planetis diuerſimode regiť ⁊ ꝓduci
tur. Dicẽ aliquis quõ vel qnare ſunt ſtelle ſic oꝛdinate
Reſpondeť ꝙ ꝑ naturã diuinã talis oꝛdinatio facta eſt
deus em̃ ſic oꝛdinauit domũ planetaꝝ. Et illud ptʒ. xij.

metha. Et autor vult ꝙ ꝑ ieiuninm et ſacrificium beſti
arum non p̄t remoueri curſus planetaꝝ Illud ꝓbatur
qꝛ motus celi eſt ſꝑ vniformis et regularis. vij. phicoꝝ
et ſꝑ inuariabilis ſicut q̊ deꝰ inſtituit ab eterno vl' ineter
num ꝑmanebit Sꝫ ꝯtra ſapiēs dn̄abit̄ aſtris ſm̄ theo-
logos hoc nō eēt niſi curſus planetaꝝ ⁊ effectꝰ impedi-
ri poſſent Rn̄detur ꝙ ſapiēs ſic dominabit̄ aſtris qn̄ vi
deret aliquē effectū ſaturni de neceſſitate vt frigiditateꝫ
tūc p̄t ſe cauere a nocumēto Sꝫ nō p̄t impedire eorum
effectum ſimplicit̄ qm̄ ita ſꝑ agunt. Et autor loquit̄ na
turalit̄ cū dicit ꝙ ꝑ ſacrificia nō p̄t remoueri effectꝰ pla-
netaꝝ qꝛ theologꝰ tenet ibi oppoſitā ꝑtem qꝛ oīa ſunt in
potentia dei. et deꝰ agit libere et ſepe exaudit preces xp̄i
fidelium.

Ex iſtis verbis ſic forte aliquis crederet me ſic capere in
duplici pctō. primo quidē qꝛ ſtatim viſa ſuꝑficie verbo
rum cōcluderet ex eis v̄baliter oīa de neceſſitate venire.
Scdo ꝙ me occultorem chriſtiane fidei vellet dicē Et
neceſſarium de iſtis narratum ſit planetis

¶ Hic reſpondet cuidā queſtioni qꝛ aliquis poſſꝫ ꝯtradi
cere autori Ex dictis nāqꝫ ptꝫ ꝙ oīa ex neceſſitate veni-
unt. qꝛ eueniunt iuxta curſum planetaꝝ et ille nō poteſt
impediri ſm̄ autorem Vn̄ omnia bn̄ eueniunt ex neceſ
ſitate ꝯdicionata. ſꝫ non abſolute. hoc ſic declarat qꝛ qui
libꝫ effectꝰ de neceſſitate euenit ſtantibus ſuis cauſis ne-
ceſſarijs et infallibilibꝰ. vt dicit ariſto. ij. poſte. ſꝫ qꝛ ma
teria qn̄qꝫ ē indiſpoſita iō eoꝝ effectus impediunt̄ ꝑ acci
dens Et ſic ſuppoſito ꝙ virtus planetaꝝ in tali ſig̊ indu
cat mortem tn̄ adhuc homo ꝑ remedia p̄t conſeruari.

et ſic materia non eſt diſpoſita ſeu apta ad talez effectū
Ex illo ptz error illoꝝ qui dicunt oīa euenire de neceſſi-
tate ꝯſte latiōis.

T aūt ea que dicta ſunt lucidiori lumīe cognoſ
canť. ⁊ quō aliqñ plures fetus fiunt in mr̄ice ⁊
plures pueri naſcunť ſicut duo gemelli. oportunū ē mo
dicū trāſgredi ab hoīs generatōe ⁊ videndū ē de genera
tione animaliū imꝑfectoꝝ q̄ nō ex ſemine ſʒ putrefactiōe
generanť. Iuxta qđ notandū ꝙ illa animalia imꝑfecta
ſicut muſce ⁊ ſimilia nō ſꝑ eodē mō generanť ſicut ꝑfe
cta animalia. qꝛ ꝑ deciſionē ſeminis nō generanť ſed ex
putrefactis. videlicʒ quarto methaphiſice.

¶ Capitulum tertiū in quo autor agit de formatōe fe-
tus in vtero Et p̄mo facit digreſſionē a ꝓpoſito Scđo
regrediť ad ꝓpoſitū. ibi reſpondeamꝰ ⁊ dicamꝰ Nota ꝙ
muſce ⁊ aranee ſunt aīalia imꝑfecta. ⁊ nō ſunt de ꝑfe-
ctiōe vniuerſiʒ tū nō omnio fruſtra. iō qꝛ natura ipſa
ordinauit vt malos humores abſorbeant ⁊ vt eo meliꝰ
homines a malis humoribus preſeruarentur

Utrum aūt animalia eadē ex ſemine vł ſine ſemine ge
neranť Dubitatio ē apud plures. opinio ēm Auicē. ca.
et libro de diluuijs ē. ꝙ eadē animalia ex ſemine ⁊ ſine
ſemine generanť Et hoc declarat qꝛ diluuiū fieri poteſt

adhuc vl̃e ⁊ in tali diluuio corrũpent omnes viuentes ꝫ
corruptis aũt omnib⁹ viuentib⁹ fierent influentie in cada
uera mortuoꝝ que putrefacta ſũt. ⁊ tunc ex virtute celi
generabunt eadẽ que pri⁹ fuerũt. ita ꝙ vnũ generatur
ex putrefactis. ⁊ aliud ꝑ decisiõꝫ ſeminis generabit ſibi
ſil'e in ſpecie. ⁊ declarat poſſibilitatẽ hui⁹ ad ſenſũ dicẽs
Capiãt capilli mulieris mẽſtruoſe ⁊ ponant ſub terra
pingui vbi iacuit fim⁹ tp̄e yemali tũc in vere ſiue eſtate
valeſcẽte calore ſolis generat ſerpens long⁹ ⁊ fort Jlle
vltra generabit ſibi ſimilẽ i ſpecie ꝑ decisiõꝫ ſeminis Et
illud idẽ declarat in mure qꝛ tp̄e ſuo quidã mus erat fa
ctus ex putrefactiõe ⁊ illa vltra ſibi generauit ſil'em in
ſpecie ex ſemine. plures rationes poſſunt adduci· Sed
ſufficit quod dictum eſt quia longum eſſet omnia incidẽ
cia ad illam materiam enarrare

¶ Hic mouet dubium et hoc ſic ꝙ ponit opiniõꝫ auicẽ-
⁊ rõs e⁹. ſc̃do reꝓbat illã ibi breuit ad illã ꝛc Nõ auic-
poſuit datorẽ formaꝝ vtꝫ ꝑ ꝯmẽta. xii. metha. ⁊. iiii. Et
iõ ip̄e vltra poſuit ꝙ v̄tus diuia mediãte motu plane-
tarum poſſit infundẽ formas ⁊ dare eſſe· ⁊ tunc vltra

ex putrefactione rebus generatis illa vltra generantur ſibi ſil'ia ſicut etiã poſuit ſi virtus ſolis in terra ꝓducit planetã ꝙ ille vltra mediante fructu ⁊ ſemine poſſ3 pro ducẽ alium planetã Nõ ꝙ crines mulieꝝ mẽſtruoſarũ ſũt m'ltũ humidi ⁊ groſſi ⁊ veennoſi· et ideo ſi iſti ponã tur ſub pingui terra in yeme tũc generabunt humoſita tes ⁊ venoſitates ꝑ virtutẽ ſolis ⁊ pñt verti in ſerpẽtes et ſic dr̃ ꝙ baſiliſcus fiat artificialit in fimo ex ouo· vñ fimus ẽ terra pinguis arphinata humiditate r̃pleta Et iõ facit aliq̃d fructificare vñ in terra arida ⁊ ſicca illud nõ h3 veritatẽ Itẽ in yeme cũ fimus abintra ẽ humid⁹ et calidus ſufficient. q2 frigus circũſtans nõ ꝑmittit ca lorem innatu3 exalare ⁊ recedere Nõ mus qui generat ex putredine terre ẽ groſſioꝛ alio mure generato ꝑ deciſ ſionẽ ſeminis Et ille h3 caudã maioꝛẽ et ẽ m'ltũ veneno ſus q2 materia fuit putrida valde ex qua ẽ ꝓduct⁹ Itẽ auicen. poſuit quendã vitulũ cecidiſſe de celo quem dixit generatũ fuiſſe in aere ex putrefactione

Breuiter ad illam opinionẽ dicendũ eſt ꝙ nõ eſt vera et ratio q2 ſm phm. viii. phi. ſicut aliquis h3 ꝓpꝛiã ma teriam ſic ꝓpꝛiũ h3 agens q2 tali materie ẽ talis foꝛma. q2 alius ẽ actus materie ⁊ ali⁹ eſt actus foꝛme vt dicit viii. metha. Et tñ illa aialia hñt diuerſas foꝛmas ⁊ ma terias ⁊ ꝑ ꝯñs diuerſa agẽtia ⁊ generãtia habebũt In tentio em̃ phi· viii. phi· ꝙ eadẽ animalia ſaltẽ ſm ſpeciẽ pñt fieri ex ſemine ⁊ ſñ ſemine. ſicut ſanitas qñq3 fit ab

arte qñq3 a na. ſ3 in hoc differt ab auicen. qui ait. ꝙ nū-
q̄ꝫ animalia pfecta ſine ſemine fiant. ſm autez pħm hoc
nō ē verum· differt etiā ob eo qꝛ ſm doctrinā phi. j. me
theo.. Diluuium vl'e eſt impoſſibile apō naturā fieri· tā
p ignem q̄ꝫ p aquā hui⁹ rōm dicit albert⁹ qꝛ diluuium
fit ex ↄſtellatione humectāte· iō ſi ↄſtellatio humectans
reſpicit vnam ptem terre tūc alia oppoſita terre reſpicit
aliam ptem ſc3 ↄſtellatio deſiccans Et quantuz vna hu-
mectat in vna parte tunc alia deſiccat in alia parte· ideo
impoſſibile eſt quod dicit auicenna.

¶ Hic aūt improbat auicennā vl' opinionē auicē. Et nō
rōm ↄmentatoris pbando ꝙ generatū ex ſemine ⁊ ſine
ſemine dꝛn̄t ſpecie ſic ꝙ agens ē diuerſū ⁊ recipiēs di-
uerſum et tūc receptū erit diuerſū. ſ3 a ppagatis et a pu
tredine generatis ſic ē· ꝙ materia ē alia ſc3 ſemē et pu-
tredo Item agentia ſunt duplicia ſicut virtus ſolis et
ſtellaꝝ cuz calore. in corpata in putrefactis ab vna pte
Et agentia a quib⁹ ſemina deſcindunt̄ ab alia parte ſc3
in ppagatis ſic illi duo mures dꝛn̄t ſpecie Et ſi ſerpens
fit et generat̄ a crinib⁹ et vltra alius generat̄ p deciſſiōꝫ
ſeminis illi differunt ſpecie. Nota impoſſibile eſt fieri di
luuium vl'e qꝛ planete nō poſſunt ſic ↄcurrere S3 bene
fit diluuiū pticulare vt ſi omnes planete ↄcurrerēt i hoc
frigido ſigno piſciū qꝛ illud ſignū eſt ſūme frigidū ideo
ↄtingere poſſet Diluuiū tn̄ generaretur in vna regione

ꝙ illud ſignum reſpicit Et ſic non poteſt fieri niſi mira
culoſe Legit̃ eñ ꝙ fctm̃ fuit diluuiũ vniuerſale ꝓpt̃ ma
liciã hoim. de illo h̄ nihil ad ꝓpoſitũ cũ naturalit̃ loqua
mur Ex dictis nõ. ꝑ expientiã videmꝰ nos ꝙ tp̃e yema
li in vna regiõe plꝰ generatur de aqua. ⁊ in alia regione
oppoſita vbi ẽ eſtas plꝰ generat̃ de aere ⁊ igne ſm curſũ
planetaꝝ

Reſpondeamus et dicamꝰ ꝙ quedã ſine ſemine gerant̃
⁊ cauſam huiꝰ generatõis reddit phs. iiii. methe. di. ca-
loꝛ diſgregãs coꝛpꝰ mixtũ facit ꝑ hoc ꝙ ſubtile extrahit
et relinquit groſſum. et nõ ẽ abſolute caloꝛ Sꝫ ẽ virtuſ
ꝯſtellatõis ⁊ celeſtis Et phi intentio ẽ ꝙ materia ex ꝙ
aĩl ſine ſemine naſcit̃ ẽ aliq̃ humiditas ſubtil̃ i qua qui
dem caloꝛ naturalis ſepe agit ex parte celi qui dum
ꝓpoꝛtionatꝰ ẽ materie. in ꝙ quidẽ materiã foꝛma talis
animalis dꝫ introduci hãc humiditatẽ caloꝛ celeſtis iaꝫ
dictꝰ ſegregat a qualibꝫ ꝑte groſſi t̃reſtris. ⁊ ſm intẽtõꝫ
phi. viii. metha. hec generatio ẽ vniuoca ſaltẽ virtualit̃
non aũt foꝛmalit̃. ꝑ hoc ſoluit̃ dubitatio ꝙ quidã factũt
dicentes omne qd̃ generat̃ vniuoce ex ſibi ſil̃i generatur
in ſpecie. verũ ẽ virtualit̃. Circa hoc notandũ ꝙ ex eaſ

dem materia. plura animalia imperfecta naſcunt̃ vt ex

ſtercore equi naſcunt̃ muſce veſpes ⁊ plura ꝯſilia diuer

ſe ſpẽi ⁊ diuerſi coloris ⁊ figure generantur
¶ Hic ſoluit dubitationē ⁊ rn̄det ſm intentõz ſuã No·
ſm Albert. talis ē modus gn̄atõis animaliuz ex putre-
dine. ꝙ calor ſolis quando ꝓtenditur vſqꝫ ad materiaz
putridã tunc extrahit humidũ ſubtile ab illa materia et
generantur quedam pellicule exterius ita ꝙ calor inte-
rior nõ ꝑmittit̃ exire ⁊ tunc virtute ſolis ille calor qui ē
in materia putrida petit exitum et impeditur. et ex tali
motu ſurſum et deorſum generatur quidam ſpirit⁹ pul
ſans. mediãte quo ſpiritu vita producitur in tali mate-
ria Et ſi queritur vtrum ille ſpiritus pulſans. ſit ſubſtã
tia vł accidēs. Dicendũ ē ꝙ eſt ſubſtantia quia mediã-
te virtute formatiua ille ſpũs agit. ⁊ quia agēs nõ niſi
mediate ſubſtantiam producit ideo neceſſe eſt illum ſpi
ritum eſſe ſubſtantiã· Et ille ſpũs eſt corpus ſubtile ge-
neratum ex ſubtiliori parte materie putredinis Sz du
bitat̃ vtrum ille ſpiritus ſit animatus vel inanimatus
ſed virtualiter q2 educit animaz viuere effectiue de illa
materia putredinali Et iõ dicit Auicenn. in. xii. metha.
in illa digreſſione vbi improbat auerroim platonem et
miſtum· ꝙ ex putredine generantur rane · Sed au
tor dicit calor ſolis attrahit humidum a put edine. pro
bo per experientiam· accipio vnum murem putredina
lem et ponam in locum vbi ſunt radij ſolares in vigo
re inuenio ꝙ calor ſolis facit exalare totam materiam
muris ita ꝙ ibi nihil remanet niſi pellis. Nota genera
tio Septimo Methaphiſice diuiditur quia quedam
vniuoca quedam equiuoca Equiuoca eſt qñ formaliter

generans.et genitum differunt ſpẽ vt ſi generatur muſ
de terra ꝛc. Uniuoca eſt qñ generãs et genitum ꝯueni-
ũnt in ſpecie vt hõ generat hominẽ vł equus equũ. Et
ex illo ſoluit dictũ phi. vij. metha. qñ dicit omne ꝙ fit
a ſi̇̄i ſuo. in ſpecie fit. verũ ẽ de generatõe vniuoca ſ3 nõ
equiuoca Nõ animalia generata ex putredine non hñt
ſꝑ eũdẽ colorem ſpeciẽ vł figuram Rõ. quia iſta anima
lia dr̃nt ſpecie mõ quecũqꝫ dr̃nt ſpecie etiã dicunt differ
re figura et in colore naturali q2 iſta ꝯſequunt formam

Cauſa ãt diuerſitatcilloꝝ animaliũ eſt diuiſio ſeminis i
matrice. et illd ẽ verum: principalit in animalibus ꝑfe-
ctis Et ẽ notandũ ꝙ in mr̃ice mulieris plures ſunt cel-
lule. qñ tunc ſemen deciſum a pr̃e ſic colligit. ꝙ in vna
quaqꝫ cellula matriicis ſemen ſic recipitur tunc eſt mo-
dus generationis plurium fetuum et ille modus ge-
nerationis reſpectu animalium imꝑfectorum accipit ſi-
mile ita ꝙ̃ inẽ aliqd lõco matricis ⁊ aliquid loco ſemis
Et ideo talis humiditas diuidit ꝑ lõca eductionis fet9
in putrèfactis. Et ideo multiplicant talia animalia Et
cauſa ſimilitudinis talium animalium ẽ ſimilitudo hu
midi educti de corꝑe in partes homogenias Et diuerſi
tas ſpeciei talium animaliũ ſumitur ꝑ oppoſitum ſcilicꝫ
per humidum eductum in partes eutrogenias

¶Hic autoꝛ infert cauſam quare aliquando plures pueri naſcunt̃. vñ plures ſunt cauſe plurium fetuū ꝑticulariū Pꝛima eſt diuiſio ſeminis in cellulas et nō eſt ſufficiens qꝛ exꝑtum eſt ꝑ obſtitrices ꝙ ſemel vna dña peperit maſſam carneā ꝯtinentē ſeptuagita figuras hominū. mō certū eſt ꝙ non ſunt tot cellule m̄ricis Scđa cauſa eſt habundātia ſeminis ⁊ tunc diuidit̃ et ſpargit̃ et fiūt plures fetus Tertia cauſa ē quia qñ mulieres in coitu nimis mouent ſe et tunc circundiſpargit̃ ſemen et fiunt plures fetus.

Qꝛ autem quedam aĩalia generata ſunt longa et ſtricta ⁊ quedā bꝛeuia· hoc ē ex diuerſitate ꝯplexionis. quia ex colerico calido ⁊ ſicco generat̃ coꝛpꝰ longū ſtrictuꝫ et gracile eo ꝙ caloꝛ in eo multum extendit̃ Ex flegmatico frigido ⁊ humido generatur aĩl' bꝛeue ⁊ latum quia humoꝛ aqueus ē mltū dilatabilis ⁊ frigiditas nō mltuꝫ extendit ip̄m. Sꝫ ex ſanguineo calido ⁊ humido generatur aĩl' mediū inter longū et bꝛeue ꝓpter caliduꝫ ⁊ humidum tꝑatuꝫ· Sed ex melancolico generat̃ aĩl' ſtrictū et bꝛeue qꝛ frigiditas nō ꝑmittit ip̄m extendi ⁊ ſiccitas non ꝑmittit ip̄m dilatari. Ex colerico aūt accidentali ⁊ aduſto generat̃ aĩal longum et valde gracile qꝛ feruoꝛ caloꝛis eius multū extenditur et ſiccitas mediata atte-

matur. Et eſt nōtandum ꝙ coleric⁹ ē crocei coloris vt frequentius. Et ſanguine⁹ rubei coloris. Et flegmatic⁹ albi coloris. Et quoꝝ natura ꝑmixta fuerit hoꝝ ⁊ qualitas et color neceſſarius ꝑmixtus erit Sic ergo in hoc capitulo habem⁹ modū gñatiōis animaliū imꝑfectoꝝ et quō plures fetus ſil' fiunt. tā in ꝑfectis ꝙ̄ in imꝑfectis Et quare aliquod animal eſt longum et aliquod breue.

¶ Hic autor oſtendit cauſā quare quedā aīalia generata ſunt longa ⁊ breuia et ſatis patꝫ in textu Nō nullus homo ē qui ſit purus coleric⁹ vl' flegmatic⁹ et ſic de alijs Sed oēs mixti Sꝫ vnus hñ plus hꝫ de ſanguine ꝙ̄ alter qꝛ nullū ē animal in quo elementa equaliter dominant̄ vt ꝓbat Auer. i. celi quia ſi hoc eſſet verū vbicūꝗ poneretur ꝯmiſceretur ꝙ ē impoſſibile.

Nunc autem ad ſuperius dicta de generatiōe ⁊ formatione embrionis in vtero materno Sermonē nr̄m ꝯuertamus et de modo exitus dicam⁹. Et primo videnduꝫ eſt quō iſte tres potentie aīe. ſ. vegetatiua ſenſitiua ⁊ intellectiua veniunt ad materiā fetus ſiue quo ordīe Iuxta qꝺ notādū ꝙ illꝺ ē alteri⁹ negocij ꝙ̄ preſens materia requirit qꝛ reſpicit ſcientiā libri de animalibus tñ aliquantulum de ipo breuit̄ tangam⁹ aliquid

¶ Hoc eſt capitulum quartum et eſt de creatione fetus Et primo p̄mittit quedã neceſſaria Vñ dicit lr̃a q̊ or-dine. q2 inter iſtas potentias ē ordo pfectiōis ⁊ ↄmuni-tatis Et ideo di. ↄmenta. i. Metha. in derrorib⁹ q̄ pri mo reſpiciunt̄ ⁊ accipiunt̄ forme vniuerſales ⁊ poſtea minus vniuerſales vſqꝫ ad determinabiles g̊ ſemper eſt ordo ꝛc.

Sperma vero collectum in matrice mulieris augmen-tatur ſtatim qñ infuſum ē ei et qñ matrix ē bene clauſa Sed alimētũ a potentia vegetatiua q2 ſpermate deciſo a p̄re vl' a generante dimiſſa eſt iſta potentia vegetalis Et hoc p̄tz ſc̄do de aīa q2 potentie vegetatiue ſunt duo opera ſcꝫ generare et alimēto vti quia planta generat plantã. animal vero al' Unde videt̄ q̄ ab illa aīa fluat virtus generatiua. poſtea vero tp̄e ſubſequenti ſm exi gentiam nature ſuperadditur materie anima ſenſibilis et poſtea anima illius ſpeciei vel illius. Et ille virtutes ſcilicet vegetatiua et ſenſitiua ⁊ diſtinguuntur per opationes qui vltra drñt per obiecta et nō differunt ille due potentie ſcilicet vegetatiua et ſenſitiua ita q̄ ſint due potentie diſtincte. eſt enim vna

et eadem eſſentia q̄uis non eodem modo. Et hoc dicit
phs xvi· de animalibus· embrio. primo viuit vita plan
te, ſcdo vita animalis. tertio vita huius ſpeciei vl̓ hui⁹.
Etiam addit in homine virtus intellectiua que non ge-
nerat a materia ſed a celo et eſt de foris infuſa. vn̄ eſt fi
nis et pfectio omnium formaꝝ exiſtentiū inferius Jd
ꝯſueuit apd medicos dici ꝙ p̄ma vita ē latens ⁊ occul
ta. media apparens et manifeſta Ultima vero excellēs
et gl'oſa. a prima ē ſenſus naturalis. a ſcda ſenſus ani-
malis a quo ſenſus viſus audit⁹ ⁊c. a tertio vero ē ſen-
ſus ſpiritualis a quo interp̄tatio diſcretio perſcrutatio
Et ſic de aliȷ̄s.

¶ Hic autor on̄dit intentum ſuum oſtendēdo quō iſte
tres potentie veniūt ad materiā. Nota ſpūs et ſemē vi
ri eſt ꝗamō vitalis qz viuit vita hoīs Et qn̄ iſtud recipit
in m̄ricē viuā ⁊ calidā tunc opat in ſemine mulieris Et
virtus generatiua p̄mo generat pelliculā fecundinā cui
ſemen inuoluit et ſic continue ſe mouet ad ſemen muli
eris· et penetrat in materiam longam lataz ⁊ ꝓfundaz
Et incipit ibi virtus formatiua generare ſpūs pulſan-
tes ⁊ pulſatiles et in eo ꝙ generat illos ſpūs pulſantes
facit materiā viuaz ⁊ format venas ⁊ neruos in quib⁹
currūt illi ſpūs vn̄ ſpūs et vene pulſatiles vel ſaltē pro
porcionabiles eius inueniuntur in arborib⁹ ⁊ in plantis

et tunc materia ſic viuente vita ſpirituum qui vegetant
illam materiaz tūc aīa ſenſitiua recipit in illa materia
Et tunc in hoīe materia ſtante ſub anima cogitatiua q̄
eſt vltima forma materialis p̲ virtutē dei et celi. intelle-
ctus infundit ⁊ introducit. vñ loquēdo tā phice q̄ theo
logice intellectus nō educit de potētia materie qꝛ intel-
lectus nō eſt corpus nec virtus in corpe p̲ ꝯmentatorez
iii. de anima. ꝯmēto. v. et. iiii. Sz theologice loquendo
tunc anima ē forma ſubſtātialis corporis humani dās
ſibi eſſe ſubſtātiale. Sz auerrois ponit q̄ intellectꝰ copu
lāt nobis ſolū a generatōe ⁊ p̲ copulatōz fantaſmaticaz
ſicut nauta naui p̲ nauigatōz. et ponit q̄ ſit vna in ho
minibus omībꝰ. Et ille articulꝰ ē ab eccleſia ꝯdemnatꝰ
q̄ eñ hoc credūt ſaluari nō poſſunt. Et p̲ hoc tenent po
tentiſſime ariſtotilē eſſe ꝯdemnatū qꝛ in illa opiniōe vi
detur mortuꝰ fuiſſe ita q̄ ad minus dubitauit ſic q̄ nō
firme credidit quēlibet hoīem hr̄e diſtinctū intellectuz a
deo creatum ſicut videt in. iii. ⁊ ii. de anima Nō illa for
ma dī educi de materia q̄ extendit extenſiōe materie ita
q̄ tota eſt in toto ⁊ ps in parte extenſiue vt aīa ſenſitiua
in corpe pedali pedalis et in ſemipedali et ſemipedalis
licz ſit tota in toto virtualit. Nō autor videt poni illud
q̄ potentia vegetatiua ſit p̲ aliquo tpe in materia pro
quo nō eſt ſenſitiua illud ē verum manifeſte. ita q̄ priꝰ
manifeſtantur opa huius potētie qꝛ prius apparet fetuz
nutriri ⁊ augmētari anteq̄ ſentiat et maneat

Tempus vero egreſſus ab vtero materno vt frequen-

tius ē in. ix. menſe quibuſdā tñ in. viii. quibuſdaz in. x.

et quibuſdā in. xi. et nō vltra. quedā vͦo mulieres ſolent

parere in ſcdo mēnſe et abortiue.i.naturam hoīs non

ꝓducunt ſed aliq̄ materiā carne am vl' lacteam Illud

aūt accidit eis ꝓpter plura vtz quia materia menſtruo

rū corrupta ē vl' ꝑ nimiū motum ꝑ quē rumpit' matrix

vl' ꝓpter alia mala Et ideo meretrices ⁊ docte mulieres

vel helene in hac arte qñ ſenciunt ſe impregnatas mo-

uent ſe de loco ad locū de villa ad villam.et ducūt core-

as ⁊ multa alia mala.et vt frequēti⁹ mltū coeunt.⁊ lu-

ctantur cū viris q̄ ꝑ motum liberent' a cōceptōe.et cu-

piunt coitum vt ꝑ delectationē obliuiſcant' dolorem qui

generat' ex deſtructione fetus
¶ Hic autor exequitur intentū ſuum de egreſſu fetus.
Nō om̄is fetus qui egredit' in nono menſe vt ſepius vi
uit ille fetus ē bñ maturus ⁊ ſatis fortis q2 non⁹ men-
ſis corrñdet ioui Jupiter āt ē beniuolus planeta ſcilicz
calidus ⁊ humid⁹ ideo ē miniſtrator et nuncius vite.vita
aūt ɔſiſtit in calido ⁊ humido Itm̄ au.dicit qñq3 in vn
decimo mēſe fit egreſſus ⁊ illō nō ē verum.ſz mulieres
decipiunt' in ɔputatōe q2 qñq3 ɔcipiunt vnaz maſſam ſe
minis et poſt aliā quindenā impregnant' et tunc putant
ſe ɔcepiſſe prius.vñ illa maſſa prius concepta eicitur et
emittit' tpe vere ɔceptiōis Nō qñ puer primo egreditur
tūc ponit digitū ad os ex ſue nature exigentia Rō quia
puer exit de mrīce tanq̄ de balneo calido et tunc veniēs
ad aerem ſentit frigus.ideo ponit digituz ad os calidū

Item quando naſcitur tunc ſonat q2 patitur ab aere frigido Et ſi facit clamorem in ventre ſignum eſt ꝙ nō exit viuus q2 aliunde nō faceret clamorē niſi a quadā leſione:

Eſt aūt notandū ꝙ iuuenes mlieres ex timore ⁊ ex ictu tonitruſ ſepe diſponunť in cruris ꝙ fetus vita hñs moritur·et ſi vitam non habuerit poſſibile eſſetꝙ ſemē motu naturali a forma hoīs deſtitueretť Cauſa aūt huius ꝑmo accidit ex parte timoris a quo totū corpꝰ immutatur et diſponiť ad egritudinē et ꝑ eius aduentum fetus leditur et extinguitur. Scđo ex ꝑte fulminis qđ penetrat vſq3 ad interiora ⁊ eam deſtruit ⁊ ꝯbuſtionem facit et tñ nullum ſignū aduſtionis extra apparet ꝓpter vaporis illius ſubtilitatē Et ē etiam vapor ille fortiſſimꝰ qui etia3 qñq3 interficit hoīem eo ꝙ penetrat ad mēbra vitalia interiora. ⁊ ꝓpter ſubtilitatē nō apparet aduſtio eo ꝙ magis ledit ictu ꝙ̄ calore Et tūcvt frequentius ſm diſpoſitionem naturalem interiorem vbi fetus inueniť diſpoſitus. et tunc ꝯſumit totum humidum radicale ⁊

complexionale fetus et tunc fetus extinguitur Et eſt ſci
endum ꝙ illa non ſunt ficta qꝛ ſicut recitat albertus. de
ꝺgatione ꝛ effectu fulminis ꝙ in ictu tonitrui qñꝫ vide
tur ꝯburi calci⁹ pede illeſo et ecōuerſo· et qñꝫ pili iuxta
loca libidinis mēbris illeſis· et ꝙ ictus fulminis ꝑtingit
ad interiora ꝑ hunc modū quē dixi. fides hui⁹ eſt qꝛ ve
nenoſus ſerpēs ꝑcuſſus a fulmine ꝑ paucos dies v̄mi-
culat et putreſcit ꝛ ē ſerpēs a quo tollit venenū ꝑ hmōi
impreſſionē Jtm̄ ſignū fidei eſt. doleū ꝑcuſſum cui⁹ vi
num ſtetit ꝑ aliqđ tp̄s non exeundo. de hijs āt ſuꝑfluuꝫ
eſt hic determinare

Hic autor ponit quedā notabilia. Et nota ꝙ tonitruuꝫ
qñꝫ ex calore ſolis fit ſcꝫ qñ exalatōes calide recipiunt
inter nubes. et ibi ꝑ frigus nubiū exagitant tūc ſcindūt
nubem ꝛ ex tali forti motu fit incenſio illaꝝ exalationū
et ꝑ ꝯñs coruſcatio iō illi peccāt qui dicūt ꝙ fiat in ter-
cia regione aeris qꝛ fit infra nubes. et duo ſunt motus
tonitrui ſcꝫ ictus et fulmē. mō ictus ille qñꝫ ſcindit ar
bores ꝛ ille ē ſonus ꝛ ille nō ſcindit ſed ictus. Sed ful-
men nō qꝛ ē valde ſubtile qꝛ generat ex exalatōe ſubtili
et calido ꝛ illud fulmē ſepe ꝯburit calceū pede illeſo Rō
qꝛ qñꝫ fulmen ita cito recedit ꝙ pedē nō tangit ꝛ qñꝫ
ꝯburit pedē calceo manēte illeſo Rō qꝛ calce⁹ ē ſubſtā-
tia poroſa ſicut omnis pellis iō fulmen tñſit ꝑ omnes

calcei et inuenit pedem reſiſtentem ideo illum cōburit ·

¶Sed de hijs que dicta ſunt intendo quedā dubia mo
uere quorū ſolutōes ⁊ determinatōes vobis ꝯmitto Pri
mū eſt vtrū poſſibile ſit in illo tp̄e qn̄ vir ē in coitu ſi ef
fectus fulminis ꝑ omnē motū fuerit ſemē receptū hora
electiōis poſſʒ recipe aliq̄ nouā impreſſiōʒ ꝑ quā diſpo
natur ad aliqđ aliđ q̄ ſua natura ꝑticularis intendat·

¶Hic au· mouet quedā dubia ⁊ primū dubiuʒ ſoluitur
ſicut dī q fulmē in hora electiōis ſeminis p̄t impedire
ſemē a forma q̄ agens ꝑticulare intendit qꝛ poſſibile ē
q fulmē faciat materiā venenoſam ⁊ ſic facit ipam in-
eptam ad generatōʒ hoīs· ita q ex illa materia generā-
tur bufones ⁊ alij vermes ⁊ ſic ptʒ ſolutio p̄mi dubij

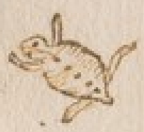

Scđm dubiū vtrū in hora electiōis a planetis poſſʒ ꝓ
hiberi ab ipo fulmie et tetigiſſe materiā ſeminis ex par
te patris et matris

¶Hic mouet tertiuʒ dubium et p̄t ſic ſolui q virtutes
planetaꝝ pn̄t impediri a fulmine iō qꝛ planete quidaʒ
influunt vitam et eſſe tale hoc fulmē deſtruit Ulterius
dubitat̄ quare hoc pocius fit in p̄ncipio electōis ſemis
q̄ tp̄e ꝯſequēti Dicendū q tp̄e electiōis tūc ſemeʒ ē ad
huc tenue et cito p̄t impediri· ſcđo dubitatur quia dictū
ē q ſuꝑiora nō pn̄t impediri qꝛ ſp agūt naturalit̄ Dr q
bn̄ pn̄t impediri in illis q̄ ſequunt̄ oꝑa prima illorum

Tertium dubiū vtrū ꝑ ictū fulminis tangente materiā

vtrāq; poſſet influere ſemini virtutem ꝑ q̄ꝓ procedit ad

formā maſculi ita tñ ꝙ materia prius diſpoſita fuerit

ad femelle formā vł diſpoſitionis. et econuerſo

Mouet tertiū dubiū Et ſoluit ſic ſi materia eſſz diſpo-
ſita ad formā femelle tunc ꝑ ictū fulminis in maſculuz
diſponi poſſz et ecōuerſo. et ideo ꝯtingē h⁹ poſſz ⁊ ille ſo
lutōes ſūt ꝓbabiles Et vult autor dicendo ꝙ illa du-
bia ſunt multū occulta. iō in lr̄a non ſoluit ea.

Nunc aūt videam⁹ ⁊ dicam⁹ de fetu in quo menſe ha-

beat egreſſū In octauo em̄ menſe raro viuit. rō q2 oīs

fetus naturalit̄ tendit ad ortuz in. viii. menſe. et incipit

laborare ad egreſſū ⁊ iō cū in. vii. menſe laborauit tunc

debilitat⁹ ē g̊ Si in octauo menſe exiat nō diu viuit Si

vero in nono mēſe exiat ē ſanus q2 requieuit ꝑ octauū

menſem a laboribus habitis in ſeptimo menſe

Hic au. exequit̄ de exitu fetus in ſpeciali Nō fetus in
octauo menſe male ſe habet hoc probatur extra textum
ratione. q2 ſaturn⁹ tūc dominat̄ ⁊ ille cōtrarius eſt vite
animalis quia eſt frigidus et ſiccus. Alia ratio patet in
textu Tamen ſi fetus eſſet valde fortis ⁊ haberet āplū
foramen per quod exiret poſſet euadere et ſanus exire.
Sed hoc raro contingit. Sed ꝙ in nono menſe ſanus
exiat patet quia nonus menſis correſpondet ioui qui ē
calidus et humidus ⁊ eſt principium vite

Ubi eſt ſciendum ꝙ in quibuſdaꝫ mulieribus ē maioꝛ doloꝛ q̄ꝫ in aliquibus quia in quibuſdam accidit ꝙ fet⁹ quandoqꝫ ꝑtendit manuꝫ qn̄qꝫ pedeꝫ q̄ omnia ſunt nociua . et tunc obſtitrices fetū diligent̄ retrudunt ⁊ ex illo generat̄ magnus doloꝛ ita ꝙ plures mulieres niſi fuerint valde foꝛtes debilitant̄ vſqꝫ ad moꝛtem accidit quādoqꝫ etiā in partu mulieris ꝙ coꝛrūpitur vulua mulieris vſqꝫ ad anū ita ꝙ iſta duo foꝛamina fiunt vnū · et tūc obſtitrices diſcrete vtunt̄ quodā vngento vngētes vuluā · qꝛ retrudūt matriceꝫ et ſic matrix ſepe leditur et vulnerat̄ ideo bene videri neceſſarium ē in partu mulierum vt habeant̄ diſcrete mulieres in hoc oꝑe hac ex ꝑte hoc aūt vidici a quibuſdā mulierib⁹ ꝙ qn̄ fetus pretendit caput in exitu tunc bene valet negocium quia tunc alia membꝛa faciliter ſecuntur et ſic fit partus leuis.

Hic autoꝛ ponit vnum notabile et eſt ſatis notum ex textu. Sed ē notādū ꝙ qn̄ fet⁹ ꝓponit pedē vl̄ manū nō ꝑt bn̄ exire qꝛ tūc iacꝫ oblıq̄ in vno latē et maxie ſtimlat ⁊ tūc mlieres retrudūt ⁊ retrudēdo fit maximus doloꝛ

Et quando vulua mulieris eſt arta et fetus eſt magnꝰ
tunc opoꝛtet fieri rupturã vſqꝫ ad anum. Et illď maxi
me ꝯtingit in mulieribus pinguibus quia pinguedo ea
rum facit ſtrictum et artum meatum.

Sed circa que dicta ſunt dubitatio oꝛit̃ omnibꝰ mira-
bilioꝛ ſcꝫ vñ veniat puero iacẽti in matrice nutrimentũ
cum matrix ſit vbiqꝫ clauſa. Iuxta qď notandũ ꝙ quã
do fetus ẽ clauſus in mr̃ice. virtute naturali in tali cõ-
plexione occulta. pꝛimo inter omnia naſcitur quedã ve
na q̃ pfoꝛat matricẽ. et a mr̃ice ꝓcedit vno tramite vſqꝫ
ad mamillas. mõ qñ fetꝰ eſt in vtero tũc indurant̃ ma-
mille mulieris qꝛ tunc ſubſtantia menſtrui fluit ad ma-
millas ꝓpter clauſurã matricis et ideo ſubſtantia men-
ſtruoſa foꝛtioꝛi decoctiõe decoquit̃ ⁊ vſqꝫ ad coloꝛẽ lact
de albat̃ ⁊ illď lac mlieris vocat̃. et ſic illud pmo mõ de
coctum mittitur p talem venã ad mr̃icem. et ex hoc fetꝰ
nutritur tanq̃ de ꝓpꝛio ⁊ naturali nutrimento. Et hoc
eſt vena que ĩ exitu fetus ab obſtitricibus abſcinditur in

vmblico. et ideo videtur in puero nouiter nato q vm-
blicus eius ſit ligatus cū aliquo filo ne aliquid exiat de
corpe eius p hanc venā que abſciſa eſt a mrice in vtero
mulieris et pendent in vtero materno cuz pendicula ex
parte matricis annexa.

¶ Hic autor mouet vnum dubiū vt ptz in textu Nota
ſm Ariſto. in. v. metha. tunc iſta vena et vmblicus dn̄t
eſſe adnaſcentia vl̄ ꝯnaſcentia qz matrix mlieris ⁊ vm
blicus pueri ꝯiungūtur mediante illa vena. ita q cibus
tranſit a mamillis mulieris ad vmblicū mediante illa
vena Nō vmblicus directe ē in medio corpis in homie
bene formato vt mediāte ipſo cibus equalit̄ influat om
nibus mēbris a mamillis mulieris Et dr̄ vmblicus ab
vmbo onis. q ē media ps clipei et icos cuſtos quaſi cu
ſtos vmbonis medij in corpe Dubiū ē quare in mulie-
ribus mamille ſunt ſup̄ et in alijs animalib9 infra Re
ſpondet̄ cā ē duplex Prima ſi mamille mulieruz eſſent
infra impedirent tn̄ſitum iō natura ſagax ſic ordinauit
Sed vacca capra ⁊ alia animalia hn̄t quatuor pedes
iō mamille nō impediūt tn̄ſitū. Scd̄a cauſa qz ī mulie-
rib9 a corde dependet calor Et ille calor extendit ſe vſq
ad mamillas iō hn̄t eas in pectore iuxta cor. Sz in bru
tis maxie dependet calor ab epate. Et ideo influit̄ calor
ad mamillas ideo ſunt infra. et ideo ſic etiā meli9 mul-
gent̄ ⁊ lactantur a fetu. Dicit quare viri nō hn̄t mamil
las. ideo qz viri nō paciunt̄ mēſtrua ⁊ nō nutriūt pue-
ros et ideo nō ē neceſſariū eos hr̄e Sz hn̄t ſūme pu as
ſicut mulieres hn̄t teſticulos valde puos Utrū melius
valerent pue mamille q̄ magne Dicendū ē q medio-

ctēs ſunt melius valentes Unde magne non ſunt vti
les qꝛ in ipſis eſt caloꝛ diffuſus hinc inde ⁊ nō hn̄t mul
tum de caloꝛe et ibi eſt mala digeſtio. Etiā pue non va-
lent qꝛ ibi eſt modicū nutrimētū. Nō ꝙ fetus in vtero
ſm nutrimentū diſponitur ⁊ ideo mulieres impꝛegnate
ꝓhibent̄ vt caueant ſe a foꝛtiſſimo potu ſicut ē vinū foꝛ
te qꝛ nō pn̄t bene digerē illuz potū. et potus foꝛtis non
competit fetui cū adhuc ipſe ſit multū tener ⁊ debilis.

Sicut dicit Ariſtotiles .ij. phiſicoꝝ ꝙ ſicut pctm̄ eſt in
natura ſic etiā ē in arte et hmōi declaratio multū vale-
at ad manifeſtatōz intenti. vn̄ ſciendū ꝙ monſtra ſiue
pctā in natura vocant̄ illa indiuidua alicuꝰ ſpeciei que
in aliqua pte coꝛpis curſum ꝯmunem illius ſpeciei exce
dunt ſicut ꝯtingit videri in hominibꝰ habentibꝰ niſi vnū
pedem vl' tm̄ vnam manū et ſic de alijs Iſtō aūt mira
culum accidit multis modis. aut em̄ ex diminutōe ma-
terie aut ex ſupabundantia. Ex diminutione vero con
tingit pluribꝰ modis Pꝛio mō diminutio attribuit̄ ma
terie in ſe ⁊ tunc cū mēbꝛa pꝛicipalia puero dn̄t foꝛma
ri natura ſagax ⁊ ingenioſa facit vt ꝯpleciꝰ pt. Et iſtis
diſpoſitis ad foꝛmatōz ceteroꝝ membꝛoꝛuz ſtudet et ibi
ex materia q̄ hꝫ facit qō pt ⁊ foꝛmat ptem diminutaz

quando diminutio eſt in materia ⁊ ideo cõtingit error.

Et ideo cõtingit caput aliqñ eſſe maius ꝙ̃ natura re-

quirat illius indiuidui ꝑticularis ſic generati

¶Hic autor exequit̃ intentum ſuũ de modo generandi
mõſtra ⁊ adducit ſilitudinẽ. Et vult ꝙ natura aſſimila
tur arti qꝛ ars primo format ⁊ edificat bonũ fundamẽ-
tum poſtea ſtudet edificare ſuper illud fundamentum
.ſic tunc natura prius mẽbra principalia ⁊ magis ne
ceſſaria format. ſ. cor epar cerebrũ ⁊ teſticulos ⁊ poſtea
minus principalia ſicut manus pedes ⁊ brachia. Et ſi
defectus eſt in materia tunc melius eſt eſſe magis prin
cipalia ꝙ̃ min⁹ principalia Nõ duplex ẽ natura quedã
intendens. alia producẽs. modo natura intendens non
errat qꝛ ꝙ melius ẽ ſꝑ intendit. Sed ꝓducens qñq; er-
rat ſed hoc ẽ ex parte habundantis vl̃ deficientis. ita ꝙ
mõſtra fiant ſm defect⁹ duplicit̃. aut ſm quantitatẽ di-
ſcretam ſic ꝙ qñq; vnus generat̃ cuꝫ vno pede vl̃ cum
quatuor digitis in vna manu. Aut ſm quantitatẽ con
tinuam ſic generat̃ aliquis cum mimo capite vl̃ cũ mi-
ma manu. Si ꝑ habũdãtiam fuerit hoc etiam ẽ dupli
citer. aut ſm quantitatem diſcretã ſic qñq; generant̃ ho
mines habentes duo capita vl̃ ſex digitos ĩ vna manu
et ſic de aliȷ̃s. Aut ſm quantitatẽ continuam ſic genera
tur aliq̃s cũ maximo capite ꝑ̃ter curſum ꝯmuneꝫ illius
ſpẽi. Nõ mõſtrũ dr̃. eo ꝙ mõſtrat ſe vidẽtib⁹ qꝛ oẽs di
ligim⁹ vidẽ mõſtra ꝓpter amirari. vñ mõſtra ſunt ſic in
tenta a natura ꝑ accñs ⁊ nõ ꝑ ſe vñ ſi natura nõ poſſet
ꝑficere ſiue ꝓducẽ quiq; digitos in manu ꝓduceret qua
tuor l̃ tres ſm exigentiã materie Di. quare tũc fiũt mõ
ſtra ad hoc dicũt phi ꝙ fiũt ad exornatõꝫ ⁊ decoratiõꝫ
vniuerſi nam dicunt ſicut diuerſi colores in pariete ex-
iſtentes decorãt ipm parietẽ. Sic etiam diuerſa mõſtra

ipſum vniuerſum exornant mūdum Itm̄ mōſtra etiaʒ maxie fiūt p influentias celeſtes quia quandoqꝫ regnat ſpecialis ꝯſtellatio Et ab illa diuerſe figure influnt̄ Vn̄ expertum eſt ꝙ generati ſunt duo gemelli ramifici in dorſu habentes diſtincta capita vel mēbra et diſtinctas manus et non pedes.

Iuxta qd̄ notandum ꝙ ſm intentionē phi om̄e mixtū ꝯſurgit ex quatuor elemētis. ⁊ ideo qd̄ eſt nature ignee cadit in ſuū ſile. et qd̄ eſt de natura terre cadit in ſuū ſimile et ſic de alijs Ex iſto vnus crederet et opinaretur me velle dicē ꝙ elemēta formalit̄ eēnt in mixtis hoc em̄ eſt ꝯtra intentōꝫ phi. j. de gene. vbi vult ꝙ ſolū virtualiter ſint in mixtis mō ex iſtis poſſibile ē aliqn̄ ſemē habē ꝓportioneʒ diminutā ex parte alicuius impedimēti ſpecialis vt ſi ex parte terre fuerit contingit diminutioneʒ fieri in oſſibus eo ꝙ ex ea radicaliter formantur

¶ Hic declarat dictū ſuū ſm intentū phi. j. de gene. Nō opinionē autoris ꝙ elemēta maneant in mixtis virtualiter Ita ꝙ ex elementis corruptis generat̄ forma mixti in qua reſeruant̄ q̄litates elementoꝝ ſicut videmꝰ in mellicato q̄ ē mel i vniū v̄tualit̄ ſʒ n̄ formalit̄ illd̄ ꝓbat̄ quia

elementa ſunt contraria illa autem in eodez fundari nō poſſunt vt eſt mens Ariſto.in.iiii. phiſi.et autoris ſex principoꝝ.ſcȝ gilberti porritani et ariſto.in poſtpredica mentis et petri hiſpani ⁊ boecij in libro de diuiſionibus Item elemēta ſunt corpa diſtincta nō conpaciētia ſe in qualibȝ parte mixti iō virtutes eoꝝ nō manēt

Et igitur notandū ꝙ menſtruoſitas nō ſolum ex pte materie ꝯtingit ſicut nunc dictum eſt Sȝ etiā ali qñ ex malitia mr̄icis q̄ ſi fuerit lubrica ⁊ vicioſa vl̄ ma licioſa totū ſemen nō retinebit ſȝ diſpergit aliqñ anteꝙ totum ſemen in maſſam colligit tūc vita occupat̄ ⁊ ma trix claudit̄ et ſic modicū ſeminis recipit̄ a quo debet for mari fetus. Et illō hȝ ſpeciales modos ſub ſe q̄ plures ſunt ſȝ de hijs narrare longū eſſet et iō hic obmittātur et ad menſtruoſitatē ml̄tuȝ opatur inordinat⁹ coit⁹.ex eo ꝙ aliqñ maſculus eſt in coitu cum femella ſi tunc maſculus tpe coitus inordinate iacȝ cū femella mōſtrū facit in natura. Narrat̄ eñ de quodā qui lateralit̄ iacu it tpe coitus et femella generauit puerum in vno latere curuum et in pede claudum Et cauſa huius ex inordi natione coitus proceſſit

¶ Hic oñdit alium modū monſtruoꝝ ſiue monſtruoſi- tatis vñ matrix qñꝙ eſt cauſa mōſtruoſitatis vt ſi fue-

rit lubꝛica vnde lubꝛicum dicitur illud quod poteſt reti
neri ſicut anguilla vl' aliq̄d aliud tale Jtm̄ coitus inoꝛ
dinatus et vehemens maxīe ē cauend⁹ ꝓpter fetū debi-
te ꝓducend̄ ne ſemen ꝑuerſe recipiat̄ inmr̄ice Et nota
ꝙ ꝓ tanto coitus ſtando ē irregularis in natura q̄uis
rudes nō curāt qꝛ ſemē ita debite recipi nō pt̄ ſicut debꝫ
Ex illo ptꝫ ꝙ mlt̄a ſunt pctā q̄ nō ſolū peccant in lege
ſed etiā in natura qꝛ natura debite intendit ꝓducere

Aliq̄n v̄o peccatū naturale ꝯtingit ex ſuꝑhabūdātia ma
terie q̄ diminutioi oppoñit̄ ſic ꝙ mlt̄e toꝛtuoſitates ⁊ hu
moꝛes apparent in mēbꝛis Et hui⁹ ē ratio qꝛ ſi natura
facit illud naturalit̄ pt̄ ſcꝫ aliq̄n duo capita aliq̄n duos
pedes quoꝝ vnus ē mlt̄ū maioꝛ alio. et aliq̄n facit gib-
boſum in pectoꝛe quandoqꝫ in doꝛſo.

¶ Hic oñdit quō ex ſuꝑhabundātia materie fiunt mon
ſtra vbi vult ꝓ ſententia ſi ſemē nimiū in habūdātia ſit
infuſum ⁊ qꝛ matrix ē clauſa et qꝛ tunc ei⁹ tota mate-
ria trāſmutat̄ in materiā fetus ⁊ ſi tūc ꝑs ex qua debet
fieri fet⁹ caput ē nimis habundās tūc fiūt duo capita vl'
tria et ſic de alijs ꝑtib⁹ alijs mēbꝛis deputatis.

Sed omnib⁹ mirabilioꝛ ē effect⁹ quē albert⁹ recitat de
vno cui nata fuerūt duo mēbꝛa libidinis vnuꝫ ex parte
viri aliud ex parte mulieris ita q̄ potuit ſuccūbere id ē
ſubiacere. ⁊ incumbere .i. actiue coire. Et cauſa huius
originalit̄ trahit̄ ex ſuꝑhabundātia materie qꝛ materia

fuit principium ſufficiens generandi vtrūq3 mēbrorum
¶ Hic aut. ponit mirabilē euentū de hermofroditis Et
recitat albert⁹ q̄ vidit vnū hmofroditā q̄ vtrūq3 mem-
brū habuit ꝛ potuit agere ꝛ pati nō q̄amodo in ſe ipm
ſed reſpectu alteri⁹ viri vł mulieris et hoc ꝓuenit ex eo
q̄ materia fuit tāta q̄ vtrūq3 mēbrū fieri potuit Et mē
brū virile ſp̄ ē ſupius ꝛ femineū inferius Quare natu-
ra nō ꝓducit duo mēbra virilia ł duo feīea Rō ē quia
naťa de ꝯtingētib⁹ facit qđ meli⁹ ſ3 meli⁹ ē ſic ordiari q2
alterū ſp̄ ſupflueret ſi faceret duo virilia ꝛ duo feminea
q2 quicquid vnū faceret hoc etiā alteꝝ ꝑterea nota q̄ ſe
pe accidit. q̄ generať gallina q̄ hȝ mēbrū in diſpoſitum
ad coitum ita ꝑuum ſicut gall⁹ ꝛ illđ ꝓuenit ex defctū
materie Itē ſi ꝯtingit q̄ generať femella ſm̄ apparentia
membri mulieris tūc pellicula eſt ſupra poſita q̄ opor-
tet remoueri Nota ſi hermofrodita magis appar3 in ſpe
cie viri ſic ſe tenebit in tali ſpē. Si aūt in ſpecie femelle
tūc iterum ſe ſic tenebit ꝛ lic3 ſibi ambo opa exercere ſm
precepta et leges et ſic de alijs

Et nota ſm auicen. ſi ſemē cadit in latere ſiniſtro ma-
tricis generať femella. Si in dextro generať maſculus
Si in medio hermofrodita ꝑticipās naturā vtriuſq3. ſ.
maſculi et femelle. Et a viro tanq̄ a digniori r̄cipit ſpe
ciē ſm naťaz l3 hee nature ābe fiāt in ipo. r̄citat. n. Al.
de quibuſdā gemellis quoꝝ vn⁹ habuit in dextro latere

virtutez vt vbicunq̄ꝫ portabat̄ a pte illius lateris apari
ebantur om̄es ſere ⁊ clauſure· Et alius habuit virtutez
in ſiniſtro ꝙ vbicū̄qꝫ portabat̄ fuerunt clauſe ꝗ pꝯt fue
runt āpte. Et loquor de apcione ſerarū in oſtijs domoꝝ
Et cā huiꝯ nō ꝓuenit ex materia ſꝫ ex ſpeciali ꝯſtellati-
one celi et non ſolū ex ꝯſtellatōe ſpeciali ſed etiā ex ſpeci
ali materie diſpoſitōe ad talem effectū qꝛ actus actiuorū
ſunt in materia bene p̄diſpoſita·

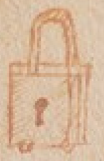

¶ Hic autor ponit vnum notabile et ſatis ptꝫ in textu
Nō in latere dextro eſt maior calor ꝙ̄ in ſiniſtro · Cor ē
em̄ iacet inſiniſtro et influit calorē in dextrum. Et iō in
dextro generant̄ maſcl'i gr̄a caloris. et iō dextra ps cor
poris ē forcior ⁊ figuroſior ꝙ̄ ſiniſtra vnde a dextro fit
motus. ſcd̄o celi vn̄ dexter pes ē modice maior ſiniſtro
et ſil'r de manu dextra et ſic de alijs Itez alio modo ptꝫ
quō fiat generatio duoꝝ ramificatoruꝫ in dorſo qꝛ qn̄qꝫ
contingit ſemen recipi in duabꝯ cellulis matricis · et tūc
p̄t ꝯtingere ꝙ pellicula diuidēs cellulas corrūpat̄ · ⁊ tūc
ꝯiungunt̄ illa ſemina in dorſis et hn̄t diſtincta capita et
diſtinctas manꝯ et diſtinctas aīas . et debent baptiſari
ꝓ duobus hominibus Nota virtus celeſtis mirabiliter
opatur ⁊ occulte in inferioribus . Unde poſſibile eſt de
duobꝯ gemellis ꝙ virtꝯ celeſtis reſpicit gemelluꝫ in latē
dextro ſm talem virtutē ſm ꝙ̄ influit ſibi virtutē aperi
endi ſeras ſine ꝯtactu qꝛ iſta ps dextre lateris forte alte
rat aerem ⁊ ille vltra ſerā vſqꝫ ad apitionez· Et que ſic
ſe hn̄t ſepe ſunt fures qꝛ ſeras pn̄t aperire No: diuerſi-

tatis eſt hec cauſa qꝛ ſm ꝙ virtus celeſtis inuenit mate riam diſpoſitam ſic operatur in illam.

Et nullus credat ꝙ q̄ dicta ſunt ſint ficta qꝛ in ſili con tingit videri in lapidibꝰ quibuſdā in quos ſpecialis cō‑ ſtellatio agens imprimit ſpeciē et formā hois vꝉ alterꝰ ſpeciei ſm exigentiā agētis·ſicut viſum ē ſepe qn̄ lapides diuiduntꝛ qd̄ fit ex ꝯſtellatione ſpeciali Et nō eſt mirum in gemellis cū etiā in quibuſdā alijs accidat vbi ē poſſi bile inuenire.et oīes modi ſpeciales in mōſtris pn̄t re duci ad duos modos ꝑncipales ſcꝫ ꝓpter inobedientiā materie vꝉ ſufficiētiā materie ſm Auicē.in.ij. Metha‑ Et ꝑ inobedientiā intelligo indiſpoſitōꝫ qn̄ materia nō eſt bn̄ diſpoſita tūc non obedit agenti Et ꝑ inſufficienti am intelligo dominatōꝫ vꝉ impedimētum ex ꝑte ipſius matricis.

¶ Hic autor rn̄det tacite queſtiōi dicēs. Di.ḡ aliq̄s hec ſunt ficta q̄ ponuntꝛ h.et dicit hoc nō credatꝛ·No.mediā te virtute celeſti in lapidibꝰ multiplex ē virtus vnde al bertus recitat ꝙ in colonia in quadam feneſtra vidit quendā lapidē habentem ſpetiem regis .Et tunc debuit naſci magnus rex vnde in multis lapidibus vultus hu mani figurātur Et per illos lapides fiunt diuerſe medi cine.vnde ſi quis ſole exiſtente in piſcibꝰ inſculperet ſpe

ciem piſcis in lapide ille poſſet conuocare omnes piſces
in aqua. Et hoc ẽ tꝑe determinato vñ halij ĩ centilogio
ptholomei recitat diuerſa ſigna ⁊ miracula de inſcriptio
ne lapidum

Et ſi aliquis diceret ét argueret ſic ſi mõſtra poſſent fi
eri ſequeret̃ ꝙ natura poſſet· priuari fine q2 ſꝑ intendit
agẽ regularit̃. Dicend̃ ſm Auicen. ꝙ nõ eſt poſſibile ex
ꝑte particl̃aris nature omnẽ materiã ad ſuũ finẽ amo-
ueri nec etiã ẽ ꝯcedendũ ꝙ priuatões ſuaꝝ actionũ ha
beãt fines· ⁊ ideo de egreditudine ⁊ morte nõ eſt inſtan
cia q2 hec nõ ſunt intenta a natura ꝑticulari. ſed ab eo
qui hanc regit Et illa appellata ẽ intelligentia ſm mani
feſtatõꝫ ꝑhoꝝ q̃ digne locuti ſunt de natura
¶ Hic ponit obiectõꝫ ſeu inſtantiã ⁊ ſoluit ĩ textu· Pro
quo nõ regularit̃ intendens ꝓducere p̃t impediri ꝑ na
turã ꝑticularẽ Et iõ ꝑꝫ ꝙ mõſtra nõ ſunt intenta a na
tura niſi valde ꝑ accidẽs Itm̃ natura ꝑticularis non
intendit fines ꝑuationũ q2 videt meli⁹ eẽ q̃ nõ eſſe Sꝫ
deus ⁊ natura celeſtis q̃ oĩa ſciunt optime diſponere Et
vocat̃ intelligentia nõ errans. vñ ex. j. celi· oĩs mors
corruptio egritudo ⁊ infirmitas ſunt preter naturam

Ntentio nr̃i ſermonis ad p̃ſens ſufficiat· vt nũc
p̃ſens doctrina magis cõplete habeat̃. notanda
ſunt ſigna ꝯceptiõis q̃ ſunt plura. Primũ ẽ ex ꝑte coit⁹

Si fuerit in coitu cum viro poſt coitum ſentit frig⁹ et

dolorem in crurib⁹, ſignum eſt ꝙ concepit

¶ Hic autor determinat de ſignis conceptiõis. Rõ pri-
mi ſigni qꝛ qñ mulier ↄcipit tunc calor naturalis ↄcur-
rit ꝑ formatõne fetus idõ relinquit̃ frigus in mẽbris. Et
hoc videm⁹ i ſili. qꝛ qñ hõ comedit poſt hoc patit̃ frig⁹
quia calor naturalis trãſit ad ſtomachũ alterando cibuꝫ
idõ nõ eſt ſtudendũ poſt prandiũ Sed pri⁹ modicũ labo
ra vt calefias et ſic digeſtione ↄfortata ſtudeas qꝛ tp̃e
ſtudij ſpũs vitales ↄcurrunt ad cerebruꝫ ipm̃ iuuando.
Illud eñ patet in febricitãtib⁹ qui hñt in ſtomacho hu
mores groſſos quos calor natural' intendit digerere et
vadit ad ſtomachũ idõ paciũt̃ frig⁹ febricitãtes Et calore
recedente a ſtomacho paciunt̃ magnum calorem

Aliud ſignum ſi mulier paucũ ſemen emittit vel nullũ
ſignum eſt ꝙ concepit.

¶ Hic au. ponit ſcḿ ſignũ ↄceptõis vtꝫ in textu Et aſſiḡ
rõm qꝛ mt̃ix claudit̃ et nõ ꝑ mittit ſemẽ trãſire et recedẽ
No. ꝙ iuuenes mł'ieres q̃ marie delectant̃ in coitu pñt
emittẽ ⁊ nõ ↄcipe. Sꝫ hoc nõ ẽ de ſeniorib⁹ Itẽ tp̃e coi
tus ⁊ ↄceptõis natura retinet ſemen ab intra

Vir ex̃ns in coitu ſenciat virgã ſuã attrahi ⁊ ſugi qua

dã clauſura ex parte vulue mulieris

¶ Rõ iſti⁹ tercij ſigni ẽ qꝛ qñ mł'ier ↄcipit tũc vulua ſu
git q̃i virgã virilẽ. et ꝓpter delectationem matris ↄprimi
tur et quaſi claudit virgam virilem.

Aliđ ſignũ ſi mulier poſt coitũ appetit ↄtinue coitũ hoc

eſt verũ in quibuſdã qꝛ q̃dã mł'ieres ſunt q̃ magis ↄcu-

piſcũt qñ ↄcipiũt vt viſũ ẽ pri⁹ in vna q̃ſtiõe f ij

Studeus

¶ Circa quintum nota ꝙ poſt impregnationem menſtrua inſtigāt ad coitū Et maxie delectatōis memoriā quam prius habuerunt.

Aliud ſignū ſi mēſtrua non currāt poſt coitum ſm modum ſolitū ⁊ fit cintillatio in ore matricis ſignum eſt ꝙ mulier concepit

¶ Ratio iſti⁹ ſigni ē qñ mulier ꝯcepit tunc mēſtrua conuertunť in nutrimentū fetus.ſ.in lac ⁊ fit cintillatio in ore matricis ꝓpter calorē Et tūc fit dolor in cruribus qꝛ ſpiritus ſunt clauſi in matrice qui tranſiunt ad crura et vegetant crura.

Item aliud ſi color faciei vltra morē ſolitū ē mutatus vñ libenť ſolent eſſe rubee poſt conceptōm grā caloris

Itm̄ ſi aliena cibaria ꝯcupiſcunt tūc carbones nunc poma nō matura ſeu ceruſa ſignū ē conceptionis

¶ Cauſa huius ſigni ē qꝛ poſt ꝯceptionē mľti humoreſ groſſi indigeſti aſcendūt cerebrū et illi mouent appetitū aliquorum ſimiliū qꝛ ſi ſint calidi valde humores tunc appetunt carbones. Si ſint valde frigidi et humidi illi humores tunc appetunt pira aut poma non matura et ſimilia quia om̄e ſiľe applaudat ſuo ſimili

Tunc videnda ſunt ſigna vtrū maſculus vel femella ſit in vtero Et hec ſūt ſigna vͣa q̄ ſequunť. qꝛ tpe ꝯceptiōis maſculi color faciei eſt rubeus et leuis motus

Hic autoꝛ ponit ſex ſigna in numero vtrum maſculꝰ ſit ꝯceptus vl' femella Rō illius pᷓmi ſigni eſt qꝛ coloꝛ rubeus eſt ſignū magni coloꝛis Et ſi eſt caloꝛ magnus in mr̄ice tunc virtus ē ſufficiens ad maſculū Et tūc mulier leuiter mouetur. qꝛ caloꝛ eſt ꝑncipiū motus

Aliud ſignū ſi venť tumeſcit in dextra partē ꝛ rotundatur ſignum eſt maſculi.

Ratio illiꝰ ſcōi ſigni ē qꝛ in dextra ꝑte iacet maſculuſ tanq̄ in ꝑte foꝛcioꝛi ꝛ calidioꝛi Et tunc venter rotūdať quia extenditur et ampliatur

Aliud ſignū lac fluens de mamillis ē ſpiſſum ꝛ bn̄ digeſtum ita q̄ ſi ponať ſupꝛa aliquod coꝛpus bn̄ pollitum et terſum nō diuidať ſꝫ ꝑtes conſtabunt et non fluant ſignum eſt maſculi.

Cauſa huiꝰ ſigni ē qꝛ illud lac caloꝛ indurauit ꝛ cōpreſſit in ſpiſſando vnde caloꝛ hꝫ mľta opa. facit em̄ reꝫ durioꝛem ꝛ ſubtilioꝛē ꝛ corrūpit hūidū ꝛ inducit ſiccuꝫ

Aliud ſignuꝫ ſi lac mulieris impꝛegnate fundiť ſup' eiꝰ vrinā ſi petit fundū directe hoc ē ꝑpendiculariter ſignū eſt maſculi.

Cauſa huiꝰ quarti ſigni ē ſi petit fundū directe hoc ē ſignū q̄ bn̄ ē induratū et in ſpiſſatū a caloꝛe naturali. Vn̄ ꝑpendicula ē linea latamoꝝ recta cū qua ꝑpendūt et cōſiderāt longitudineꝫ rei ꝛ conſtituūt duos angu-

los rectos ſupꝛa baſim ſupra quam cadnut

Item ſi ſal poſitum ſupꝛa caput mamillaꝝ non liqueſ-cens ſignum eſt maſculi

¶ Cauſa huius quinti ſigni ē qꝛ ſi mamille ſunt calide tūc ille caloꝛ facit ꝯſtare ſal· vñ ſal gr̄a caloꝛis cōſtat in ꝑtibus Vñ ſal generatur ex aqua groſſa ⁊ multū bulli-ta ita ꝙ ſpecialis aqua eſt ad ſal vñ caloꝛ ignis extra-hit de aqua ſubtilioꝛes ꝑtes ⁊ illas partes facit exalare et tunc remanent ibi ꝑtes terreſtres humidioꝛes et groſ-ſioꝛes ⁊ ille ꝑ caloꝛē conſtāt. et hui⁹ ſignū ē ꝙ tꝑe pluui-ali ſal liqueſcit in ſcutella Vñ ſi ſal dꝫ reſolui. in mate-riā ⁊ foꝛmā reſoluit̄ in aquā ec ſic diſſoluit̄ iō ſi ſal poni-tur ad ignē incipit coꝛrūpi et ſalire qꝛ ꝯtrariū ibi inuenit

Aliud ſignū ſi mulier pꝛius mouet pedē dextrū ſignuꝫ eſt maſculi Ecōtrario mō ſi femella ē ꝯcepta tunc muli-er ē grauis ⁊ pallida ⁊ venter ē oblongus in dextra par-te et in ſiniſtra rotund⁹ et lac magis erit indigeſtū liui-dum et aqueū· et fuſum ſupꝛa coꝛp⁹ polli tū diuidit̄ ꝑs ei⁹ a ꝑte Itm̄ aliud exꝑimētū qđ ſcio eſſe verū ⁊ exꝑtū ſi aliq̄s ſcire voluerit vtꝝ mľr ſit impꝰgnata vel nō de t ei bibē mellicratū ſi tūc ſenſerit pūctiōes circa vmblicū tūc ꝯcepit Si āt nō ſenſerit minime ꝯcepit Mellicratū autē vocat̄ pocio ꝗ̄ fit ex aqua et melle. et fit ꝑ hūc moduꝫ ꝙ

accipi debent duo cocliaria de aqua . et vnum de melle

tali pportōe et miſceatˀ in ſimul ⁊ detˀ mulieri ad potādū

Et forte mulieres aſtute dicerēt oppoſitū et ꝗ qñ aliquiſ

vult expire nō dz dicē de impregnatōe Et ſi ipa ꝯquerit

dolorē capitis l' alteriꝰ ptis vt ſepe ſolēt facē Tūc bō dz

dicē illd valet ꝯtra talez dolorē et tūc de mane dz dicere

nōne doluiſti in alia pte Et ſi circa vmblicū dicūt tūc ſu

diciū ꝯcepciōis in iſto iudicatur

Hic autor ponit bonū ſignū ſimplicis ꝯceptionis ⁊ ex pientiā verā ꝗ ptz in textu . vñ nota ꝙ rō iſtiꝰ expimēti ē qꝛ mel obſtruit neruos ⁊ venas ⁊ ex illo generatˀ dolor circa vmblicū Jtm̄ illd dulce ē inſanū qꝛ oīs pinguedo dulcis ē mala ⁊ piſciū ē peſſima pter viſcoſitates vnde dulce ſupnatat in ſtomacho . Sz qꝛ tunc calor ſtomachi pter fetuz eſt debilis ideo ſumpto mellicrato mulier do let circa vmblicum

Poſt hec notanda ſūt ſigna corruptōis Juxta qd notā

dū ꝙ aliqñ ṽgines grauitˀ corrūpuntˀ ita ꝙ earū vulua

mltū āpliatˀ qꝛ mēbrū virile ē nimis magnū et ineptuz

Aliqñ āt ecōuerſo ꝙ mlr tā āplā hz vuluā ita ꝙ vir ſi

ne dolore ſui mēbri coit. Et cā doloris mlris ē qꝛ ꝗdaz

pellicula intˀ vuluā ⁊ pbeſicā rūpitˀ. Et ꝗnto plꝰ coeunt

tanto plus in tali ludo fortificantur.

¶ Hic autor exequitur de ſignis corrupte caſtitatis ꝛ ſa tis pꝫ in textu. Sed extra textum ē aliud ſignū qꝛ vul ua mulieris ſp̄ ē clauſa ſꝫ v̄ginis ſp̄ aperta ſtat. iō vir go altius mingit ꝙ̄ mulier. Nō ſi vis expire vtrū v̄go ſit corrupta. pulueriſa flores lilij crocei q̄ ſunt int̄ albos flores ꝛ da ei ꝯmedere de illo puluere ſi ē corrupta ſta tim mingit. Item fac eā mingere ſup̄ quandā herbam q̄ dr̄ papel de mane ſi fit ſicca tūc ē corrupta ſi āt virgo eſt manet viridis et nō ē corrupta vel accipe fructū la ctuce ꝛ pone ante nares eiꝰ ſi tūc ē corrupta ſtatī migit

Signa caſtitatis ſunt hec. pudor verecundia timor cū caſto inceſſu ꝛ loquela ꝛ cū deſpectu applicant ſe viris ꝛ virorꝫ actibꝰ Sꝫ quedā ita aſtute inueniunt̄ ꝙ omnibꝰ iſtis obuiare ſciunt ꝛ tunc hō dꝫ ſe ꝯuertere ad vrinam qꝛ vrina v̄ginū ē clara ꝛ lucida qn̄ꝙ alba qn̄ꝙ glauca Si v̄o fuerit aurei coloris clara ꝛ ponderoſa aīm coe undi ſignat. i. appetituꝫ Corrupte em̄ mulieres hn̄t vri nam turbidā p̄ fracturam pellicule p̄cedētis. et ſperma viri apparet in fundo vrine tal' mlieris Sed in mēſtruo ſis vrina ē ſanguinea. et in tali mēſe qn̄ patit̄ hꝫ oculos aqueos ꝛ alterius coloris in facie et ab homiatōꝫ patit̄

in cibo Et ideo ſibi quiſq; caueat ne coeat tunc cum

eis quia nociuu; ē. vñ prudētes mulieres ſciunt ſe tunc

cuſtodire et ſeparant a viris p tps fluxus menſtruorum.

¶ Hic au. exequit de ſignis caſtitat. No. vrina virginu;
eſt clara q2 ipe ſunt calide ꝛ bñ digerūt ꝛ ideo vrina que
tranſit p loca digeſtionis ſumit ibi calore; vñ colorat in
renib⁹ Et d; capi vrina poſt ſomnū primū q2 tunc fa-
cta ē digeſtio ꝛ d; videre ꝙ vrina p accidens nō ſit va-
riata ſc; morbo vł nutrimēto groſſo. No. in vrina ſunt
tres regiōes ſc; ſupior vbi ꝯſiderant mēbra ſupiora ſc;
cerebrum et caput. Scđa in medio vbi ꝯſiderant mem
bra media .ſ. renes et cor. Sed tertia ē inferior vbi con-
ſiderant teſticuli lūbi ꝛ matrix. ideo dicit littera ſperma
ſp apparet in fundo ꝓpter ſuam grauitatē Nota quan-
do mu lier eſt menſtruoſa tunc humores aſcendunt ad
oculos quia ocul⁹ ē ps poroſa corporis ꝛ cito ē paſſibi
lis Et tunc mulier pallet in facie. et ipa patit abbomina
tionē cibi quia non cupit propter infectionem cerebri et
olefactionē Et tunc ē nociuum cum eis coire quia illi q̄
tunc ꝯcipiunt inclinantur ad morbum caducu; et ad le
pram quia talis materia eſt valde venenoſa.

Eſt autem notandum ꝙ mulieres antique in quibus

menſtrua fluunt et quedam in quibus menſtrua ſūt re-

tenta ſi inſpiciunt pueros in cunis iacentes intoxicant

oculos eorum: cauſa huius in mulierib⁹ apparet quibus

menſtrua fluunt qꝛ tempoꝛe fluxus humoꝛes qui moueͣ
tur ꝑ totū coꝛpꝰ ꝑ̃mo inficiunt ocl'os et oculis infectis
aer inficit̃ ⁊ tūc aer ille inficit puerū ⁊ illđ ē ꝺe intētione
phi in ꝺe ſomno ⁊ vigilia Cauſa aūt quare antique muli
eres quibꝰ nō fluunt menſtrua inficiūt pueros ē qꝛ retē
cio mēſtruoꝝ facit habundātiā maloꝝ humoꝝ Et quia
mulieres antiq̄ ſūt ꝺeficiētes in caloꝛe naturali naturan
te ⁊ ꝺigerente talē materiā. et ꝑ̃cipue ſi fuerint paupes
ſic ꝙ nutriunt̃ a cibo et nutrimento groſſo qđ opat̃ ad
talē materiā infectam Et ille mulieres plus inficiunt qꝛ
mēſtruū ħ cedit ad purgationem nature.
¶ Hic au. ponit qđdā notabile vt ptꝫ manifeſte in textu
No. humoꝛes mali exeūt ꝑ oculos pocius ꝙ̃ ꝑ aliđ mē
bꝛꝝ qꝛ ocl'us ē aqueꝰ er. ij. ꝺe aīa qđ. ptꝫ ſiꝯꝑ̃mit̃ lacrima
tur. et iđ mulieres mltū lacrimant̃ qꝛ hn̄t multū ꝺe hu-
mido qđ petit exitū Et qn̄ ocl'us ſic ē infectus tunc in-
ficit aerē tōgētē oclm ⁊ ille vltra ificitaerē ꝯpiquū ille aer
iteꝝ aliū aerē vſqꝫ ꝑuenit ad obiectum ibi fit reuerbera
tio mali humoꝛis ille pꝛimo opatur qꝛ oīs actꝰ fit cuꝫ
reſiſtentia aliqua qꝛ illa infectio fit circlalit̃ qꝛ ſi nō tūc
ſoluꝫ mulier inficeret̃ ſm vnā ꝺꝛn̄am loci poſitionis. et
non ſm omnem Nota pueri ſunt ꝺebiles ⁊ tenuis natu
re. ideo pueri faciliter intoxicantur. Toxicum eſt vene-
num quod fit ꝺe toxo ꝺe tali arboꝛe amariſſima. et cuiꝰ
ſucco guſtato aues moꝛiuntur Nota ꝙ ideo oculus mu
lieris faſcinantis pꝛoiecit camelum in foueā ita ꝙ illa

peſſima mulier tm̄ cogitauit de malis ꝙ quidam humo
res mali generabantur in ſpiritibus eius et illi exiuerūt
per oculum ⁊ illos volens camelus effugere cecidit in
foueam. Et illo modo baſiliſcus inficit videntē ipm̄ qꝛ
venenū emittit et ſi poneretur ſpeculum ad quod verbe
rarentur humores ad oculum baſiliſci tūc ipe met mo-
reretur vł interficeretur Nota ſi aliquis quereret ſi mu
lieres ſunt venenoſe quare non intoxicant ſe ipſas. Di
cendum ꝙ venenum non agit in ſe. Sed in aliud cui
obicitur cum ergo mulieres ſunt naturaliter intoxicate
ergo non intoxicāt ſe ipas Alia cauſa eſt qꝛ ſunt cōſue
te. vn̄ Auerrois in prologo tercij phiſicorum quedam
erant conſuete cōmedere venenum ita ꝙ erat eaꝝ cibꝰ.

t quia dictum eſt de menſtruo Igit̄ ad men-
ſtruorum locum ꝓcedamus id ē ad matricem
et videamꝰ quot accidētia ſūt circa ipſā mr̄ix em̄ mulie
ris ſepe patit̄ ſuffocatōꝫ Suffocatio em̄ apd̄ medicos vo
catur ꝯpreſſio ſpirituū vitaliū ex vicio mr̄icis egreſſa Et
impedit̄ anhelitus in muliere. et illud euenit qn̄ matrix
de proprio loco tollitur tunc ex frigiditate cordis ſuper
ueniente. tales mulieres quandoqꝫ paciuntur ſincopim

id eſt cordis debilitatem Aliquando vero alique verti-
ginē in capite paciuntur Galienꝰ em̄ magnus in medici
na narrat de quadā muliere ſuffocatōz matricis pacien
te ꝙ ex illa cauſa tm̄ paciebat̄ ꝙ nō potuit loqui ⁊ ceci-
dit quaſi mortua eſſz qꝛ nullū ſignū vite habuit et voca
ti ſunt medici plures q̄ videntes ipſam ⁊ cauſam igno-
rantes dixerūt eā veraciter eſſe mortuā Galienꝰ aūt ſu
peradueniēs cauſam ꝯſiderāuit et mulierē a paſſiōe illa
liberauit. Hec āt egritudo ꝯtigit in mulieribus ex eo ꝙ
habūdat i eis mēſtruū corruptū et venenoſū ⁊ ideo bo-
num eſt ꝙ tales mulieres quecūqꝫ fuerint ſiue iuuenes
ſiue antique ſepe viris remedijſqꝫ vtant̄ vt materia tal'
expellatur. ⁊ expedit in iuuenibus quia in eis habūdat
humidum et hoc eſt cauſa quare iuuenes mlieres quā-
do incipiunt coire multum impinguantur anteq̄ꝫ con-
cipiunt. et curam de pueris minime habent quia cura
vt dicit philoſophus in de ſecretis ſecretorum facit mul
tum ſeneſcere ꝙ non videtur in illis Jlle enim iuue-
nes mulieres quando multum habundant in tali

materia multum appetunt coire ꝓpter materie habundā
tiam Et iō peccatū eſt in natura illas retrahere et coitū
ꝓhibē ad illū quez diligit ꝙuis ſit pctm̄ in moꝛib⁹ de q̄
nihil ad ꝓpoſitū Audiui i ꝯfeſſione ſocietatis ab vno inq̄
rere cauſam a me quare hoc eēt qn̄ ipē doꝛmiret cū ſua
dilecta iuuēcula ꝙ tūc ipē coitu finito inueniret ventrez
ſuū vſq; ad vmblicū cū ſanguine ꝑfuſum ⁊ timuit mul
tum cauſā ignoꝛauit ⁊ nō fuit auſus ſe retrahē a iuuen
cula ꝓpter amoꝛē magnū int̄ eos Et iō qn̄q; flux⁹ men
ſtrui ꝓdeſt mulieri ⁊ qn̄q; nocet ſm̄ ꝙ materia magis
vł min⁹ habundat Et ille flux⁹ nō fuit menſtruoꝛū ſed
ſeminis in coitu fluētis ꝓpter habūdātiam mulieris.

¶ Hic au. exequit̄ de impedimētis ꝯceptōis No. ſu ffoca
tio mr̄icis ꝓuenit ex eo ꝙ matrix tollit̄ aduerſ⁹ coꝛ. et
tunc magna frigiditas ſe extendit ad coꝛ ſic ꝙ coꝛ patit̄
ſincopim. et dr̄ a ſin qd̄ ē con ⁊ copos inciſio quaſi cuz
inciſione ſiue debilitate coꝛdis ⁊ alio noīe dr̄ extaſis. Et
illa paſſio maxīe accidit viduis q̄ prius habuerūt viros
et iā nō hn̄t vn̄ menſtrua earū coꝛrūpuntur in matrice
et generant̄ groſſi humoꝛes qui in coꝛde generant debili
tates. et iō ipſis multum valet coitus

Nunc autez de impedimētis ꝯceptiōis aliqua tangam⁹

impedimenta ꝯceptionis plura ſunt· qꝛ impedimentuꝫ
qn̄qꝫ cōtingit ex nimia humiditate matricis qn̄qꝫ ex fri
giditate. qn̄qꝫ ex ſiccitate. qn̄qꝫ ꝓpter nimiam pinguedi
nem corꝑis qꝛ pinguedo circūuoluta orificio mr̄icis cō
ſtringit ipam ⁊ non ꝑmittit ſemen viri intrare· vn̄ cog
nitio huiꝰ eſt de muliere cuiꝰ renes ſūt ſepulti ⁊ occulta
ti in pinguedine ex omī ꝑte ille em̄ mulieres ſi in coitu
ſemē recipiūt nō p̄t intrare mr̄icem. et ſic eiciūt ipm cuꝫ
eiectiōe vrine· et ideo breuiť ſi poſt coitū vrina talis mu
lieris videať manifeſtū erit ſi ſemen viri in mr̄ice eiꝰ ſit
collectū vł nō· ſi ſic tūc vrina eius ē immūda ꝓpter cō-
mixtionē cū viro. Si vero nō tūc iteꝝ apparebit. et qn̄qꝫ
apparebit. ꝙ vrina nō totaliť eicit illud ſemē qꝛ ſi ſūt ca
lide tūc ſua caliditate exalant Sunt etiam quedā mu-
lieres que ita tenues ⁊ lubricas hn̄t matrices ꝙ ſemen
intus non poteſt retineri Sed ex multis alijs cauſis il
lud euenit de quibus ad preſens nulla fit mentio·

Hic autor ponit quedam notabilia vt pꝫ in textu No·

ſi ſemen viri et mulieris non ſūt ꝓporcionata in quali
tatibus p̃mis.i.in calido ꝛ humido tunc talis cōceptio
impeditur principaliter quia agens et paciens dn̄t eſſe
ꝓporcionata ex ſcdo de anima ſubiecta armonia .i.ſub
certa et determinata ꝯbinatione . vn̄ quodlibet nō agit
in quodlibet vel qḋlibet non fit ex quolibet .j.de gene.

Et eſt etiam notandum q̄ ſepe ꝯceptio ex ꝑte viri impe
ditur ita q̄ ſemē eiꝰ qḋ emittit ē nimis tenue ſicut aq̄
ita q̄ ſi matrici infūdit̃ tūc liquitate ſua elabit̃ .Et etiam
qn̄q; accidit ex frigiditate teſticuloꝝ vl̄ ſiccitate et illud
ſemen ſcḋm doctrinā medicine ad generatōz ē incōueniēs
Sed dubium eſt cuiꝰ ſit cauſa ī defectu mlr̄ieris Iuxta
qḋ notandū q̄ iſto mō ſcitur an ex ꝑte viri vl̄ mulieris
ſit defectus Accipiant̃ due olle ꝛ in vtrāq; vrina mittat̃
viri in vnam et mulieris in aliam et ponatur in vtraq;
furfur tritici .Et talis ex̀ꝑimentatoꝛ diligent̃ obſtruat
ollas ꝑ nouem dies l̃ paꝝ ālpliꝰ ꝛ ſi ꝯtingit ex vicio viri
defectus tunc inueniet quoſdā vermes in olla viri ꝛ ca
cabꝰ debꝫ ſuꝑ̃ poni ꝛ inuenit̃ rana fetida vel cantabꝛa

fetida Si vero ex vicio mulieris inuenit in olla ſuū mē
ſtruū. Si ex vtriuſq; vicio in vtraq; olla alquid p̄dicto
rum inuenitur.

¶ Hic autoꝛ ponit vnū notabile vz in textu No. ſi vis bn̄ examinare accipias aliqd̓ de ſpermate viri ⁊ ponas in aquā ⁊ ſi tendit ad fundū ſignū ē ꝙ ſemen viri nō eſt in defectu ꝯceptiōis. gloſa qꝛ ē bene digeſtum et ſpiſſuz ideo petit fundum No. ꝙ mulieres q̄ ſepe coeunt ꝓpter delectationē ille generant fetus debiles ḡ abſtinete a coi tu tunc generabitis foꝛtes pueros et hoies qꝛ ſemen eſt ſatis foꝛte Et vn⁹ frater p̄t cōuenienter eē foꝛcioꝛ alio. Vn̄ nota cauſam expimenti qꝛ ſi ſemē viri eſt nimis te nue tūc cito cōuertit̄ in v̓mes. et nō hꝫ virtutē reſiſtentē actiōi coꝛpis celeſtis. vn̄ iſta humiditas q̄ in fundo non eſt denſa ⁊ bene indurata cito alterat̄ No. ſi mulier bi- beret per tres dies ſaluiam coctam cum vino tunc non conciperet in vno anno. gloſa. quia ſaluia eſt frigida. Item comedat apem ⁊ nunq̄ concipiet. et ḡ ex illis cō cludo ꝙ mulieres ſepe coeunt ſil̓r viri ꝓpter magnaz de lectatōz quā hn̄t ad inuicē qꝛ vulua in ſe ꝯtinet magnā dulcedinem viro. Sed tn̄ de illis nō multū dico ad pꝛe ſens q̄uis bn̄ multa dicere vellem ſed hoc non facio qꝛ aliquis ſocius qui hoc legeret ſenſib⁹ pꝛiuari poſſet qꝛ nos multa facim⁹ ꝓpter mulieres ⁊ pꝛopter dulcedinē q̄ habent in eoꝛum membꝛis. ſ. in mamillis vulua facie et ſic de alijs vt videt̄ in toto coꝛpoꝛe earum.

Si quis igitur velit mulierem iuuare ut inpreg
netur et maſculum concipiat. Accipiat matri-
cem lepoꝛis et inteſtina eiuſdem et faciat deſiccari et

in puluerem redigat et illud mulier bibat temperatum
cum vino· et ſiľr faciet cū teſticulo lepoꝛis et hoc in fine
menſtruoꝝ ⁊ cū viro ſuo coeat ⁊ concipiet maſculū Itē
accipiat epar p̄ui poꝛci ⁊ teſticulos et deſiccat et etiam
redigat in puluereꝫ ⁊ dat in potu maſculo ⁊ mulieri et
maſcul⁹ ſi pꝛi⁹ impotēs fuit ad generandū generabit ⁊
mulier q̄ nō potuit ꝯcipere concipiet

¶ Capitulum aliud in quo autoꝛ docet quō mulier dꝫ iuuari vt ꝯcipiet ⁊ maxīe vt ꝯcipiat maſculū · Nō mr̄ix lepoꝛis ⁊ inteſtina ſi deſiccant̄ ⁊ pulueriſant̄ fiūt mľtuꝫ calida Siľr epar poꝛci in ſe ē calidū et ſic generabuut caloꝛē ſufficiētē ad ꝯceptōꝫ· Et carnes poꝛcine ſunt valde bone vtilitat· Et ſūt ꝓhibite iudeis qꝛ vn⁹ iude⁹ mutat⁹ fuit in ſuē ⁊ iō nolūt ꝯmedē mr̄em ſuā ſiue poꝛcias carnes· Et ē alia cā naturaľ qꝛ dn̄t vti frigidis cibariȷ̄s p̄ q̄ caloꝛ eoꝝ extinguat̄ a caloꝛe xp̄i fideliū No· illō dꝫ fieri in fine mēſtruoꝝ qꝛ tūc matrix ē ſicca ⁊ qdāmodo calidioꝛ p̄ receſſum mēſtruoꝝ frigidoꝝ · Itm̄ ſunt alia exp̄imēta mľr accipiat cāphoꝛā herbā pulueriſatā bibendo cū vino ⁊ ꝯcipiet Itm̄ vrina viri bibita impedit ꝯceptōꝫ Itm̄ ſi accipiat vuluā lepoꝛis ⁊ pulueriſet cuꝫ melle liquido ⁊ accipiat coꝛ thauri ⁊ illi p̄iter accipiunt ebulitōm et ſic mľr accipiet ī vna ſeptimanā ita ꝙ vno tp̄e pl⁹ ꝙ̄ alio temp̄e accipiat ⁊ ꝯcipiet Itm̄ mulier debꝫ vti calidis ⁊ bonis cibariȷ̄s ⁊ dꝫ qdāmō inebꝛari ⁊ bene fricari· et dꝫ cauē ne crura eleuata ſemē impediāt ita ꝙ dꝫ ſe cito laboꝛi applicare ad retinenduꝫ ⁊ ſtatim poſtea doꝛmiet ſī̄ dubio concipiet·

Et eſt etiam documentum obſeruandum ſcꝫ qñ aliquis
ſenciat mľierē ꝯcepiſſe ꝙ non noiet in pñſentia mulieris
aliqđ de raris cibarijs ad qđ appetitꝰ mulieris poſſꝫ in-
clinari niſi ei poſſit libitum ꝓ ſe qui qꝛ ſi mulier tale qđ
poſtularet nullomō poſſꝫ haberi. hr̄et occaſiōꝫ abhorrē
di ꝓpter ꝯtrariā diſpoſitōꝫ appetitus ffetꝰ em̄ ſic ꝯceptꝰ
debilis redditur ⁊ extinguiť. iō ꝯſultum eſt qñ mulieres
petūt carbones vľ aliqđ ꝯſiľe qđ eis miniſtreť Uidi em̄
de quadā muliere q̄ cū impregnata fuiſſꝫ peciȷ́t poma re
centia q̄ cū hr̄e nō potuit cecidit ad lectum ⁊ infra diez
et noctē nihil guſtauit neqꝫ panē neqꝫ potū Et fuerunt
circa eam iuuenes mulieres ⁊ ancille q̄ prius nō ꝯcepe-
runt quibꝰ illa fuerunt occultata Et qñ impregnata pe
ciȷ́t poma recentia Et ancille aſtantes dexerunt nō inue
niunť loquētes inter ſe ꝙ venenoſuꝫ eſſet dare mulieri
poma qꝛ viderēt ī febricitantibꝰ ꝯſiľe et ī ꝑte illa decepte
ſunt. tūc aūt illa impregnata ex carentia pomoꝝ mľtuꝫ
fuit debilitata intm̄ ꝙ fetus anteq̄ꝫ ad debitū tp̄us per
uenit mortuus exiuit. in cuius egreſſu illa mulier labo-

rauit tribus diebus ⁊ noctibus ⁊ ante egreſſum illa mu
lier emiſit ſanguinē ꝑ nares duob⁹ diebus ⁊ vna nocte
Ille vͦ ſanguis fuit menſtruoſus ⁊ ſignū corruptiōis
fetus fuit illō Iuxta illud ypocra· menſtruis fluentib⁹
impoſſibile ē fetū eſſe ſanū· iō vt ille oēs ꝑticule euitātur
apō oēs impregnantes bonū eſt vt mulier in cuſtodia
habeatur ⁊ modice moueat̄· Et vt eis cibaria mollea et
lenia miniſtrentur Et omnia iuxta appetitū ꝓſequātur
¶ Hic autor in toto illo textu iam recitato ponit duo
documenta ⁊ ſatis manifeſte patent in textu.

Sed anteq̄ nr̄m ſermonē ad alia ꝯuertam⁹ Notandū
eſt vnū nobile ſignū ꝙ fit ꝑ cognitōm maſculi in vtero
mr̄is exiſtentis. et ē illud Accipiat aquā mūdā de fon-
te claro ⁊ puro ⁊ ꝓcurat ſibi vnā guttaȝ ſanguinis vel
lactis de dextro latere mulieris et infundet guttaȝ illam
aque iſte. ſi tūc gutta petit fundū ſignū eſt maſculi Si
vͦ ſuꝑnatauerit ſignū ē femelle Item ſi dextra mamil
la fuerit maior ſiniſtra impregnata eſt maſculo. Si vͦ
ſiniſtra maior femellā portat
¶ Hic autor ponit ſcōm documentū Et nota ꝙ quādo

mulier ↄcepit tunc debilitatur et variatur gratia fetus ↄcepti in ip̄a ⁊ iō quicq̄d cupit ſibi detur ⁊ ſi nō tūc eue nit doloꝛ eo ꝙ appetitus nō ꝓducit quia volūtas dele= ctatur in ꝓſequēdo qd̄ diligit vñ nihil appetit niſi fuerit animatū ex tertio de aīa et ꝑ ↄmentato. tertio Ethi. ptȝ qꝛ voluntas ē appetitus intellectꝰ ⁊ ſꝑ ē boni ſimplicif vł̄ appꝑentis vñ oīa bonū appetunt ptȝ ꝑ diffinitiōȝ boni ꝙ̄ dat Ariſto. in pꝛincipio. j. Ethi. dicēs bonū ē qd̄ om̄ia appetūt Nō ꝙ poſt ↄceptionē qñ mēſtruuȝ fluit hoc eſt ſignū deſtructiōis fetꝰ qꝛ fetus dȝ nutriri de menſtruo fluente. Sed ſi modicū fluit ꝓpter purgatiōȝ nature ne fetus ſuffocetnr hoc eſt pꝛoficuum

Ntequam textus vero finē dictis imponamus vt nr̄a doctrina ſubtilif et magis complete ha= beaſ cū de materia menſtruoꝝ aliqualif dictū eſt. Trāſ eundum eſt ad materiā ſpermatis in viro Sperma ve ro vt ſupꝛa dictum ē nihil aliud eſt quā ſuꝑfluuȝ alimē ti quod in ſubſtātiā rei aliunde nō cedit. Juxta qd̄ no= tandū ꝙ talis ē modus nutritiōis ꝙ̄ pꝛimo cibus ma= ſticatus in oꝛe dirigif ab oꝛe ad ip̄m ſtomachū ⁊ ibi fit digeſtio p̄ma. et ibi ſeꝑatur purum terreſtre ab impu= ro terreſtri Et illud impurum dirigif ad viſcera et vlte

rius emittitur per ſeceſſum Sed purum hoc vlteri⁹ di
rigitur ad epar ibi fit ſcōa digeſtio· et tunc ibi iteꝝ ſepa
tur puꝝ aquaticum ab impuro aquatico. Impuꝝ aq̄ti
cum dirigit̄ ad pheſicā ⁊ vlterius ꝑ micturam emittitur
Sed purum dirigit̄ ad coꝛ. et ibi fit tertia digeſtio ⁊ ſe-
paratur puꝝ ab impuro Impurū dirigit̄ ad vaſa ſemi
nalia et ex illo fit ſperma in viro ⁊ in muliere mēſtruū
Sed purū ē ſanguis et illud dirigit̄ a coꝛde ꝑ magnas
venas q̄ dicunt̄ capillares ꝑ q̄s venas dirigit̄ ſanguis
ad ſingula mēbꝛa et in illis mēbꝛis fit vltima digeſtio
et iterum ſeꝑatur purum ab impuro Impurum emit-
titur ꝑ ſudoꝛes et ꝑ vngues et ꝯſimilia Hoc autē purū
ꝯuertitur et congelatur in ſubſtantiam aliti Ita ꝙ t'es
poꝛi qui ſunt euacuati ꝑ caloꝛē naturalē illi econuerſo
repleant̄. et ſi pl⁹ venerit ꝙ̄ ē ꝺꝑditum tūc dr̄ augmen
tatio Sed ad hoc requirunt̄ quatuoꝛ Pꝛimo materia
ſufficiens q̄ eſt panis ⁊ ꝯſimilia Scd̄o potus recipiens
illā quartā digeſtionē Tertio natura diſtribuēs Quar
to caloꝛ natural' ꝯuertēs alimentū in alitum

¶ Hic autor exequitur de vltimo motiuo hu9 libri. Et oſtendit modũ generatiõis ſpermatis. No. hõ ẽ optime digeſtiõis ⁊ ſubtilioris q2 ẽ magni caloris ⁊ ꝑpter multos labores digerit ⁊ ꝯſumit humidum q2 calor agit in humidũ ſicut in ſubiectũ. et calor facit exalare humidũ ideo oportʒ eẽ reſtauramentũ caloris ne ꝯſumat humidum radicale Et ſic mors ſequeret̃ q2 cõſumpto humido radicali in quo ꝯſiſtit vita nulle ꝓſunt medicine Sʒ tñ notandũ. ꝙ vnũ indiuiduũ ꝑ aliquã medicinã p̃t viuere ꝑ annũ vl' amplius ſine nutrimẽto ſicut exptuʒ eſt Sʒ hoc nõ p̃t fieri curſu ꝯmuni No. maſticatio eſt que dã ꝯtritio cibi facta ꝑ dentes. et natura ſic ordinauit in anteriori pte. dentes acutos vt bñ diuidant cibuʒ Sed in fine latos ordinauit ꝓpter maſticatõʒ. vñ v̄ſus Sunt hois dentes triginta duo comedẽtes

Sed de iſtis q̃ dicta ſunt ꝯſurgit dubitatio q̃dã. vtrum calor agit in ip̄m humiduʒ ꝯſumendo ſit opatio caloris in eo ꝙ calor naturalis. Pro q̊ ſciendũ ꝙ ſm Ariſto. iiii. Methe. ca. de opatõe inquãtũ actiuoꝝ Pria opatiõ caloris inquã tũ calor hʒ diſſoluere ⁊ exalare hõgenia et eutrogenia q2 ſic accipit̃ vna maſſa de auro et argento et ponat̃ in ignem calor facit fluere aurũ ab argento et ecõuerſo. et ſic locut9 ẽ phus. ſcdo de genera. vbi dicit ꝙ calor determinatus agit tanꝙ organũ ſcʒ ſecuris et bipennis q2 ſꝑ diſſoluit ꝯiũcta Sʒ calor in eo ꝙ natural'

habet in ſe virtutem formatiuã vniuſcuiuſqꝫ rei vel na-

ture cui⁹ calor dr̃ eſſe naturalis et ſic in eo ꝙ virtus ce

li vl' virt⁹ motorꝫ celeſtiũ ⁊ vis ſemis viciſſim ꝯueniũt

¶ Hic au. ponit dubiũ et ſatis ptꝫ in textu · No. calor
in aiali nõ facit digeſtionẽ inquãtũ calor ſed inquãtum
eſt bene regulatũ ab aia. et iõ peccauerũt aliqui antiqui
dicentes ꝙ in plantis eẽt nutritio Et in ſupiori pte eẽt
ab igne et ab inferiori pte eſſꝫ a terra. hoc non vꝫ qz
dicit Ariſto · ij. de aia ꝙ ſi ſic eſſet tunc mixtũ cito diſſol
ueret Quid em̃ ꝯtinẽt elemẽta in mixto niſi animã vñ
aia eſt ṗncipiũ ois actiõis ſed calor ſiue ſpũs ſũt inſtru
menta qz ſunt in virtute aie et nõ in v̓tute ſui ipſius.

Hijs viſis finem dictis imponam⁹ et grates deo redda

mus qui nr̃m in hoc oꝑe et in alijs illuminat intellecm̃

Et de obmiſſis peto veniã et auxiliũ diuine gr̃e a q̃ ois

ſapiẽtia orta ẽ et hec vita eterna · ad quã nos deus om̃i

potens et glorioſus cuncta gubernãs atqꝫ regens ꝑdu

cat qui cũ pr̃e viuit et regnat et i qua ẽ ſũma ſaturitas

ſecura tranquilitas et iocunditas. et ſine fine eternitas

ſanctorꝫ extat omniũ per infinita ſecula ſeculorꝫ Amen

Laus deo.